କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ

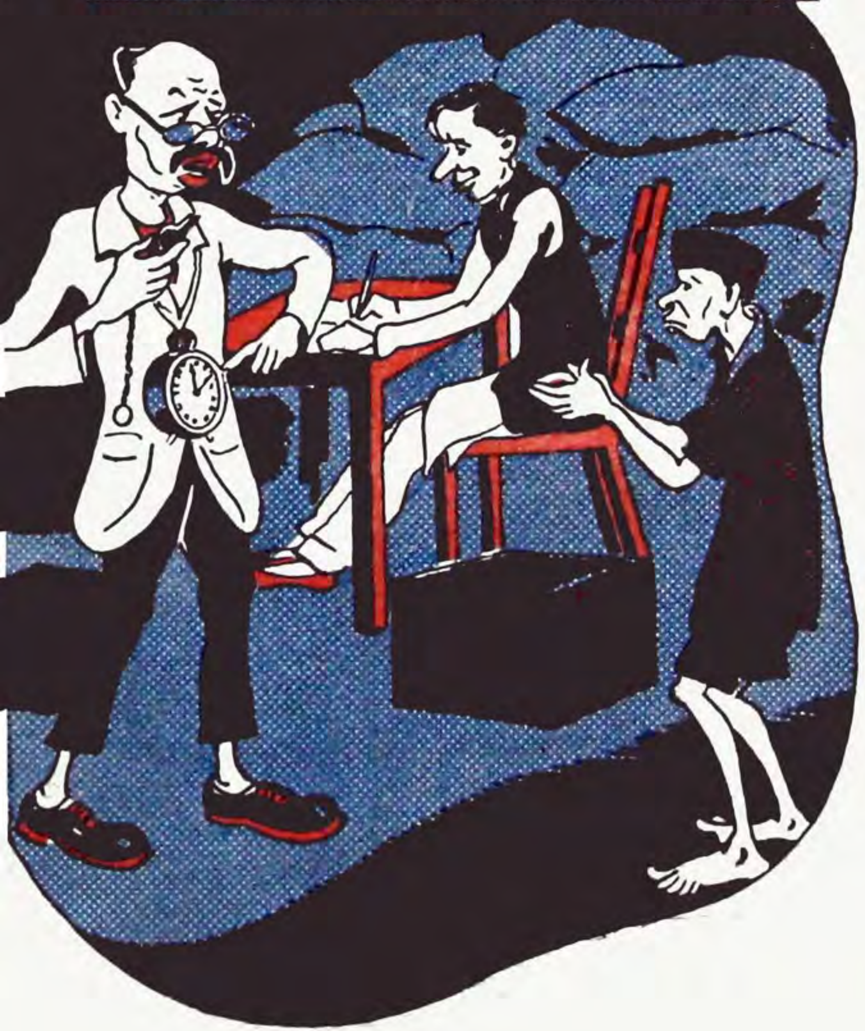

କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ

(ନାଟକ)

ଶ୍ରୀ ଉଦୟନାଥ ମିଶ୍ର, ବି. ଏ.

ପ୍ରକାଶକ
ଇଉନାଇଟେଡ଼୍ ବୁକ୍ ହାଉସ୍
ବାଲୁବଜାର, କଟକ-୨

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ
୧୯୫୫

କୌଣସି ପେଷାଦାର ନାଟ୍ୟ ଅନୁଷ୍ଠାନକର୍ତ୍ତୃକ
ଏହି ନାଟକର ଅଭିନୟ ଲେଖକଙ୍କ ଅନୁମତିସାପେକ୍ଷ

ମୁଦ୍ରାକର
ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମଚରଣ ଦାଶ
ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ପ୍ରେସ
କଟକ—୨

ଏକ ଟଙ୍କା ଆଠଅଣା

ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି

ଉତ୍କଳର ଯେଉଁ ଅନାଦୃତ ଓ ଉପେକ୍ଷିତ କବି, ଲେଖକ,
ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ, ନାଟ୍ୟକାର ଓ ଚିତ୍ରକରଙ୍କ ଦୁଃଖଦୁର୍ଦ୍ଦଶା
ଦେଖି ମନରେ ଦିନେ ଏଇ ନାଟ୍ୟରୂପ
ଜାଗି ଉଠିଥିଲା ତାଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
ମୋର ଏ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି

ଲେଖକ

ଅନ୍ନଚିନ୍ତା ଚମତ୍କାରା

କେଉଁ ଦେଶ କେତେ ମହତ୍, କେତେ ସଭ୍ୟ, ଏ କଥା ସେ ଦେଶର କୋଠାବାଡ଼ିର ପରିମାଣ, ସୁନାଖଣିର ବ୍ୟାପକତା, କଳକାରଖାନାର ବାହୁଲ୍ୟରୁ ଜଣାପଡ଼େ ନାହିଁ । ସଭ୍ୟତା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ଏକମାତ୍ର ମାପକାଠି ଦେଶର ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଙ୍ଗୀତ । ଏହା ତାକୁ ଜୀବିତ ରଖେ, ଦେଶରେ ନବ ଜାଗରଣ ଆଣେ । ଦିନ ଥିଲା ଏ ଦେଶର କବିମାନେ ରାଜଦରବାରରେ ଗୋଟିଏ କବିତା ପଢ଼ି କୋଟିଏ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ପୁରସ୍କାର ପାଉଥିଲେ । ଏ ଦେଶର ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ଗୋଟିଏ ଗୀତ ଗାଇ ଖଣ୍ଡିଏ ରାଜ୍ୟ ଲାଭ କରି ପାରୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ଯାନ୍ତ୍ରିକ ସଭ୍ୟତାର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲୋକେ ଆଉ ସାହିତ୍ୟିକ ବା କଳାକାରମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଉ ନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ନିକଟରେ କୌଣସି ଶିଳ୍ପାଗାରର ହିସାବ ଫର୍ଦ୍ଦ ଅତି ରମଣୀୟ ସାହିତ୍ୟ, କୌଣସି ବସ୍ତ ଧୂମ୍ରୋଦ୍‌ଗାରୀ ଯନ୍ତ୍ରର ଟିଂ ଟିଂ ଶବ୍ଦ ବୀଣାଝଙ୍କାରରୁ ମଧୁରତର । ଫଳରେ ନିଜ ଅଭାବ ମେଣ୍ଟାଇବା ପାଇଁ ଆଜି କବି କରେ କୋଇଲା କମ୍ପାଣୀର ଗୃକସୀ, ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ଖୋଲିଛି ପେଟବିକଳରେ ପାନ ଦୋକାନ । ହାୟ ରେ ନିଷ୍ଠୁର ଦୁନିଆଁ !

ନାଟକଟିର ସାରାଂଶ କଲିକତା ଓ କଟକ ବେତାର କେନ୍ଦ୍ରରୁ ପ୍ରଚାରିତ। ଏହାର କିୟଦଂଶ ୧୯୫୨ ମସିହା କୁମାରପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଉତ୍ସବ କମିଟିର ଆନୁକୂଲ୍ୟରୁ କୁମରପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ନାରୀସେବାସଙ୍ଘ ସଦନରେ ଅଭିନୀତ। ପୂର୍ଣ୍ଣ ନାଟକଟି ଉତ୍କଳ ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟାନ କଲେଜର ୧୯୫୩ ମସିହା ବାର୍ଷିକ ସପ୍ତାହର ଶେଷ ଦିବସରେ ଉକ୍ତ କଲେଜର ଛାତ୍ରମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ଅଭିନୀତ।

ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟାନ କଲେଜ ଅଭିନୟର ପରିଚାଳନା ଓ ରୂପାୟନରେ—

ପରିଚାଳନା ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ

ଶ୍ରୀ ଉଦୟନାଥ ମିଶ୍ର, ବି. ଏ.

ସୁରଶିଳ୍ପୀ ଓ ସଂଗୀତ ପରିଚାଳନା

କିଶୋର କବି ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାସ

ରୂପ ଓ ସାଜସଜ୍ଜା

ଶ୍ରୀ ନରସିଂହ ମହାପାତ୍ର

ମ୍ୟାନେଜର	ଶ୍ରୀ ନଦଅବଧାରୀ ମହାନ୍ତି
ବଡ଼ବାବୁ	ଶ୍ରୀ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର
ଚପ୍ରାସି	ଶ୍ରୀ ଦ୍ୱିଜରାଜ ଚୌଧୁରୀ
ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର ...	ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀଧର ଶେଠି

ସବ୍‌ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ୍ ଡିରେକ୍ଟର ...	ଶ୍ରୀ ହେମନ୍ତକୁମାର ଦାସ
କାବୁଲି	ଶ୍ରୀ ଆଶୁତୋଷ ଦାସ
ନଦୀ	ଶ୍ରୀ ଭବାନୀଶଙ୍କର ପଣ୍ଡା
ଭ୍ରୂକୁଟୀ	ଶ୍ରୀ ବିନୋଦକୁମାର ନାୟକ
ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ	ଶ୍ରୀ ଓଟଭଣ ସ୍ୱଇଁ
ଚଞ୍ଚଳା ...	ଶ୍ରୀ ବାଦଲବିହାରୀ ସ୍ୱାଇଁ
ରମା ...	ଶ୍ରୀ କାର୍ତ୍ତିକ ଦାସ
ଭିକାରୀ	ଶ୍ରୀ ଅନାଦିଚରଣ ସାହୁ
ପିଂକେ	ଶଙ୍କୁଆ, ଭାନୁ, ବ୍ରଜ, ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ, ସତ୍ୟାନନ୍ଦ

ଘରବାଲି, ସେଠଜୀ, ଗୁଣ୍ଡାସର୍ଦ୍ଦାର ଇତ୍ୟାଦି

ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟ

କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ଅଫିସ୍, ଘରଟା ନିତାନ୍ତ ଅପରିଷ୍କାର-ଅପରିଚ୍ଛନ୍ନ । ଆସବାସମଧ୍ୟରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଭଙ୍ଗା ଚୌକି, ଗୋଟିଏ ଛିଣ୍ଡା ବେତପିଣ୍ଡି, ଖଣ୍ଡିଏ ଖଣ୍ଡିଆ ଟେବୁଲ । ଗୋଟେ କଣରେ କିଛି କୋଇଲା ଓ ଭାଗକପଡ ପଡ଼ିଛି । ଅନ୍ୟ କଣରେ ରୋଷେଇ ସରଞ୍ଜାମ କାଠ ଇତ୍ୟାଦି ।

ବଡ଼ ବ୍ୟତବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ମାତ୍ର ଆସିଲେ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ମେନେଜର । ବେଶଭୂଷା ବଡ଼ ବିଚିତ୍ର ଧରଣର—ଅତ୍ୟନ୍ତ ମଇଳା ପ୍ୟାଣ୍ଟ ଆଣ୍ଠୁଠାରେ ମୋଡ଼ା ହୋଇଛି, ପଞ୍ଜାବୀ ଉପରେ କଳା କୋଟ, ତାର ପୁଣି ବୋତାମ ଠିକ୍ ହୋଇ ଦିଆଯାଇନି, ବେକରେ ଖଣ୍ଡେ କଳା କନା ଟାଇ ରୂପେ ଭିଡ଼ାଯାଇଛି, ମୁଣ୍ଡରେ ଗୋଟିଏ ଅତି ପୁରୁଣା ହ୍ୟାଟ୍ ଦଉଡ଼ି ସାହାଯ୍ୟରେ ବନ୍ଧାଯାଇଛି, ମୁହଁରେ ଯେ କଳା ଲାଗିଛି, ସେଥିରେ ତାଙ୍କୁ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ କର୍ମଚାରୀ ବୋଲି ଚିହ୍ନିବାରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେବନି ।

ମେନେଜର ମହାଶୟ ଚାରିଆଡ଼କୁ ଚାହିଁ ଚଟ୍‌ପଟେ ବସିପଡ଼ିଲେ । ତାପରେ କୋଟ ପକେଟରୁ ଦୁଇଟି ବିଭିନ୍ନ ରଙ୍ଗର ଚିରା ମୋଜା ବାହାର କରି ପିନ୍ଧିଲେ । ଛିଣ୍ଡା ଚଟି ଦଠା ଦଉଡ଼ି ସାହାଯ୍ୟରେ ଗୋଡ଼ରେ ବାନ୍ଧିଲେ । ତାପରେ କୋଟ ବୋତାମ ଫିଟେଇ ଗୋଟିଏ ଲାଲ୍ ଘଣ୍ଟା ବାହାର କଲେ । ହଠାତ୍ ଚମକି ଉଠି ଘଣ୍ଟାଟାରେ ଚାବି ଦେଇଁ ଦେଇଁ ବିବ୍ରତ ହୋଇ ଆରମ୍ଭ କଲେ—]

ମେନେଜର—ଏ, ଇନ୍ସପେକ୍ସନ୍ ଟାଇମ୍ ହୋଇଗଲା, ଇନ୍ସପେକ୍ସନ୍ ଟାଇମ ହୋଇଗଲା ! ଚତୁର, ଚତୁରନନ୍ଦ—

[କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ଚପରାଶି ଚତୁର ପ୍ରବେଶ କଲା, ବୟସ ୫୦ ଉପରେ । ମେନେଜରଙ୍କ ପୋଷାକ ସାଙ୍ଗେ ଖାପ ଖାଇଲା ଭଳି ତାର ବେଶଭୂଷା, ଖଣ୍ଡେ ଶର୍ କୋଟ. ପିଠିପୁରା ଦେଖାଯାଉଛି, କାନ୍ଧରେ ଖଣ୍ଡେ ଝାଡ଼ଣ ପଡ଼ିଛି, ମୁହଁ, ଦେହ ସବୁ କଳା]

ଚତୁର—ହଜୁର୍ !

ମେନେଜର—କିରେ, ବଡ଼ ବାବୁ କଣ ଏତେବେଳଯାଏ ଆସି ନାହାନ୍ତି ?

ଚତୁର—ନାଇଁ ତ ଆଜ୍ଞା !

ମେନେଜର—ନାଇଁ ତ ଆଜ୍ଞା ? ନାଇଁ ତ ଆଜ୍ଞା ? ଗଲା, ସବୁ ଗଲା । ମୋ ମେନେଜରର ଚାକିରୀ ଗଲା, ତୁମ ଚାକିରୀ ବି ଯିବ ।

ଚତୁର—କାହିଁକି ଆଜ୍ଞା ?

ମେନେଜର—ଆଜି ପରା ଆମ ବିଶାଳ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀର ସାଢ଼େ-ତିନିଅଣିଆ ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର ସାହେବ ଅଫିସ ଇନ୍ସପେକ୍ସନକୁ ଆସିବେ । ସେଥିପାଇଁ ଜଲଦ୍ ଆସିବାକୁ କୁହା ହୋଇଥିଲା ।

ଚତୁର—ବଡ଼ ବାବୁ ଆସୁଥିବେ ଆଜ୍ଞା !

ମେନେଜର—ଆସୁଥିବେ ? ନା—କଣ କହିଲୁ ? ବଡ଼ ବାବୁ ତୋର ଆ-ସୁ-ଥି-ବେ ! କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ଚାକିରୀ ତାଙ୍କୁ ଚାହୁଁଥିବ ପରା, ଇନ୍ସପେକ୍ସନ ଟାଇମ୍ ଆଉ ୨ ମିନିଟ୍ ୩୭ ସେକେଣ୍ଡ ବାକି ରହିଲା, ବଡ଼ ବାବୁ ଯାଙ୍କର ଆ-ସୁ-ଥି-ବେ ।

ଚତୁର—ହୋଇଛି ତ ଆସିଗଲେଣି ଆଜ୍ଞା !

ମେନେଜର—କଉଁ ବୀରବର, ଏ କଣ ? ତୁମେ ସେ ଫିଗଲ ହାଣ୍ଡ୍ର ସାଇକେଲଟାକୁ ସ୍ୱଦେହରେ ଧାରଣ କରି କାହିଁ ମାଡି ଆସିଲ ?

[ବଡ଼ ବାବୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ବୟସ ୪୦ ପାଖାପାଖି । ବଡ଼ ଦୁଃସ୍ଥ, ନୀରସ ଚେହେରା । ପୋଷାକପରିଚ୍ଛଦ ଭିତରେ ଖଣ୍ଡେ ଚିରା ଲୁଗା, ଚିରା କାମିଜ । ଗୋଡ଼ ଖଣ୍ଡିଆ ହୋଇ ଦୁଇ ତିନି ଜାଗାରୁ ରକ୍ତ ବୋହୁଛି । ଅତି ପୁରୁଣା ସାଇକଲଟିଏ ଟାଣିନେଇଛନ୍ତି । ସାଇକଲଟିର ଅବସ୍ଥା ଅତି କଦର୍ଯ୍ୟ—ଟିଉବ୍ ସିଟ୍ ସବୁ ଫଟିଯାଇଛି]

ବଡ଼ ବାବୁ—ଆଜ୍ଞା, ବାଟରେ ଆକ୍ସିଡେଣ୍ଟ ହୋଇଗଲା—

ମେନେଜର—ଆକ୍ସିଡେଣ୍ଟ ହେଲା ବୋଲି ଏ ସାଇକେଲଟାକୁ—

ବଡ଼ ବାବୁ—ବହୁତ ଚେଷ୍ଟା କରି ସଜଡ଼ାସଜଡ଼ି କଲି, କିନ୍ତୁ ଶେଷରେ ଯୁ ନ ଜୁଳିଲା କାନ୍ଧରେ ପକେଇ—

ମେନେଜର—ଘିନି ଆସିଲ ? ଭଲ କଲ ଗୁଣମଣି, ଭଲ କଲ— ଏକଦମ୍ କାନ୍ଧରେ ପକେଇ ଘିନି ଆସିଲ । (ସ୍ୱର ବଦଳାଇ) ବଡ଼ବାବୁ—

ବଡ଼ ବାବୁ—ଆଜ୍ଞା !

ମେନେଜର—ମୁଁ କହୁଚି, ତୁମେ ଏ ସାଇକଲ ମ୍ୟୁଜିୟମକୁ ପଠେଇଦିଅ ।

ବଡ଼ ବାବୁ—ଏକଦମ୍ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌କୁ ଆଜ୍ଞା ?

ମେନେଜର—ହଁ ହଁ, ଏକଦମ୍ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌କୁ । ଉଠାଅ, ମୁଁ କହୁଚି ଉଠାଅ, ଜଲଦି ଉଠାଅ ।

ବଡ଼ ବାବୁ—ଆଜ୍ଞା—

ମେନେଜର—କର୍ତ୍ତ ଉଠାଅ, ଯ୍ୟାକୁ ନେଇ ଅଗ ବାହାରେ ଫୋପାଡ଼, ତାପରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା—

ବଡ଼ ବାବୁ—ବାହାରେ ପଡ଼ିଲେ ଚୋର ନେଇଯିବ ।

ମେନେଜର—ହୁଁ-ଉଁ, ଚୋର ନେଇଯିବ ! ଚୋରର ଅଉ କାମ ନାହିଁ, ସେ ଏଇଟାକୁ ନେଇ ଛଟପଟ ହବ ?

ବଡ଼ ବାବୁ—ଆଜ୍ଞା, ଅଫିସ ଚିଠା ଚାପିବାରେ ବଡ଼ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି, ଟିକେ ଏଇଠି ଥାଉ ।

ମେନେଜର—ଏଁ, ଏଇଠି ଥିବ ? ତୁମେ ମୋ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ମେନେଜର ଚୌକିଟା ଚେଟ୍‌ଦେଶେ ନେଇଯିବ ନା କଣ ?

ବଡ଼ ବାବୁ—କାହିଁକି ଆଜ୍ଞା ?

ମେନେଜର—କର୍ତ୍ତ, ଅମ ବିଶାଳ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀର ସାହେବ-ଭଲଅଣିଆ ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର ସାହେବ ଇଲେ ଇନ୍‌ସ୍ପେକ୍‌ସନକୁ ଆସିବେ ପରା ! ଯ୍ୟା ଟିଣ୍‌ ହାମ୍ବାରରେ ଏଠେ ପଡ଼ି, ପୁଣି ସାଇକଲ ଗୋଟାଯାକ ଦଉଡ଼ ବନ୍ଧା ହୋଇଛି । ଯ୍ୟାକୁ ଦେଖିଲେ ସେ ମତେ ମେନେଜର ଚୌକିରେ ଅଉ ରଖିବେ ଟିକି ?

ବଡ଼ ବାବୁ—ଟିକେ ଚଲେଇଦଅନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା !

ମେନେଜର—ଚଲେଇଦେବ ? ଚଲେଇ ଚଲେଇ ତ ଚୌକିଟି ଖଣ୍ଡିକ ଚଲେଇଦେବା ଉପରେ ବସିଲାଣି । ଚତୁର—ଚତୁରାନନ୍ଦ—

ଚତୁର—ହଜୁର୍‌ !

ମେନେଜର—ଅରେ, ବୋକାଟା ପରି ଚାହୁଁଚୁ କଣ ବା ? ଘୋଡ଼ା—

ଚତୁର—ଘୋଡ଼ା ଆଜ୍ଞା ?

ମେନେଜର—ଅରେ ଘୋଡ଼ା—

ଚତୁର—ଘୋଡ଼ା ? କୋଇଲା କମ୍ପାନୀରେ ଘୋଡ଼ା କୁଠୁ ପାଇବ ଆଜ୍ଞା ?

ମେନେଜର—ଆରେ ବୋକାରାମ ଗିରିଧାରୀ, ଏଇଟା ଘୋଡ଼ା, ଚରିବୋଢ଼ିଆ ଘୋଡ଼ା ନୁହେଁ, ସାଇକେଲକୁ କାଗଜରେ ଘୋଡ଼ା ।

ଚତୁର—ହେଁ-ହେଁ, ଏଇ କଥା ଆପଣ କହୁଚ, ମୁଁ ଠିକେ ସମୁଝି ପାରିଲିନି ।

[ଚତୁର ସାଇକେଲ ଉପରେ କାଗଜ ଘୋଡ଼େଇଲା ।
ବଡ଼ ବାବୁ ଚୌକିରେ ବସି କାମରେ ମନ ଦେଲେ]

ମେନେଜର—ଆରେ, ମୋ ବୁଦ୍ଧି ଯୋଗେ ଏ ଅନୁଷ୍ଠାନଟା ଚଲୁଚି; ନଇଲେ—

ଚତୁର—(କାଗଜ ଘୋଡ଼ଉ ଘୋଡ଼ଉ) ନଇଲେ ଆଜ୍ଞା, ଆମେ ରସାତଳକୁ ଯାଆନ୍ତୁଣି । ସତେ ଆଜ୍ଞା, ଆପଣଙ୍କର ଯୁଁ ପୋଖତ ବୁଦ୍ଧି ନା—

ମେନେଜର—ସିମିତ ପୋଖତ ବୁଦ୍ଧି ନ ଥିଲେ, ମୁଁ ଏ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ପରି ଗୋଟେ ବିଶାଳ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଦେଶରେ ଠିଆ କରି ପାରିଥାନ୍ତି ? ବୁଝିଲୁ, ଚତୁରନନ ! ତୃତୀୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ତିନି ଥର ଫେଲ୍ ହୋଇ ଯୁ ଦିନ ପାଠଟାକୁ ଗୁଡ଼ିବାଇ କରିଦେଲି ନା, ସେଇ ଦିନୁଁ ବୁଦ୍ଧି-ଗଛଟାକୁ ମୁଁ ଏ ଦିହରେ ଲଗେଇଦେଇଚି । ଇଲେ ତ ସେ ଖାଲି ଫଳ ଫଳୁଚି !

ଚତୁର—ହେଁ-ହେଁ-ହେଁ, ସତେ ଆଜ୍ଞା ?

ମେନେଜର—ସତେ ନୁହେଁ, ଆଉ ମିଛେ ! ଏ ଜୁ ଜିନିଷ୍, ତାକୁ ଚିହ୍ନିବାକୁ ଏ ଦେଶୀ ଦେଶରେ କେହୁ ନାହିଁ । ବିଲାତ

ଦେଶ ହେଇଥିଲେ କୁ ଦନୁ ମୁଁ ଗୋଟେ ଡକ୍ଟୋରଅ ଫସ କ ନୋବେଲ ପ୍ରାଇଜ ପାଇଥାରନ୍ତିଣି ।

ଚତୁର—ହିଁ, ତା ନୁହେଁ ଆଉ କଣ ? (ମେନେଜର ପାଖକୁ ଯାଇ) ଘୋଡ଼େଇଦେଲି ଆଜ୍ଞା !

ମେନେଜର—ବେଶ୍, ବେଶ୍ ! ଆଚ୍ଛା, ଚତୁର, ତୁ ଏ ଘରଟା ଟିକେ ସଫା କରିଦେ—ଆଉ ବଡ଼ ବାବୁ, ତୁମେ ସେ ବାର୍ଷିକ ରିପୋର୍ଟ, ଇନ୍‌କମ୍ ଟାକ୍ସ ରିଟର୍ଣ୍ଣ, କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ମାସିକ ବିବରଣୀ, ସବୁ ଠିକ୍‌ଠାକ୍ କରିଦିଅ । ଇଲେ ସାହେବ ସବୁ ଦେଖିବେ—

ବଡ଼ ବାବୁ—(ଚିଆଁ ହେଇ) ଆଜ୍ଞା, ଏତେ ?

ମେନେଜର—କେତେ ? ନା କେତେ ? କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ଚାକିରି ଶସ୍ତା ବୋଲି ଭାବିଚ ପରା ? ବୁଝିଲ ଗୁଣମଣି, ଯଦି ଚାକିରିକି ଲୋଭ ଅଛି, ସେତକ ଜଲଦି ଠିକ୍ କରିଦିଅ, ନଚେତ୍ ପଛରେ ପସ୍ତେଇଥିବ ।

ବଡ଼ ବାବୁ—ହଉ ଆଜ୍ଞା, ଚେଷ୍ଟା କରୁଚି, କଣ କରିବି, କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ଚାକିରି ତ କରିଚି !

ମେନେଜର—ହିଁ, ଜଲଦି କରିଦିଅ । ଚତୁର—ଚତୁରାନନ୍ଦ !

ଚତୁର—ହଜୁର୍ !

ମେନେଜର—କରେ ଚତୁର ! ହଜୁର କଣ ? ସାର୍ କହ, ସାର୍ ! ଏତେ ବଡ଼ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀର ଚପରାଶି ହେଇ ଆଜିଯେ ତୁ ସାର୍ କହି ଶିଖିନୁ ? ଚତୁର—ଚତୁରାନନ୍ଦ ?

ଚତୁର—ସା-ଅ-ର୍ !

ମେନେଜର—(ଚତୁରଙ୍କୁ କୁଣ୍ଢେଇ ପକେଇ) ସାବାସ ! (ବୁଲିପଡ଼ି ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ ଆରମ୍ଭ କଲେ) ଅଚ୍ଛା ଚତୁର, ବଡ଼ ବାବୁ !

ଚତୁର ଓ ବଡ଼ବାବୁ—ଆଜ୍ଞା !

ମେନେଜର—ସାହେବ ଯିମିତି ଆସିବେ ନା ମୁଁ ସିମିତି ହୁଇସିଲ ଦେବି, ଆଉ ତୁମେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଆଟେନ୍‌ସନ୍ ଅବସ୍ଥାରେ ଠିଆ ହେଇଯିବ । ଅଚ୍ଛା ଚତୁର, ଆଟେନ୍‌ସନ୍ ଠିଆ କିମିତି ହୁଏ ଜାଣିଚୁ ନା ?

ଚତୁର—ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ଠିକେ ବତେଇଦିଅନ୍ତୁ ।

ମେନେଜର—ବତେଇଦେବି ? ତୁମେ ବଡ଼ ବାବୁଠୁ ଚପରଶିପେ ଦରମା ବୋଧହୁ ନଉଥିବ, ଆଉ ମୁଁ ଖାଲି ବତେଇଦଉଥିବ, ଚଳେଇଦଉଥିବ ।

ଚତୁର—ଆ-ଜ୍ଞା !

ମେନେଜର—ଆରେ ରଖ ସେ ସବୁ ଆଜ୍ଞା, କୋଇଲ କମ୍ପାନୀ ମେନେଜର ତା ଜୀବନରେ କେତେ ଆଜ୍ଞା ଶୁଣିଚି । କାମ ଆରମ୍ଭ କର । ଗୋଡ଼ ସଲଖ କର, ଗୋଡ଼ ସଲଖ କର ।

[ଚତୁର ଥତମତ ହେଇ ଆଟେନ୍‌ସନ୍ ଅବସ୍ଥାରେ ଠିଆ ହେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା ବଡ଼ବାବୁ ଚତୁରଙ୍କୁ ଅଣ୍ଟୁଆ ଦେଇ ସଲଖ ଭାବରେ ଠିଆ ହେବାକୁ ବତାଇଲେ]

ଚତୁର—କାହିଁକି ଆଜ୍ଞା, ସେମିତି ଅଣ୍ଟୁଆ ମାରୁଚନ୍ତି, ଗୋଡ଼ଟାରେ ଗୋଟେ କଣ୍ଟାନଖା ହେଇଚି ଯେ—

ମେନେଜର—ରଖ ତୋ କଣନଖା ? କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ଚାକିରି ଏତେ ସହଜ ବୋଲି ଭାବନ୍ତୁ ପରା ! କର୍‌ ମୁଁ ଯିମିତ କହୁଚି !

[ଚତୁରର ଗୋଡ଼ ହାତ ସଜାଡ଼ି ଦେଲେ]

(ବଡ଼ ବାବୁଙ୍କୁ ଚାହିଁ) ଅଚ୍ଛା, ବଡ଼ ବାବୁ, ସାହେବ ଆଜି ଇନ୍‌ସପେକ୍‌ସନକୁ ଆସିବେ । ତୁମେ ଟିକେ ଭଲ ଭାବରେ ତେଲ୍ ଲଗେଇ, ଚିକ୍କଣ କରି ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡେଇ ଆସିଲ ନା ! ଅନ୍ତତଃ ଖଣ୍ଡେ ଭଲ ଡ୍ରେସ୍ ପିନ୍ଧ—

ବଡ଼ ବାବୁ—ଭଲ ଡ୍ରେସ୍‌ଟେ ପାଇବି କୁଠୁ ଆଜ୍ଞା ? ଦରମା ତ ବାଟା ଜୋତା ଦାମ ପରି ଏକୋଇଶ ଟଙ୍କା ପନ୍ଦର ଅଣା—

ମେନେଜର—ଏକୋଇଶ ଟଙ୍କା ପନ୍ଦର ଅଣା ?

ବଡ଼ ବାବୁ—ହଁ ଆଜ୍ଞା, ବାଇଶ ଟଙ୍କା ଦରମାରୁ ଅଣେ ରେଭେନ୍ୟୁ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଯାଉଚି ।

ମେନେଜର—ଓ, ଏଇଥିପେଇଁ ତୁମେ ଚଶ ଲୁଗାଟେ ପିନ୍ଧି ବାହାରି ଆଇଲ, ନା ? ସେ ବାଜେ କଥା ଛାଡ଼ । ସାବଧାନ ହେଇ ଠିଆ ହବ, ଯିମିତ ଚଶ ଆଗକୁ ନ ପଡ଼େ, ବୁଝିଲ ? (ଟିକେ ହସି) ହେଁ-ହେଁ, ଏ ପାଖରେ ପଡ଼ିଚି କ ବାପ, କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ବଡ଼ ବାବୁ ଟି ! (ସ୍ୱର ବଦଳାଇ) ଚତୁର—ଚତୁରନନ୍ଦ ?

ଚତୁର—(କାନରେ ହାତ ଦେଇ) କେଡ଼େହେଁ ଡାକୁଚନ୍ତି ଆଜ୍ଞା ! କାନ ତାଳିବଦା ହେଇଯାଉଚି—ମୁଁ ଏଇଠି ଅଛି ପରା !

ମେନେଜର—ଏଇଠି ଥିଲେ ସିଥିରୁ ଜଣ ହେଇଗଲା ? ବିଶାଳ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ମେନେଜରଟି ମୁଁ ! ମେନେଜରମାନେ କିରାଣିକୁ ଯେମିତ ଡାକନ୍ତି, ମୁଁ ସେମିତ ଡାକିବ ନା !

ଚତୁର—ହଉ, ତେବେ କଣ କହୁଚନ୍ତି, କହନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା !

ମେନେଜର—ଅଚ୍ଛା, ଚତୁର, ବଡ଼ବାବୁ !

ବଡ଼ବାବୁ
ଚତୁର } —(ବିସ୍ଫାରିତ ନେତ୍ରରେ) ଆଜ୍ଞା—

ମେନେଜର—ସାହେବ ଆଇଲେ ତୁମେସବୁ କିମିତ ଠିଆ ହବ, ଆଗ ସେଇଟାକୁ ପ୍ରାକ୍ଟିସ୍ କରିନିଅ। ମୁଁ ପ୍ରଥମେ 'ରେଡ଼ି' କହିବି ତାପରେ ଓ୍ୟାନ୍, ଟୁ, ଥ୍ରୀ କହି ହ୍ୱିସିଲ୍ ଦେବି। ହ୍ୱିସିଲ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଲକ୍ଷଣି ତୁମେ ଆଟେନ୍‌ସନ୍ ଅବସ୍ଥାରେ ଠିଆ ହୋଇଯିବ। ଆରମ୍ଭ କର ଓ୍ୟାନ୍, ଟୁ—

[ଚତୁର ହଠାତ୍ ତ୍ରିଭଙ୍ଗୀ ଠାଣିରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲା]

ଆରେ ଥୟ ଧର, ଥୟ ଧର, ମୁଁ ଥ୍ରୀ କହିନି—

[ମେନେଜର ଛାଙ୍କ୍ ଘଣ୍ଟାଙ୍କୁ ହୋଠ ଭିତରେ ପୂରେଇ ହାତରେ ହ୍ୱିସିଲ୍ ଧରିଲେ। ବଡ଼ବାବୁ ଓ ଚତୁର ସଶଙ୍କ ଅବସ୍ଥାରେ ଠିଆ ହେଲେ। ଚତୁର ଟଙ୍ଗ୍ ଟଙ୍ଗ୍ ହେଉଥାଏ]

ହାଁ, ହାଁ, ଚତୁରନନ—ଝୁଙ୍କିପଡ଼ୁଛ କାହିଁ, ହ୍ୱିସିଲ ବାଜିନି। ହଁ, ରେଡ଼ି—ଓ୍ୟାନ୍, ଟୁ, ଥ୍ରୀ—(ଚତୁର ବଙ୍କାହୋଇ ଠିଆ ହେବାରୁ ତାକୁ ଧକ୍କା ଦେଇ) ହେଲନି, ହେଲନି ଚତୁରନନ, ଗୋଡ଼ ସଳଖ କର ! ଗୋଡ଼ ସଳଖ କର !

ଚତୁର—ଓହୋ, କେତେହେଁ କୋଳ ସଳଖଉଚନ୍ତି ଆଜ୍ଞା, ଅଣ୍ଟାଟା ଲଖମ ଅଛି ପରା !

ମେନେଜର—ସେ ଇଖମଫଖମ କଣ୍ଠୁ ଶୁଣା ଯିବନି । ହଁ, ଆଉ ଥରେ । ବଡ଼ବାବୁ, ଏ ଲିଟଲ୍ ସ୍ମାଇଲିଂ ଫେସ୍ ପ୍ଲିଜ୍, ହଁ ରେଡ଼ି—ଓ୍ୟାନ୍, ଟୁ, ଥ୍ରୀ—ହେଲନି ବଡ଼ବାବୁ, ହେଲନି । ଓହୋ, କେତେ ମୁଁ ବତେଇବ ! କାଓ, ତୁମେ ସେମିତି ଅଷ୍ଟାବକ୍ର ଋଷି ପରି ଠିଆ ହଉଚ କଣ ? ଆଉ ଥରେ, ହଁ, ରେଡ଼ି—ଓ୍ୟାନ୍, ଟୁ, ଥ୍ରୀ—କରେ ଚହୁଚ, ମୁଁ ତତେ ଅଟେନ୍ସନ୍ ଅବସ୍ଥାରେ ଠିଆ ହବାକୁ କହୁଲି, ଆଉ ତୁ ମହିଷାସୁରମର୍ଦ୍ଦିନୀ ବେଶରେ କଣ ଛିଡ଼ା ହଉଚୁ ! ହଁ, ଆଉ ଥରେ, ଆରମ୍ଭ କର—ରେଡ଼ି, ଓ୍ୟାନ୍, ଟୁ, ଥ୍ରୀ; ଆଉ ଥରେ—ରେଡ଼ି, ଓ୍ୟାନ୍, ଟୁ, ଥ୍ରୀ; ରେଡ଼ି—ଓ୍ୟାନ୍, ଟୁ, ଥ୍ରୀ; ଆଉ ଥରେ—ରେଡ଼ି, ଓ୍ୟାନ୍, ଟୁ, ଥ୍ରୀ ।

[ଇମିତି ବସାଉଠା ଚାଲିଥାଏ । ହଠାତ୍ ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର ପୂର୍ବ ସାହେବୀ ବେଶରେ ତାଙ୍କ କୁକୁରକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ପହଞ୍ଚିଗଲେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଚିତ୍‌ପଟାଙ୍ଗ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲେ । ମେନେଜର କିନ୍ତୁ ତେହ୍‌ଦଶେ ଉଠି ଖାଡ଼ା ହେଲେ

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—କାଓ, କଣ ଏତେ ଖାଡ଼ା ହେଇ ପଡ଼ୁଚ ?

ମେନେଜର—ଆଜ୍ଞା, ଏ ପୋଷାକଟା ଟିକେ ମଇଳା ହେଇଗଲା କି ନା !

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ପୋଷାକଟା ତ ଭାରି ସଫା ଥିଲା, ଆଉ ତଳେ ପଡ଼ିଯିବାରୁ ଟିକେ ମଇଳା ହେଇଗଲା । ଅଚ୍ଛା, ଇମିତି ବସ୍ ଉଠ୍ ଚାଲିଚି କାହିଁକି ? ତୁମେ ଯାହାକୁ ଜିମ୍ନାସିୟମ୍ ବୋଲି ଭାବିଲ ନା କଣ ?

ମେନେଜର—**ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା** !

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—କଣ ନାହିଁ ? କୋଇଲା ଦୋକାନ କାମ ଛାଡ଼ ଷଣ୍ଢମତ ଏଠି ଗୋଟେ ଦଣ୍ଡବୈଠକ ପ୍ରାକ୍ଟିସ୍ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଛ ।

ମେନେଜର—ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ଆପଣ ଆସିବେ ବୋଲି—

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ଆପଣ ଆସିବେ ବୋଲି ଏଠି ଥିଏଟର ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲ, ନା ?

ମେନେଜର—ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ଖାଲି ରିହରସାଲ୍—

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—କଣ ଷ୍ଟେଜ୍ ରିହରସାଲ୍ ?

ମେନେଜର—ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ଏ ମାମୁଲି । ଆପଣ ଆସିଲେ କାଏ କମିତ ରେସ୍‌ପେକ୍ଟ୍ ଦେଖେଇବେ, ସେଇଆ ରିହରସାଲ୍ କରୁଥିଲି—

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—କି ରିହରସାଲ୍ କରୁଥିଲ ? ମତେ ଦେଖି ତ ତୁମ କରଣୀବାରୁ ଏକଦମ୍ ଲିଲ୍ ଡାଉନ୍ ଅନ୍ ଦ ଗ୍ରାଉଣ୍ଡ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ—ଚତୁର ତ ଚଟ୍‌ପଟାଙ୍ଗ୍—ତୁମେ ପୁରିପୁର ମାଙ୍କଡ଼ଟାଏ ମାଇଲ—

ମେନେଜର—(କୁକୁରକୁ ଆଉଁସି) ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ସବୁ ବତେଇଥିଲି, ଖାଲି ଆପଣଙ୍କ ଡରରେ, ଆପଣ ଠିକେ ଠିଆ ହୁଅନ୍ତୁ ନା, ମୁଁ ପୁଣି ଥରେ ଦେଖେଇଦଉଛି । ଆଜ୍ଞା, ଏ ଇମିତସିମିତ ଶିକ୍ଷା ନୁହେଁ, କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ଟ୍ରେନିଂ ଟି ? କଣ ଆଉ ଥରେ ଦେଖେଇବ ଆଜ୍ଞା ?

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ନାହିଁ ଥାଉ, ଆଉ ଦେଖେଇବା ଦରକାର ନାହିଁ । ଥରେ ତ ଯାହା ଦେଖେଇଲ ଆମେ ସେଥିରେ କୃତାର୍ଥ, ଆଉ ପୁଣି କାହିଁକି ?

[ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର କୁକୁର ଝିଞ୍ଜିରଟାକୁ ମେନେଜରଙ୍କ ହାତକୁ ପକେଇଦେଲେ । ମେନେଜର ଉବମସ ତାକୁ ନେଇ ଟେବୁଲ ଗୋଡ଼ରେ ବାନ୍ଧିଲେ ।]

ଅଚ୍ଛା, କାଗଜପତ୍ରସବୁ ଠିକ୍ ହେଇଛି ନା ?

ମେନେଜର—ହଁ ଆଜ୍ଞା, ସବୁ ଠିକ୍—ଅଛି ବଡ଼ବାବୁ, ଅଛି ।

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ବଡ଼ବାବୁ ?

ମେନେଜର—ଆଜ୍ଞା, ସେ ଆମ ହେଡ଼୍ ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ୍ କି ନା ? ହେଡ଼୍ ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ୍‌ଙ୍କୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଫାର୍ମରେ, ସରକାରୀ ଅଫିସରେ ବଡ଼ବାବୁ ବୋଲି ଡାକନ୍ତି । ମୁଁ ସାଇକଲ୍ ଏମ୍ପୋରିଅମ୍, କାଠ ଗୋଦାମରେ ଦେଖି ଆସିଛି, ଆଜ୍ଞା !

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ଭଲ ଦେଖିଛ, ଗୋଟିଏ କିରାଣୀ, ତାକୁ ପୁଣି କୁହାଯାଉଛି ହେଡ଼୍ ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ୍ । ପୁଣି ତାର ଓଡ଼ିଆ ତର୍ଜମା ହେଲା ବଡ଼ବାବୁ, ନା ? ଆଉ ତୁମେ ?

ମେନେଜର—ମୁଁ ତ ସ୍ୱୟଂ ମେନେଜର ଆଜ୍ଞା !

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ହେଁ, ହେଁ (ହସି) କହୁଛ କଣ ହେ, ହେଡ଼୍ ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ୍, ମେନେଜର—ଏ ଆମ କୋଇଲା ଦୋକାନରେ ?

ମେନେଜର—ହଁ, ଆଜ୍ଞା, ଆମର ଏଡ଼େ ବଡ଼ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ—

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—(ନତୁବୀପ୍ରଭ) ଆଉ ଇଏ ?

ମେନେଜର—ଏ ଚପରାଶି ଆଜ୍ଞା !

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ଚପରାଶି ! ବେଶ୍, ବେଶ୍, ଭଲ କରିଛ । ଆଉ ଲୋକେ କୋଇଲା ମାଗିଲା ବେଳେ ନିଜେ ଉଠାଉଠି କରଦଉଛଟି ?

ମେନେଜର—ଆଜ୍ଞା, ସେସବୁ ସୁଗୁଲୁରୁପ କରିଦେଉଛନ୍ତି । ଆମକୁ ଯୁ ଡିଉଟି, ସେଥିରେ ଅବହେଳା କରିବୁଁ ଆଜ୍ଞା ? ଦେଖୁନାହାନ୍ତି ଚେହେରାରୁ ! ହେଲେ ଅଫିସ ଆଦବକାଇଦାଟା ଠିକ୍ ରଖିଛୁଁ ।

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ବାଃ-ବାଃ, ଚମତ୍କାର ବୁଦ୍ଧି ! ତା ନ ହେଲେ ମେନେଜର ! **ଆଉ** ଏଗୁଡ଼ାକ ଏତେ **ଅପରିଷ୍କାର** କରିଚ କାହିଁକି ?

[ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର ସାଇକଲ୍ ଉପରେ ଥିବା କାଗଜକୁ କାଢ଼ିଲେ]

ଏଁ, ଏଗୁଡ଼ାକ କଣ ?

[ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ ବରଡ଼ାପତ୍ର ପରି ଥରିଲେ]

ମେନେଜର—ସେଇଟା ବଡ଼ବାବୁଙ୍କର **ଆଜ୍ଞା**—

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—(କିରାଣୀକୁ ନିରେଖି ଚାହିଁ) ଏଇ ଲୋକଟା ତୁମ ବଡ଼ବାବୁ ? ଯାକୁ ତ ମୁଁ ରାସ୍ତାରେ ଦେଖିଥିଲି ସାଇକଲରେ ଦଉଡ଼ ବଜାବନ୍ଧ କରୁଥିଲା । କିଓ, ତୁମେ ଏଗାରଟା ବେଳକୁ ଅଫିସକୁ **ଆସୁଚ** ? ଟୁ ରୁପିଜ୍ ଫାଇନ୍, ଟୁ ରୁପିଜ୍ !

ମେନେଜର—**ଆଜ୍ଞା**, ଏ ମାସର ନ ଜମା ତିନି ତାରିଖ ହେଲା । ତାଙ୍କ ଉପରେ ତେର ଟଙ୍କା ଫାଇନ୍ ହେଲାଣି ।

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ହେଲେ କଣ ହେଲା ?

ମେନେଜର—**ଆଜ୍ଞା**, ତାଙ୍କ ଦରମା ତ ମୋଟେ ବାଇଶ ଟଙ୍କା । ମୁଁ ଆଦାୟ କରିବି କିମିତି ?

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—କିମିତି **ଆଦାୟ** କରିବ ? ଦରମାକୁ ତ ଟପିନି, ତୁମର **ଆଉ** ଅସୁବିଧା ହଉଚି କଣ ?

[ହଠାତ୍ **ଆଲାର୍ମ** ଘଣ୍ଟାର ଶବ୍ଦ ମେନେଜରଙ୍କ ଦାହ ଭିତରୁ ଭାସି **ଆସିଲା** । ମେନେଜର ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟରଙ୍କୁ ଦେଖି ଏତେ ଡରି ଯାଇଥିଲେ ଯେ ସେ ସହଜରେ ଏ ଶବ୍ଦ କୁଆଡୁ **ଆସୁଚି** ଜାଣିପାରିଲେନି । ଦେହର ଏଣେତେଣେ ଦରାଣ୍ଡି ଶେଷରେ ଜାଙ୍ଗ୍ ଘଣ୍ଟାକୁ ବାହାର କରି ହସହସ ମୁହଁରେ ଚତ୍କାର କରି କହିଲେ ।]

ମେନେଜର—ବାଜିଲା **ଆଜ୍ଞା**, କୋଇଲା କମ୍ପାନୀର ଆଲର୍ମ ଘଣ୍ଟା ବାଜିଲା । (ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟରଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ମୁଲଏମ କଣ୍ଠରେ) **ଆଜ୍ଞା**, ଏ ମୋଟେ ଛଅ ମିନିଟ ଲେଟ୍ **ଆଜ୍ଞା** !

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—କର୍ତ୍ତ, ସେ ଲାଉଡ୍ ଘଣ୍ଟାଟା କାହିଁକି ପକେଟରେ ପୁରେଇଥିଲ ?

ମେନେଜର—**ଆଜ୍ଞା**, କାଲେ ଆପଣଙ୍କ ଆସିବାବେଳ ଜାଣିପାରିବନି ବୋଲି ଆଲର୍ମ ଦେଇଥିଲି ଯେ, ସେ ଏତେବେଳକୁ ବାଜୁଛି ! ଆଜିକାଲି ଏ ଘଣ୍ଟାକମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ାକ ସୁ ଠକ ହେଲେଣି ! ଆପଣ ଯାହା କହନ୍ତୁ **ଆଜ୍ଞା**, ସଚ୍ଚୋଟପଣିଆରେ ଆମ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀକୁ କେହି ଲଗନ୍ତିନି ।

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ତେବେ ତୁମେ ସେ ଘଣ୍ଟାକୁ ବେକରେ ଝୁଲେଇଛ କାହିଁକି ?

ମେନେଜର—ଅନ୍ୟ କୁଠି ଥିଲେ ଶୁଭିବ କି ନାହିଁ ବୋଲି ପାଖେ ପାଖେ ରଖିଛି **ଆଜ୍ଞା** ! (ଘଣ୍ଟା ମୋଡ଼ିଲେ)

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ପୁଣି ସେଇଟା ମୋଡ଼ୁଛ କାହିଁକି ?

ମେନେଜର—ଆଜ୍ଞା, ଏଇଟା କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ଘଣ୍ଟା ଟି ? ଏ କଣ ସିମିତି ଚାଲିବ ?

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ନାହିଁ, ସବୁବେଳେ ମୋଡ଼ିଲେ ଯାଇ ଚାଲିବ !

ମେନେଜର—ହଁ ଆଜ୍ଞା, ସେମିତି ମୋଡ଼ି ମୋଡ଼ି କରି ଚଳେଇବାକୁ ପଡ଼ୁଛି ନା ! ଦେଖୁ ନାହାନ୍ତି ଇଥିରେ କଣ ଅଛି—ନା ଘଣ୍ଟାକଣ୍ଟା ନା ମିନିଟ୍‌କଣ୍ଟା, ନା ମେନ୍ ସ୍ପ୍ରିଙ୍ଗ୍ ନା ହେୟାର୍ ସ୍ପ୍ରିଙ୍ଗ୍—

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ପୁଣି ସମୟ ଜାଣୁଛ କିମିତି ?

ମେନେଜର—ଅନ୍ଦାଜ କରି ଆଜ୍ଞା !

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ସମସ୍ତ ତ ଅନ୍ଦାଜ କରି ଜାଣନ୍ତି, ଆଉ ଏଇଟାକୁ କାହିଁ ରଖିଛ ?

ମେନେଜର—ସମସ୍ତ ଜାଣିବା ଆଉ ଘଣ୍ଟା ରଖିବା ଏ ଦୁଇଟା ପୂରା ଅଲଗା କଥା ଆଜ୍ଞା !

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ଉଁ-ହୁଁ ! ସେମିତି ବାଜେ କଥା ସବୁ ତୁମର ପାଖରେ ।

[ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର ଚଉକିରେ ବସିବା ବେଳକୁ ଚଉକି ଭାଙ୍ଗିଗଲା, ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର ପଡ଼ିଗଲେ ।]

ମେନେଜର—ଓହୋ—ହୋ, ଆସ୍ତେ ବସିଲେନି ଆଜ୍ଞା, କେଡ଼େହେଁ ପଡ଼ିଗଲେ—

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ଏ କି ଚଉକି ରଖିଛ ?

ମେନେଜର—ଆଜ୍ଞା, ପଇସା ଅଭାବରୁ କିରସିନ ପଟାରେ ଖଣ୍ଡେ କରେଇ ଦେଇଥିଲି । ଆପଣ ଟିକେ ସାବଧାନ ହୋଇ ବସନ୍ତୁ ନାହାନ୍ତି ! ଗଲା, କମ୍ପାନୀ ଚଉକିଟା ଅକାରଣ ଗଲା !

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ମୁଁ ପଡ଼ି ହାତଗୋଡ଼ ଖଣ୍ଡିଆ ହେଲିଣି । ଆଉ ଏ କିରସିନପଟା ଚଉକିଟା ଭାଙ୍ଗିଯିବାରୁ ତୁମକୁ ଏତେ ବାଧୁଛି ! ଏମିତି ଚଉକିସବୁ କାହିଁକି ତିଆରି କରିଛ ?

ମେନେଜର—ଆଜ୍ଞା, ସେ କଣ ବସିବାକୁ ହୋଇଥିଲା, ଦେଖେଇବାକୁ ହୋଇଥିଲା ନା ! ଏତେ ବଡ଼ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ, ଗୋଟେ ଚଉକି ତ ରଖିବା ଦରକାର । ତେଣୁ ଏ ପାକିଙ୍ଗ୍ ପଟାରେ ଖଣ୍ଡେ କରି ଦେଇଥିଲି ନା !

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ଭଲ କରିଥିଲ, ଭଲ କରିଥିଲ—ତୁମର ଯୁଁ ପୋଖତ ବୁଦ୍ଧି ନା ! ତେବେ ୟାକୁ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ନାଁ ନ ଦେଇ ନରହତ୍ୟା-ନିଳୟ ନାଁ ଦେଲନି ?

ମେନେଜର—ନାଁ ଦେବୁ କଣ ଆଜ୍ଞା ? ଠିକେ କଥାଟା ତଳେଇ ଭାବିଲେ ଏ ଜାଗାଟା ସେଇଆ ନୁହେଁ ତ—

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ଚୁପ୍ କର, ଖାଲି ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା ବକ୍ତୃତା ! ଅଚ୍ଛା, ଏ ଟ ଟଙ୍କାସବୁ ଅଦାୟ ହଉଚି, ସେ କୁଆଡ଼େ ଯାଉଚି ?

ମେନେଜର—ଆଜ୍ଞା, କମ୍ପାନୀର ଯେତେ ଅଦାୟ ହେ, ଯାହା ୟୁଠୁ ଆଇଲା ସେ ଆପଣଙ୍କ ଗସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ନିଅଣ୍ଟ । ଆମ ଦରମା ତ ଖାଲି ବାକିରେ ଗୁଳଚି ।

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ଉଁଃ, କଣ ଯେ ତୁମେ ବକ ! ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଖରାପ ହୋଇଯାଉଚି ଏ କଥା ଶୁଣି । ହଉ, କାଗଜପତ୍ର ଆଣ ।

ମେନେଜର—କିଓ ବଡ଼ବାବୁ, ଆଣ । ମୁଁ ତୁମକୁ ଆଗରୁ କହିଦେଇଚି ସାହାବ କାଗଜ ମାଗିବେ ବୋଲି । ଜଲଦି ଆଣ—କିଓ, ଜଲଦି ଆଣ ।

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—କିଓ, ଆଣ ।

ମେନେଜର—କିଓ, ଆଣ ।

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ଏ କଣ ଜବାବ କିଛି ଦେଉନି । ଏଇଟା କଣ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ଅଫିସ ନା ମୂକ ବଧିର ଗ୍ୟାରେଜ୍ ? କିଓ, ଆଣ—

ମେନେଜର—କିଓ ବଡ଼ବାବୁ, ଆଣ କାଗଜପତ୍ର ।

ବଡ଼ବାବୁ—(ବଡ଼ ସଂତ୍ରସ୍ତଭାବରେ ଠିଆ ହୋଇ) ନାଇଁ ଆଜ୍ଞା, ସେ ହୋଇପାରନି ।

ମେନେଜର—ହେଇପାରନ୍ତି ?

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ହେଇପାରନ୍ତି ? ବିନା ଦରମାରେ ଛଅ ମାସ କାମ କରିବାର ହୁକୁମ ଦିଆଗଲା ।

[ଯିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲେ]

ମେନେଜର—(ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟରଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଯାଇ) ପନିସ୍‌ମେଣ୍ଟଟା ଟିକିଏ ହାର୍ଡ଼ ହେଇଗଲା, ଟିକିଏ ରିକନ୍‌ସିଡ଼ର କରନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା !

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଜ୍ଞା. ଏତେ କାମ ମୁଁ ଏକୁଟିଆ ପାରୁନି, ଆଉ ଜଣେ—

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ଆଉ ଜଣେ ? କମ୍ପାନୀ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ତୁମେସବୁ ଘଷି ଲଗେଇବ ନା କଣ ? ପନ୍ଦର ଜଣଙ୍କ ଟଙ୍କାରେ ଏ କୋଇଲା ଦୋକାନ, ସେ ତୁମକୁ ଦରମା ଦେବାରେ ନଷ୍ଟ ହେଇଯିବ !

[ବଡବାବୁ ବସି ପୁଣି କାମରେ ମନ ଦେଲେ]

ମେନେଜର—ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ଏତେ ବଡ଼ କମ୍ପାନୀଟା ଆମର ଖରାପ ହେଇଯିବ ! (ବେଲ୍ ଦେଇ) ଚପରାଶି—ଚପରାଶି !

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ବେଲ୍ ଦିଆଯାଉଚି—ପୁଣି ଚପରାଶି, ଚପରାଶି ପାଟି ହଉଚି, ତେଇଁକି ଚପରାଶି ଏତେ ପାଖରେ ଠିଆ ହେଇଚି—ଏ କୁଠା ଅଦବକାଇଦା ?

ମେନେଜର—ବଡ଼ ବଡ଼ ଫାର୍ମରେ ଏମିତି ହୁଏ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଦେଖିଚି ।

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ଅଚ୍ଛା, ଦେଖିଚ ! (ବିରକ୍ତ ହେଇ) ନା, ତୁମ ହାତରେ ଏ ଅଫିସ କାମ ଚଳିବନି, ତୁମେ ଏଠୁ ବିଦାୟ ନିଅ ।

ମେନେଜର—ହଠାତ୍ ବିଦାୟ ଆଜ୍ଞା ? ମୁଁ ଏ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ମେନେଜର କାମ ବଡ଼ ସୁରୁଖୁରୁରେ ଚଳେଇ ଆସୁଚି ।

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ସୁଗ୍ଧୁରୁରୁଟେପ ? ଏ ଘର ଏତେ ଅପରିଷ୍କାର ହୋଇଛି କାହିଁକି ?

ମେନେଜର—କଣ କରିବୁଁ—ଏ ଘରଟାରେ ତ କୋଇଲା ରହୁଛି—ଅଫିସ ହଉଛି—ଆଉ ଚତୁର ମୁଁ ଗଣ୍ଡେ ଗଣ୍ଡେ ଫୁଟେଇ ଖାଉଛୁଁ ।

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ସେଥିରୁ କଣ ହେଲା ? ଯାକୁ ଠିକେ ସଫାସୁତୁରା କରିଦେଉନା ? କିଏ ଯଦି ବାହାରୁ ଆସିବ, ସେ ଆମକୁ କଣ କହିବ ?

ମେନେଜର—ଆଜ୍ଞା, ଜଣେ ପାର୍ଟଟାଇମ୍ ଚାକର ରଖିବାକୁ ହୁକୁମ ହଉ !

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ହ୍ୱାଟ୍, ଏତେ ଜଣ ଫୁଲ୍‌ଟାଇମ୍ ଲୋକ ରଖି ପୁଣି ପାର୍ଟଟାଇମ୍ ଚାକର ଦରକାର ? ତୁମେମାନେ ବୋଷବୋର କୋଡ଼ି ହୋଇଗଲଣି ! ଇମିତ ଅଳସୁଆ ହେଲେ ଦେଶ ଚଳିବ କେମିତ ? ନିଜେ ସଫା କରିଦିଅ, ନିଜେ ସଫା କରିଦିଅ—

ମେନେଜର—(ବଡ଼ବାବୁ ଓ ଚତୁରକୁ ଚାହିଁ) ନିଜେ ସଫା କରିଦିଅ, ନିଜେ ସଫା କରିଦିଅ । (ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟରଙ୍କୁ ଚାହିଁ) ହେଲେ, ବହୁତ କାମ ଆଜ୍ଞା !

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ବହୁତ କାମ ! କମ୍ପାନୀକୁ ଖାଲି ଠକି ପଇସା ନେବ ବସିଚ ବୋଲି ନା ? ଆଜିଠାରୁ ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଦରମା ବନ୍ଦ ।

ବଡ଼ବାବୁ—(ବ୍ୟସ୍ତଭାବରେ ଠିଆ ହୋଇ) ଦରମା ବନ୍ଦ ଆଜ୍ଞା ? ସବୁ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ; କିନ୍ତୁ ଦରମା ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ ନା ।

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ଅରେ, ଏଇଟା ଇମିତ କଣ୍ଠ ଥରେଇ କଥା କହୁଚ, ଗୁଲଗୁଲ କରି ଗୁହୁଁଚ, ଏଇଟା କଣ ଲେଖାଲେଖି ଘରେ କି ?

ମେନେଜର—ହେଁ, ହେଁ, ଲେଖାଲେଖି ଦସ୍ତୁରମତ କରନ୍ତି ନା ! ବଡ଼ବାବୁ ଅମର ଜଣେ ପ୍ରକାଣ୍ଡ କବି।

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—କୋବି ! ବାହାର କରିଦିଅ, ବାହାର କରିଦିଅ। କବି, ଲେଖକ ଏଗୁଡ଼ାଙ୍କଦ୍ୱାରା ଅମ ବ୍ୟବସାୟ ଚଳିବନି, ସବୁ କଥାରେ ଦରଦ, ସମସ୍ତଙ୍କପ୍ରତି ଦୟା, ଏଗୁଡ଼ାକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଚଳେଇବେ କଣ !

ମେନେଜର—ରାଗନ୍ତୁନି ଅଜ୍ଞା, ଅମେ ଏ ଘରକୁ ଅଜି ସଫା କରିଦେଉଚୁଁ, ଇଲେ ସଫା କରିଦେଉଚୁଁ—ଚପରାଶି, (ବେଲ୍ ଦେଇ) ଚପରାଶି, ଚତୁରା, ଚତୁରାନନ୍ଦ—

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ଓଃ, ଚୁପ୍ କର। କେଡ଼େଠେଁ ଶିଖିଲଉଚ ହେ ? ମଣିଷର ମୁଣ୍ଡ ବୁଲେଇଦଉଚ। ଯାଉଚ କାଠଅଡ଼ା ଅଡ଼େ, ଅଚ୍ଛା ଏ କୁକୁର ଏଠି ରହିଲ, ଯାକୁ ମୋ ବଙ୍ଗଳାକୁ ପଠେଇଦବ—

[ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ, ଫେରି ପଡ଼ି କହିଲେ]

କାଓଁ ମେନେଜର ବାବୁ, ତୁମେ ପରା କହୁଥିଲ ଗୋଟେ ଭଲ ମୁର୍ଗିଛୁଆ ଅଣିଦବ ବୋଲି ?

ମେନେଜର—କଣ କରିବି ଅଜ୍ଞା, ବସ୍ତି ଆଡେ ଯାଇ ପାରିନି। ଏଇଥିଭିତରେ ଅଣି ଦେବି। ହେଲେ, ଅମ ଦରମା କଣ ସତରେ ବନ୍ଦ ଅଜ୍ଞା ?

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ହଁ, ଦରମା ବନ୍ଦ।

ମେନେଜର—ଆପଣ ମିଛଟାରେ ସିନା ଆମ ଉପରେ ରାଗୁଛନ୍ତି, ନଇଲେ ଦୁନିଆଯାକ ତ ଇମିତି ଚାଲିଛି—

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—କଣ ଦୁନିଆଯାକ ଚାଲିଛି ?

ମେନେଜର—ଦୁନିଆଯାକ ଖାଲି କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ । ଆଜ୍ଞା ! ଦେଶର ଯେତକ ଅନୁଷ୍ଠାନ, ସବୁ ତ ଇମିତି ଚାଲିଛି—

ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର—ଖାଲି ବାଜେ କଥା । କିଛି ଶୁଣାଯିବନି, ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଦରମା ବନ୍ଦ ।

ମେନେଜର—ଦରମା ବନ୍ଦ ଆଜ୍ଞା, ଦରମା ବନ୍ଦ ?

[ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର ଚାଲିଗଲେ, ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ମେନେଜର ମଧ୍ୟ ଗଲେ]

ଚତୁର ଓ ବଡ଼ବାବୁ—ଦରମା ବନ୍ଦ !

ଚତୁର—(ବଡ଼ ନିସ୍ତେଜଭାବରେ ବଡ଼ବାବୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ) ବାବୁ, ଆଉ କାହିଁକି ? କାମ ବନ୍ଦ କରନ୍ତୁ ।

ବଡ଼ବାବୁ—କରେ, କାମ ବନ୍ଦ କଲେ ଏ ଅଫିସ୍ ଚାଲିବ କିମିତି ?

ଚତୁର—ଆଉ ଦରମା ବନ୍ଦ ହେଲେ ଆମେ ଚାଲିବା କିମିତି ?

ବଡ଼ବାବୁ—ହଁ ରେ ଚତୁର, ଆମେ ଚାଲିବା କିମିତି !

ଚତୁର—(ପାଖରେ ବସି ଧୀର କଣ୍ଠରେ) ବଡ଼ବାବୁ, ତୁମ ପାଖରେ ଟଙ୍କା ନାହିଁ ? ଘରୁ ଚିଠି ଆଇଥିଲା ପିଲାଙ୍କ ଦହ ଖରାପ, କଣ କରିବି ? କୁଆଡ଼ୁ କିଛି ଧାର ଉଧାର ପାଇଲିନି ।

ବଡ଼ବାବୁ— ମୋ ପାଖରେ ତ ଟଙ୍କା ନାହିଁ ।

ଚତୁର—କଣ ଟଙ୍କା ନାହିଁ ବାବୁ ? ତୁମେ ଏତେ ବହି ଲେଖୁଚ, ଏତେ ଛବି ଅଙ୍କୁଚ—

ବଡ଼ବାବୁ—ଲେଖା ଆଉ ଛବିର ମର୍ଯ୍ୟାଦା କଣ ଆଜିକାଲି କିଏ ବୁଝୁଚି ? ହେଇ ଦେଖୁନ୍ତୁ, ରୂପମହଲକୁ ଏତେ ବହି ଦେଲି ଯେ ଧାଉଡ଼ି ଦାଉଡ଼ି ନୟାନ୍ତ ହେଲିଣି, କାଣିକଉଡ଼ି ଟାଏ ବି ମିଳିଲାନି !

ଚତୁର—ତେବେ କଣ କରିବି ଆଜ୍ଞା, ଟଙ୍କା ତ ମୋର ଭାରି ଦରକାର !

ବଡ଼ବାବୁ—ତୋର କେତେ ଦରକାର ?

ଚତୁର—ଆଜ୍ଞା, ଦଶ ଟଙ୍କା ହେଲେ ଚଳିଯିବ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ଏତେ ତ ମୋ ପାଖେ ନାହିଁ, ଦୁଇଟି ଟଙ୍କା ଅଛି । ଇଲେ ସେ କାବୁଲିକୁ ୧୫ ଟଙ୍କାର ହ୍ୟାଣ୍ଡନୋଟ୍ ଲେଖିଦେଇ ପାଞ୍ଚଟି ଟଙ୍କା ପାଇଲି, ସିଥିରୁ ସେ ତାର ସୁଧ ଓ ଖର୍ଚ୍ଚା ବାବତକୁ ଆଗରୁ ତିନି ଟଙ୍କା କାଟିନେଲା, ବାକି ଯୋଡ଼ାଏ ଟଙ୍କା । ଗୋଟେ ଟଙ୍କା ଥାଉ, ମୁଁ ପିଲାଙ୍କପାଇଁ ବସ୍ତୁଟେ ଦେରକା ନେବି, ଆଉ ନିଜେ କଣ ଟିକେ ଖାଇବି । ତୁ ଗୋଟିଏ ଟଙ୍କା ନେ—

ଚତୁର—ହଉ, ଦଅନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ସ୍ତ୍ରୀ ବଡ଼ ଖରାପ, ଔଷଧମଞ୍ଜି କିଛି ପଠେଇଦିଏଁ । ଟଙ୍କାକରେ ତ ଆଉ ଡାକ୍ତରୀ ଭଲ ଔଷଧ ମିଳିବନି । ସେଇ ହୋମିଓପାଥି ଶସ୍ତା ପଡ଼ିବ, ତାକୁଇ ପଠେଇବି ।

ବଡ଼ବାବୁ—ଶସ୍ତା ଦେଖି ଔଷଧ ପଠେଇବୁ ନା ପୁଥିରେ ବଡ଼ ଭଲ ହବ—

ଚତୁର—ଭଲ ମନ୍ଦ ଖର୍ଚ୍ଚିବାକୁ ପଇସା କାହିଁ, ଖର୍ଚ୍ଚକୁ ଚାହିଁ ଯାହା ମିଳିଲା ନା—ହଉ ଦଅନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଯାଏଁ—

ବଡ଼ବାବୁ—(ବଡ଼ବାବୁ ପକେଟ ଦେଖିଲେ, ହାତ ପକେଟଭିତର ଦେଇ ବାହାରକୁ ଦେଖାଗଲା) କିରେ, ମୋ ଟଙ୍କା କୁଆଡ଼େ ଗଲା ?

ଚତୁର—ଟଙ୍କା କିଏ ପକେଟରୁ ନେଇଗଲା ନା କଣ ?

ବଡ଼ବାବୁ— ହଁ, କିଏ ପକେଟମାରୁ କରିଦେଲା ତ !

ଚତୁର—ତୁମେ ଠିକ ସାବଧାନ ହେଇ ଆସୁନ ବାବୁ ! ଆଜିକାଲି ବାଟରେ ଘାଟରେ ଏତେ ଚୋର ଉଠିଲଇତ—

ବଡ଼ବାବୁ—ରାସ୍ତାରେ ସାଇକଲ ସଜାଡ଼ିଲା ବେଳେ ଗୋଟେ ଲୋକ ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ନାଁରେ ଏପଟ ସେପଟ ହଉଥିଲା—

ଚତୁର—ତେବେ ତ ଏ ତାରି କାମ ! ଆଜିକାଲି ଲୋକ ଠକିବାକୁ ଏତେ କିସମର ବାଟ ଧରିଲେଣି—

ବଡ଼ବାବୁ—ତେବେ ଚତୁର, କଣ କରିବା କହିଲୁ ? ମୁଁ କିଛି ଖାଇନି

ଚତୁର—କିଛି ଖାଇନ ବାବୁ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ନା, କିଛି ଖାଇନି ! ଅଚ୍ଛା, ତୁ ଗଲୁ ଚାରି ଛ ପଇସାର ଚିନାବାଦାମ କାହାଠୋଉଁ ଧାର କରି ଆଣିବୁ ।

ଚତୁର—ଧାର ଆଜ୍ଞା, ଆମକୁ ଆଉ ଧାର କିଏ ଦବ ? ଆମ ଅଫିସ ଚାରିପାଖେ ତ ଯେତିକି ଦୋକାନ ସମସ୍ତଙ୍କଠୁ ଏତେ ଧାର ହେଲଣି ଯେ ସେ ଦୋକାନୀଗୁଡ଼ାକ ଦେଖିଲେ ମାରି ଗୋଡ଼ାଉଛନ୍ତି—ମୁଁ ଲୁଚି ଲୁଚି ଯା-ଆସ କରୁଛି ବୋଲି, ନହେଲେ—

ବଡ଼ବାବୁ—ଅଚ୍ଛା, ତୁ ଏ ଛବି ଖଣ୍ଡିକ ନେ—ଯଦି କିଏ ରଖି ଦିଅନ୍ତା ଗୁରୁନ୍ତା ଦବ ।

ଚତୁର—(ଛବିକୁ ଦେଖି) ଅଜ୍ଞା, ଲୋକେ ଆଜିକାଲି ଅନେକ କିସମର ରଙ୍ଗ ଦେଇ ଛବି କରୁଛନ୍ତି । ତୁମେ ନାଲି କାଳି କଳା କାଳିରେ ଆଙ୍କୁଛ, ତାକୁ କିଏ ନେବ ଭଲା ?

ବଡ଼ବାବୁ—ରଙ୍ଗ ମୁଁ କୁଆଡ଼ୁ ପାଇବି ଚତୁର ? ତୁ ଯା ଦେଖ୍‌ନା ଏଇଟା ଆମ କୋଣାର୍କ ମୁଖଶାଳାର ଚିତ୍ର, ଯଦି କିଏ ରଖି ଦିଅନ୍ତା ଗୁରୁନ୍ତା ଦିଏ ।

ଚତୁର—କଣ ଅଜ୍ଞା, ଆପଣ ମୂର୍ଖଙ୍କ ପରି ମୁଖଶାଳା ମୁଖଶାଳା ହଉଛନ୍ତି, ଏ ଭଙ୍ଗା ଦେଉଳ ଚିତ୍ର କିଏ ନେବ ? ଯଦି ମାଇକିନିଆ ଛବି ଅଙ୍କନ୍ତୁ, ବାହାର କରନ୍ତୁ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ଅଚ୍ଛା, ତେବେ ନେ । ଏଇଟା ଗୋଟେ ପରୀର ଛବି—

ଚତୁର—ପରୀ ଛବି ? ଦିଅନ୍ତୁ, ଦିଅନ୍ତୁ, ତାହେଲେ ନାଗର ଜୁଟିବେ !

[ଛବି ନେଇ ଚାଲି ଯାଉଥିଲା]

ବଡ଼ବାବୁ—ଶୁଣ୍, ଅଣାକର ବାରମଜା, ଅଣାକର ଚିନାବାଦାମ ଆଣିବୁ, ଆଉ ପଇସା ଦ ବଟେଲ, ବିସ୍କୁଟ ଆଣିବୁ—

ଚତୁର—ହଉ ଅଜ୍ଞା !

ବଡ଼ବାବୁ—ଜଲଦି ଆସିବୁ ଚତୁର ! ମତେ ଡର ଲାଗୁଛି । ମୁଁ ଏଇଠି ଶୋଇଛି, ରାସ୍ତାରେ ପଡ଼ିଗଲି !

[ଚତୁର ପୁଣି ଚାଲିଯାଉଥିଲା]

ଆରେ, ତା, କୁକୁରଟା ନେଇ ଯା । ବଙ୍ଗଳାରେ ଦେଇଦବୁ—

ଚତୁରା—ଏ କୁକୁରଟାକୁ ନେବ ? ଏଇଟା କମିତ ଢିମିତ ଚିହ୍ନୁଁନ । (କୁକୁର ପାଖକୁ ଯାଇ) ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ଏଇଟା କାମୁଡ଼ାଟେ ନା କଣ ନା । ମୁଁ ନେଇପାରିବିନି, ସେ ମେନେଜର ବାବୁ ଆସନ୍ତୁ ।

[ଚତୁରା ଚାଲିଗଲା । ବଡ଼ବାବୁ ଟେବାଡ଼େଇ ଚୋହାଇ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ, ପଛରେ ପଛରେ ମେନେଜର ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲେ ।]

ବଡ଼ବାବୁ—ଉହୁଁ-ଉହୁଁ (ଜରରେ କମ୍ପିଲେ)

ମେନେଜର—ଏ କଣ ଏ କଣ, ବଡ଼ବାବୁ ? ଶୋଇପଡ଼ିଲ କିଆଁ ? ମ୍ୟାକୁ ଧର୍ମଶାଳା ମନେ କଲ ନା କଣ ? (କୁକୁରକୁ ଦେଖି) କଉଁ ? ତୁମେ ଏତେବେଳଯେ ସାହାବଙ୍କ କୁକୁରଟା ବଙ୍ଗଳାକୁ ପଠେଇନ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଜ୍ଞା, ସେଇଟା କାମୁଡ଼ା କୁକୁରଟେ, ଚତୁରକୁ ପାଖେ ପୂରେଇଦେଲାନି ।

ମେନେଜର—ପାଖେ ପୂରେଇଦେଲାନି ! ତାର ଏତେ ସୁନ୍ଦର କୁକୁରଟା, ଏଲ୍‌ସିଆନ୍ ଟାଇପ୍ କି କଣ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ସେଇଟା କାମୁଡ଼ା ଗୋଡ଼ଉଚି ।

ମେନେଜର—ସାହାବ କୁକୁର ତୁମକୁ କାମୁଡ଼ ଗୋଡ଼ାନ୍ତାନି ଆଉ କଣ ସଟେଗରେ ଆଲିଙ୍ଗନ କରନ୍ତା ! ହଉ ଉଠ, ଉଠ, ଘର ସଫା ହବ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଜ୍ଞା, ମୋ ଦେହ ଭାରି ଖରାପ ।

ମେନେଜର—କିଛି ଶୁନ୍‌ନେ ନାହିଁ ମାଙ୍ଗ୍‌ତା, ସାଢ଼େ ତିନିଅଣିଆ ଟ୍ରୋଗ୍ରାଇଟରଙ୍କ ହୁକୁମ, ଜଲଦି ଉଠ, ଜଲଦି—

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଆଜି କିଛି ଖାଇନି ।

ମେନେଜର—ଗୋଲ୍‌ମାଲ୍‌ ମତ୍‌ କରୋ । ମୁଁ କିଛୁ ଶୁଣିବନି । ତୁମ କଥାସବୁ ଶୁଣି ଶୁଣି ଦରମା ବନ୍ଦ ହେଲା । ଆଉ ମୋ ଚାକିରି ଯିବ ନା କଣ ? ଦଶ ମିନିଟ୍‌ ସମୟ ଦେଲି, ଦୁହେଁ ଠିକ୍‌ଠାକ୍‌ ହୋଇଯାଅ, ମୁଁ ଡ୍ରେସ୍‌ ବଦଳେଇ ଆସୁଛି । ଆରେ, ସେ ଚତୁର ଗଲାକୁଆଡ଼େ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଜ୍ଞା, ସେ ଟିକେ ଜଳଖିଆ ପାଇଁ ଯାଇଛି ।

ମେନେଜର—ଜଳଖିଆ ! ଦରମା ବନ୍ଦ ହେଲାଣି, ତୁମେ ପୁଣି ଜଳଖିଆ ଖାଉଛ ? ଅଭି ଶୀଘ୍ର ରେଡି ହୋଇ ଯାଅ, ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର ସାହେବ ପୁଣି ଇଲେ ଆସି ପହଞ୍ଚିବେ ।

[ମେନେଜର କୁକୁରକୁ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ, ବଡ଼ବାବୁ ଶୋଇପଡ଼ିଲେ । ପରେ ପରେ ଚତୁର ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ।]

ବଡ଼ବାବୁ—(ଜ୍ୱରରେ ଥରି) ଉହୁ ଉହୁ ।

ଚତୁର—ଆଜ୍ଞା, ଉଠନ୍ତୁ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଣିଲୁ ଚତୁର ? ଆଣିଲୁ ?

ଚତୁର—ହଁ, ଆଜ୍ଞା, ମୋ ନାଁ ଚତୁରଟି । ମୁଁ ଗୋଟେ ମହା ଦଲାଲ । କୋଇଲକମ୍ପାନୀ-ଡାଲିମ୍‌ ପାଖରେ ପଢ଼ୁଛ ନା କଣ ? ପାନ ଦୋକାନୀକୁ ପଟେଇପଟେଇ କରି ଦି'ଅଣା ପଇସା ମାରି ଆଣିଲି—ନିଅ ଏ ଚନାବାଦାମ, ଏ ବାରମଜା ।

ବଡ଼ବାବୁ—ହଉ ଦେ ଦେ । (ପୁଡ଼ିଆ ନେଇ) ଏ ଚନାବାଦାମ ରହିଲା ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ, ଆଉ ଏ ବାରମଜା ଆମର । ନେ, ତୁ ଦିଟା ପାଟିରେ ପକା ।

[ନିଜେ ପାଟିରେ ପକେଇ ଚୋବେଇଲେ]

ହଇରେ ଚତୁରସ, ଏ ଗୁର ପଇସା ଲେଖାଏଁ ! କଣ ଦ ଦ ପଇସାର ଚେହଲ ଭଳିଆ ଦିଶୁଚି ?

ଚତୁରସ—ଆଜ୍ଞା, ଦୁନିଅରେ ସବୁ ଜିନିଷ ତ ମହଙ୍ଗା ହେଇଗଲା, ଆଉ ଗୁରପଇସାକୁ ଆପଣଙ୍କୁ ଚିନାବାଦାମ କିଏ ଗୋଟେ ଦବ ଯେ—

ବଡ଼ବାବୁ—(ଚୋବାଇ ଚୋବାଇ ହଠାତ୍ ମୁଖ ବିକୃତ କରି) ଅରେ, ଏଗୁଡ଼ାକ କଣ ଖାଲି ବାଲି ?

ଚତୁରସ—ଆପଣ ଟିକେ ଦେଖି ଶୁଣି ଖାଉ ନାହାନ୍ତି ଆଜ୍ଞା ! କାଲି ମହରଗ ହେଲରୁ ଲୋକେ ସମସ୍ତେ ଠକ ହେଇଗଲେ । ଟିକିଏ ଆଖିବୁଜିଆ ହବ ବୋଲି ସେ ଦୋକାନୀ ବାପୁଡ଼ା ବାଲି ଗଣ୍ଡେ ମିଶେଇଦେଇଚି । ସେ ବିଚରା ଆଉ କଣ କରିବ ? ତାର ତ ପୁଣି ପେଟପାଟଣା ଅଛି ।

[ବଡ଼ବାବୁ ଅସ୍ତେ ଅସ୍ତେ ଚୋବାଉଥାନ୍ତି, ମୁହଁ ବଡ଼ ବିକୃତ ଆକାର ଧରୁଥାଏ]

ବଡ଼ବାବୁ—ନା, ଏ ଜମା ଖାଇ ହଉନି ।

ଚତୁରସ—ଖାଲି ପିମିତି ଗିଳି ଦଅନ୍ତୁ ନା, ଆପଣ ଦାନ୍ତ କାହିଁକି ଲଗଉଚନ୍ତି ? ଏ କଣ ଅନ୍ୟ ଖାଇବା ଜିନିଷ ହେଇଚି ? ଏ ବଜାର ଚିନାବାଦାମଟି ! ହଁ, ବଡ଼ବାବୁ, ଟଙ୍କା କଥା କହୁଥିଲି ପରା । କଣ କରିବି, ମୋର ତ କିଛି ନ ହେଲେ ନ ଚଳେ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ତୋର ଭାରି ଟଙ୍କା ଦରକାର, ନା ଚତୁରସ ?

ଚତୁରସ—ଆଜ୍ଞା, ଭାରି ଦରକାର ।

ବଡ଼ବାବୁ—ତୁ ତେବେ ମୋ ସାଇକେଲଟା ନେଇଯା, ଦୋକାନରେ ବିକି କିଛି ଟଙ୍କା ଆଣିବୁ ।

ଚତୁର—ଆଜ୍ଞା, ଆପଣ ସାଇକଲ ବିକିବେ ?

ବଡ଼ବାବୁ—କଣ କରିବି, ଅବଶ୍ୟ ମୋ ପାଠପଢ଼ା ଦିନର ସାଇକେଲ୍ ସେ । ମୋଠାରୁ କେତେ ଅତ୍ୟାଚାର ସହିଚି, କେତେ ବିପଦ ଆପଦରେ ମତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଚି । ହେଲେ ଆଉ ଉପାୟ ନାହିଁ, ଏଥର ବିକିବାକୁ ହବ ।

ଚତୁର—ଆଜ୍ଞା, ସେ ସାଇକଲକୁ ସଜଡ଼ାସଜଡ଼ି କରିଦେଲେ ସିନା କାହାକୁ ଠକାଠକି କରିଦିଅନ୍ତେ । ଏଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ ତାକୁ କିଏ ନବ ? ତାକୁ ଟିକେ ମରାମତି କରିଦିଅନ୍ତୁ—

ବଡ଼ବାବୁ—ତାକୁ ମରାମତି କଲେ ଯେତିକି ଖର୍ଚ୍ଚ ହବ, ତାଠୁ କିଛି ଟଙ୍କା କମ୍‌ରେ ନୂଆ ସାଇକେଲଟେ ମିଳିପାରିବ । ମୋ ପାଖରେ ଏତେ ଟଙ୍କା କାହିଁ ? ତୁ ଯା ବିକିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କର । ଦୋକାନୀମାନେ ସାଇକେଲ ମରାମତି କରିବାକୁ ଅନେକ ପାର୍ଟ ଦରକାର କରନ୍ତି । ଅନ୍ତତଃ ଏଥିରୁ—

[ହଠାତ୍ ମେନେଜର ପହଞ୍ଚିଗଲେ]

ମେନେଜର—କଣ ଗେହ୍ବା ଚାଲିଚି ? କର୍ତ୍ତ, ଅଫିସ କାମ ନ କରି ତୁମେ ଖାଲି ଘୋରଣା ବୁଲିଲା ପରି ପାକୁଳି ଚଲେଇଚ ? ତୁମର ଏ ମଧୁର ପାକୁଳି ଡାର୍‌ଉଇନ ସାହେବ ଯା ନ ଦେଖିଲେ ! ତୁମ ଏ ଚନାବାଦାମ ଗେହ୍ବା ତାଙ୍କ ଆଖିରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ମନୁଷ୍ୟର ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ଯେ ମର୍କଟ ପରି କୌଣସି ଜୀବ ଥିଲେ ଏ କଥା ପ୍ରମାଣ କରିବାପାଇଁ ସେ ବିଚରାଙ୍କୁ ଏତେ ପରିଶ୍ରମ ପଡ଼ି ନ ଥାନ୍ତା !

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଜ୍ଞା, କଣ କରିବ ? କିଛି ଖାଇ ନ ଥିଲି ।

ମେନେଜର—ଏଥର ଖାଇବ ସେ, ଦରମା ତ ବନ୍ଦ !

ଚତୁର୍—ସତରେ ଦରମା ବନ୍ଦ ଆଜ୍ଞା !

ମେନେଜର—ନାହିଁ, ସତରେ ନୁହେଁ ମିଛରେ । କୁକୁର ନେଇଯାଇଥିଲ, ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର ସାହେବ ଅର୍ଡ଼ରଟା ହାତେ ହାତେ ଦେଇଦେଲେ—ଦରମା ବନ୍ଦ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ଦରମା ବନ୍ଦ ?

ଚତୁର୍—ଦରମା ବନ୍ଦ ?

ମେନେଜର—ଦରମା ବନ୍ଦ—ବିଲ୍‌କୁଲ୍ ବନ୍ଦ ।

ଚତୁର୍—ଦରମା ବନ୍ଦ ?

[ମେନେଜର ଚାଲିଗଲେ । ଚତୁର୍ ସାଇକେଲ୍ କାଢ଼ିଲ ତାଙ୍କ ପଛ ଧରିଲ]

ଦ୍ୱିତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

[ରାଜପଥ—ଜଣେ ଭିକାରି ଗୀତ ବୋଲି ବୋଲି ଯାଉଥିଲା । ଚତୁର ସାଇକେଲ କାଟେଇ ଆସି ଶୁଣୁଥାଏ ।]

ବାବୁଧନରେ ! ଏ ତ ପରପଞ୍ଚ ଦୁନିଆ ମନ୍ଦ
ସଭିଏଁ ସିଆଣା କଥା ଟେକୁଣିଆଁ
ଅସଲ ବେଲକୁ ଖାଲି ମକୁନ୍ଦ । ୦ ।

ଏଇ ମୁଲକର କବି କଲାକାର
କାରିଗର ହେଲେ ବିକଲା ବେକାର

ରକତ ଦେଇ ଯେ ଗଢ଼ନ୍ତି ଏ ଜାତି
କବିତା' ଯାହାର ଦୁଲକାଏ ଛାତି

ପ୍ରାଣ ଦେଇ ଯିଏ କଲାକୁ ବଞ୍ଚାନ୍ତି
(ଏବେ) ହୁଅନ୍ତି ଆହା ସେ କ ହୀନମାନ

କିଏ ମରେ ଗଡ଼ି ରାସ୍ତା ତଡ଼େ ପଡ଼ି
କାହାର ମେସ୍‌ରେ ମିଳିଲ୍ ବନ୍ଦ । ୧ ।

କିଏ ପେଟ ପାଇଁ ଝରଚ ନିଠାଇ
ଟୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ଗୃହକଣ୍ଠ ଘର

ଦିନ ରାତି ଖଟି ବେଲ ଯାଏ ଛୁଟି
(କିନ୍ତୁ) ପେଟ ଗୃଖଣ୍ଡ ନ ଛୁଏ ପର

ଯେ ବୁଝି ପାରନ୍ତି   ପ୍ରକୃତିର ବାଣୀ
ଯେ କହନ୍ତି ପୁଣି ସୃଷ୍ଟିର କାହାଣୀ
(ତାଙ୍କ) ଟଙ୍କାପାଞ୍ଚଟାର   ହିସାବ କିତାବ
ବଡ଼ବୁଦ୍ଧିଆ ସେ ବଡ଼ ସାହାବ
କରି ନ ପାରନ୍ତି କେବେ ପସନ୍ଦ । ୨ ।

ଆଲୁଅ ଅଭାବେ   ବସି ଠକେ ଅନ୍ଧାରେ
ଭଳି ଭଳି ରଚେ ଅପୂର୍ବ ଛନ୍ଦ
କବିତା ଉଚ୍ଛ୍ୱାସେ   ମନର ଉଲ୍ଲାସେ
ମନେ ମନେ ଦେଖେ ସ୍ୱପ୍ନରଁ ଗୁନ୍ଧ
ବଡ଼ ବିଷମ ଏ   ବିଧି ବିଧାନ
ଭୁଷ୍ଟା କପିଳାଙ୍କ ଭାରି ଗୁମାନ
କାଶୀ ଚଉଡ଼ିକ   ଯୋଗ୍ୟ ଯେ ନୁହନ୍ତି
(ସେ) ସବୁଠାରେ ଲଭୁଥାନ୍ତି ସମ୍ମାନ
(କିନ୍ତୁ) ଜଗତକୁ ଯିଏ ଦିଅନ୍ତି ଆନନ୍ଦ
ସେ ତ ଜୀବନେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ ଆନନ୍ଦ । ୩ ।

[ଗୀତ ବୋଲି ବୋଲି ଚାଲିଗଲା]

[ରୂପମହଲ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ଅଭିନେତ୍ରୀ ମିସ୍ ଚଞ୍ଚଳା ଓ ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ପ୍ରବେଶ କଲେ । ଉଭୟଙ୍କର ବେଶଭୂଷା ବେଶ୍ ମାର୍ଜିତ । ଏମାନେ ଯେ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚର ଅଭିନେତା ଅଭିନେତ୍ରୀ, ଏ କଥା ରାସ୍ତାରେ ଯୁଙ୍କ ଚାଲିଚଳଣ ଓ ଢଙ୍ଗରଙ୍ଗରୁ ବେଶ୍ ଜଣା ପଡୁଚି ।]

ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ବୁଝିଲ ମିସ୍ ଚଞ୍ଚଳା, ତୁମ ଆକ୍ଟିଂଟା ମତେ ଇମିତ ଭଲ ଲଗେ, ଆଉ କଣ ସେ କଥା କହୁବ । ବେଳେବେଳେ ତୁମେ ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ ଯେଉଁ ପୋଜ୍ ଦେଇଦଅ, ଆହା କି ଚମତ୍କାର ! ସୁରେୟା ନର୍ଗିସ କାହିଁକି ସେଥିକି ଲଜ୍ୟ ହବ !

ଚଞ୍ଚଳା—କିନ୍ତୁ ଡିରେକ୍ଟର ଆଉ ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ବାବୁ ତ ମୋ ଆକ୍ଟିଂକୁ ଆଦୌ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତିନି !

ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ସେ ଆଉ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତେ କିମିତ ? ତାର କାରଣ—

ଚଞ୍ଚଳା—କାରଣ ସେମାନେ ଚାହାନ୍ତି ସବୁ ପ୍ଲେରେ ସୁଲୋଚନା ହିରୋଇନ୍ ହଉ ।

ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ବୁଝିଲନି, ମିସ୍ ଚଞ୍ଚଳା ! ସୁଲୋଚନା ସହିତ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ବନ୍ଧଟା ତ ଆଉ ଅଛପା ନାହିଁ ।

ଚଞ୍ଚଳା—ସେ ସମ୍ବନ୍ଧଟା ବ୍ୟକ୍ତିଗତ । ସେଥିରେ ଥିଏଟର କମ୍ପାନୀର କଣ ଅଛି ?

ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ମୁଁ ତ ସେଇଆ କହେ ମିସ୍ ଚଞ୍ଚଳା ! ତୁମ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସମ୍ବନ୍ଧ ତୁମଠାଇଁ ଥାଉ । ତୁମେ ସେଇଟା ନେଇ ଥିଏଟର କମ୍ପାନୀଟାକୁ କାହିଁକି ଖରାପ କରୁଚ ?

ଚଞ୍ଚଳା—ସେ ଯାହାହଉ , ମୁଁ ଏଥର ସ୍ପଷ୍ଟ କହି ଦେଉଚି, ଆସନ୍ତା ପ୍ଲେରେ ଯଦି ମତେ ହିରୋଇନ୍ ନ କରାଯାଏ, ତେବେ ମୁଁ କମ୍ପାନୀ ଛାଡ଼ିଦେବି ।

ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଠିକ୍ କହୁଚ, ଠିକ୍ କହୁଚ ମିସ ଚଞ୍ଚଳା ! ତୁମେ ସେଇ କଥାଟା ଖୁବ୍ ଜୋର୍‌ରେ ଧର, ମୁଁ ବରାବର ତୁମ ପଛରେ ଅଛି ।

ଚଞ୍ଚଳା—ତୁମେ ତ କିନ୍ତୁ ସେ ଦିନ ସୁଲୋଚନା ହିରୋଇନ୍ ହବା ପ୍ରସ୍ତାବରେ ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ହଁ କରିଦେଲ !

ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ହଁ କରିବାକୁ ମୁଁ ବାଧ ହେଲି ମିସ୍ ଚଞ୍ଚଳା ! ସେ ଯେତେବେଳେ ହଜଚନ୍ଦ୍ର ଡିରେକ୍ଟର, ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର । ଅଉ ମୁଁ ତାଙ୍କ ତଳେ ଜଣେ ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ଭାବରେ କେବଳ ମୃତ ସୈନିକ, ନେପଥ୍ୟ କୋଳାହଳ ଇତ୍ୟାଦିର ପରିଚାଳନା କରୁଛି, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ତାଙ୍କ କଥାରେ ବାଧ୍ୟତଃ ଏକମତ ହୋଇଯିବା ନିତାନ୍ତ ଦରକାର; କିନ୍ତୁ ଅନ୍ତରରେ ମୁଁ ତାର ଘୋରତର ପ୍ରତିରୋଧ କରି ଆସିଛି । କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା, କାହିଁ ମିସ ଚଞ୍ଚଳ, ଅଉ କାହିଁ ସୁଲୋଚନା—କାହିଁ ରାଣୀ (ଚଞ୍ଚଳାକୁ ଚାହିଁ) କାହିଁ ଚାକରାଣୀ—

[ବଡ଼ବାବୁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ, ସେ ଜରରେ କମ୍ପୁଛନ୍ତି]

ବଡ଼ବାବୁ—ହୁ – ହୁ, (ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟରଙ୍କୁ) ନମସ୍କାର ଆଜ୍ଞା, (ଚଞ୍ଚଳାଙ୍କ ପ୍ରତି) ନମସ୍କାର—

ସବ୍ ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ଓ ଚଞ୍ଚଳା—ନମସ୍କାର ।

ବଡ଼ବାବୁ—ମୁଁ ତ ଏ ଭଦ୍ରମହିଳାଙ୍କୁ—

ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଚିହ୍ନିପାରୁ ନାହାନ୍ତି ? କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ କଥା ! ଏ ହଜଚନ୍ଦ୍ର ପରି ମିସ୍ ଚଞ୍ଚଳା, ଆମ ରୂପମହଲ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ହିରୋଇନ୍ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ରୂପମହଲର ହିରୋଇନ୍ ?

ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ହଁ, ଆମ ଥିଏଟର କମ୍ପାନୀର ହିରୋଇନ୍ ଏକ୍ସ ଅଫିସିଓ ମାନେ ଷ୍ଟାଣ୍ଡିଙ୍ଗ୍ ହିରୋଇନ୍।

ବଡ଼ବାବୁ—ମାନେ ?

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ମାନେ ଯେଉଁଭଳି ଆମର ଷ୍ଟେଜ୍ ହୁଏ ସେସବୁଥିରେ ଏ ହିରୋଇନ୍ ହୁଅନ୍ତି ବା ହିରୋଇନ୍ ହବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥାନ୍ତି ।

ବଡ଼ବାବୁ—ଓ, ଆଚ୍ଛା, ମୋ ବହିଗୁଡ଼ିକ ଯେ ଦେଇଥିଲି କଣ କିଛି ହେଲ ?

ଚଞ୍ଚଳା—ଆପଣ କିଛି ବହି ଲେଖି ଆମ କମ୍ପାନୀକୁ ଦେଇଛନ୍ତି ? କଣ ନାଟକ ?

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ହଁ, ନାଟକ । ହେଲେ ସେସବୁ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ଼କୁ ଆସୁନି ମିସ୍ ଚଞ୍ଚଳା ! ମୁଁ ଅନେକଟା କଟାକଟି କଲିଣି—

ଚଞ୍ଚଳା—ହିରୋଇନ୍ ପାର୍ଟସବୁ କିମିତି ଅଛି ?

ବଡ଼ବାବୁ—ମୋ ନାଟକରେ ସେମିତି ବିଧିବଦ୍ଧ ହିରୋଇନ୍ ପାର୍ଟ କିଛି ନାହିଁ, ବୁଝିବାକୁ ଗଲେ ସମସ୍ତେ ହିରୋଇନ୍ ପୁଣି ବୁଝିବାକୁ ଗଲେ କେହି ହିରୋଇନ୍ ନୁହନ୍ତି ।

ଚଞ୍ଚଳା—ଆପଣ କହୁଛନ୍ତି କଣ ? ହିରୋଇନ୍ ନ ଥାଇ ପୁଣି ନାଟକ ହୋଇପାରେ !

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ସେ ନାଟକଗୁଡ଼ାକ ବଡ଼ କିମ୍ଭୂତ-କିମାକାର, ସେଥିରେ ଫିମେଲ୍ କ୍ୟାରେକ୍ଟର ହେଉଛନ୍ତି ହାଡ଼ିଆଣୀ, ବାଉରାଣୀ. ଭଣ୍ଡାରୁଣୀ, ଗୁଡ଼ୁଣୀ । ଆଉ ହିରୋଇନ୍ କଥା କହୁଛନ୍ତି କଣ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଗୋଟେ ଅର୍ଥରେ କିନ୍ତୁ ବିଧିବଦ୍ଧଭାବରେ ହିରୋଇନ୍ ଅଛନ୍ତି ।

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ହଁ, ଗୋଟେ ବହିରେ ବେଶ୍ୟା ହିରୋଇନ୍, ଆଉ ଗୋଟେ ବହିରେ ଯେ ହିରୋଇନ୍ ସେ ଚୋରି କରୁଛି ।

ଚଞ୍ଚଳା—ଇସ୍, ବେଶ୍ୟା ହିରୋଇନ୍ ! ହିରୋଇନ୍ ପୁଣି ଚୋରି କରୁଛି ! କି ଖରାପ ରୁଚି ! ଆପଣ ଭାବୁଛନ୍ତି ସେପରି ନାଟକ ଆମ ଥିଏଟରରେ ଚଳିବ ? ମୁଁ କିନ୍ତୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କହିଦେଉଛି—ଏପରି ବହି ଯଦି ରୂପମହଲରେ ହୁଏ, ମୁଁ ସେଥିରେ ଆଦୌ ପାର୍ଟ ନେବିନି ।

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଆପଣ ତ ଷ୍ଟାଣ୍ଡିଙ୍ଗ୍ ହିରୋଇନ୍ ହେଇ ପାର୍ଟ ନେବେନି, ଆଉ ତାଙ୍କ ବହି କମ୍ପାନୀରେ ଚଳିବ କିମିତି ମିସ୍ ଚଞ୍ଚଳା ?

ବଡ଼ବାବୁ—(ଚଞ୍ଚଳାକୁ ଚାହିଁ) ଆପଣ ଟିକେ ଅନୁଗ୍ରହ କରି ଦେଖିବେ ଆଜ୍ଞା, ନୂଆ ପ୍ରକାରର ଲେଖା ।

ଚଞ୍ଚଳା—ନୂଆ ପ୍ରକାରର ଲେଖା ? ଆପଣଙ୍କ ଚେହେରାରୁ ଜଣାପଡ଼ୁଛି, ଆପଣ କି ନୂଆ ପ୍ରକାରର ଲେଖା ଲେଖିବେ !

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଦେଖନ୍ତୁ ବଡ଼ବାବୁ, ଆପଣ ଟିକେ ତେଜାଳ ଭଳି ଡ୍ରାମାଟିକ୍ ସିଚୁଏସନ୍ ବହିରେ ଦିଅନ୍ତୁ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ମଣିଷଜୀବନ ତ ଆଦୌ ତେଜିଉଠୁନି, ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ବାବୁ ! ଚାରିଆଡ଼େ ହାହାକାର, ଚାରିଆଡ଼େ ହା-ହୁତାଶ । ଆଉ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ କଣ ଡ୍ରାମାଟିକ୍ ସିଚୁଏସନ୍ ତେଜିଉଠିବ ?

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ମାନେ ଏଇ ବନ୍ଧୁକ ଫୁଟାଫୁଟି—

ଚଞ୍ଚଳା—ହଁ, ହୁଗେଭନ୍ ଯାଇ ରଭଲ୍‌ଭର୍ ଫାୟାର୍ କର ହୁଗୋକୁ ରକ୍ଷା କରୁଥିବ—

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ୍ ଡିରେକ୍ଟର—ହୁଗୋ ବନ୍ଧୁବଳୀଙ୍କ କଥାବାର୍ତ୍ତା ପର ଓଜସ୍ୱିନୀ ବଚନିକା କରୁଥିବ । ଖାଇଲପିଇଲ ବେଳେ ସ୍ୱଇମିଂ ସୁଟ୍ ପିନ୍ଧି ମନ୍ ମନ୍ ମାଉ ଗୀତଗାଉଥିବ—ଟିକେ ଟିକେ କଥାରେ ବନ୍ଧୁକ ଦେଖେଇଦଉଥିବ, ଟିକେ ଟିକେ କଥାରେ ଗୁଳି ଚଳେଇଦଉଥିବ !

ବଡ଼ବାବୁ—ବୁଝିଲେ ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ବାବୁ, ଅନେକ ଦିନ ପରାଧୀନ ଥିବାରୁ ବନ୍ଧୁକ ତ କୁଁ ପଟୁ ଧରି ହୁଏ ତା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକଙ୍କୁ ଜଣା ନାହିଁ, ଯୁ କଥା ଜୀବନରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ—

ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଆପଣ ଅଚ୍ଛା କହୁଚନ୍ତି ବଡ଼ବାବୁ, ନାଟକ ସଙ୍ଗେ ଜୀବନର କି ସମ୍ବନ୍ଧ ? ଆପଣ ଏ' ଓ୍ୱାଡିଆ ମୁଭିଟୋନ୍, ରଣଜିତ୍ ମୁଭିଟୋନ୍‌ର ସିନେମା ଦେଖୁ ନାହାନ୍ତି ? ସାଇକେଲବାଲା, ହଣ୍ଟର୍‌ବାଲି, ଟ୍ରକ୍‌ବାଲି ଫିଲ୍ମ କରି ସାରା ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନକୁ ସେମାନେ ଚମକେଇଦେଇ ସାରିଲେଣି । (ଅଭିନୟ କରି) ଖାଲି ପଁ ଦଶେ ଉପରକୁ ଉଠିଯିବ, ସଁ ଦଶେ ତଳକୁ ଖସିଆସିବ ।

ଚଞ୍ଚଳା—ହଁ, ଖାଲି ଟିକେ ଟିକେ କଥାରେ ଝଡ଼ଝଞ୍ଜା, କୁହୁଡ଼ି କୁଅପଥର ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିବ—ଆପଣ କଣ ସିନେମା ଦେଖୁନାହାନ୍ତି ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ତ ସିନେମା ଦେଖେନା ।

ଚଞ୍ଚଳା—ଆପଣ ସିନେମା ଦେଖନ୍ତିନି, ଅଥଚ ନାଟକ ଲେଖିବାକୁ ଅସ୍ପର୍ଦ୍ଧା ! ଆପଣ ଯାନ୍ତୁ, ବୃଥାରେ ଆମ ସମୟ ନଷ୍ଟ

କରନ୍ତୁନି, ଆସନ୍ତୁ ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ବାବୁ ! ସିନେମା ବେଳ ହୋଇଗଲାଣି ।

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଅଚ୍ଛା ବଡ଼ବାବୁ, ଆପଣ ଯାନ୍ତୁ । ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି, ବହି ସିଲେକ୍ଟ ହେଲେ ଖବର ଦେବି—

ବଡ଼ବାବୁ—ଟିକେ ଜଲଦି ଦେଖିବେ ଆଜ୍ଞା, ମୋର ଟଙ୍କା ବହୁତ ଦରକାର ।

ଚଞ୍ଚଳା—ଟଙ୍କା ! ଏପରି ଲେଖାରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଟଙ୍କା କିଏ ଦେବ ?

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ହଁ, ଆପଣ ଟଙ୍କା ଉପରେ ବିଶେଷ ଜୋର୍ ଦେବେନି, ବଡ଼ବାବୁ ! ଅନେକ ଲେଖକ ବିନା ପଇସାରେ ବହି ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ, ଦରକାର ହେଲେ ସେମାନେ ଆମ ପିକ୍ଚରେ ମଧ୍ୟ ହାତରୁ କିଛି କିଛି ।

ବଡ଼ବାବୁ—ହାତରୁ କିଛି କିଛି ଅର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ବହି ଦିଅନ୍ତି ଲେଖକମାନେ ?

ଚଞ୍ଚଳା—ଦେବେନି, ଆମ ଛଡ଼ା ସେ ତାଙ୍କର ଆଉ ଉପାୟ ନାହିଁ ! ବିନା ଆମେ ଆଶୀର୍ବାଦ ନ କଲେ ତାଙ୍କ ନାଟକଲେଖା ଯେ ଅସମ୍ଭବ—

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଆମେ ସିଚୁଏସନ୍ ସଜାଡ଼ି ଦେଉଁ, ବଚନାଙ୍କା ଠିକ୍ କରୁଁ, ସେ କେବଳ ତାକୁ ଖାତାରେ ଉତାରି ଦେଇ ଅଙ୍କ ଦୃଶ୍ୟରେ ଆରେଞ୍ଜ୍ କରିଦିଅନ୍ତି ।

ବଡ଼ବାବୁ—ଓ !

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ତେବେ ଆପଣ ନିରାଶ ହନ୍ତୁନି । ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି । କିନ୍ତୁ ମନେ ରଖନ୍ତୁ, ଆପଣଙ୍କ ବହି ସିଲେକ୍ଟ ହେଲେ ମୋ ପର୍ସେଣ୍ଟେଜ୍ଟା ସିମିତି—

ବଡ଼ବାବୁ—ପର୍ସେଣ୍ଟେଜ୍ ? (ଟିକେ ପରେ) ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ବାବୁ ! ଆଉ କଣ କରିବ ? ଟଙ୍କା ଯେ ମୋର ନିତାନ୍ତ ଦରକାର, ଟଙ୍କା ଯେ ମୋର ନିତାନ୍ତ ଦରକାର—

[କହୁ କହୁ ବଡ଼ବାବୁ ଚାଲିଗଲେ]

ଚଞ୍ଚଳା—ହେଁ ହେଁ (ହସି), ଲୋକଟା ଏକଦମ୍ ବୋକା, ଯା ଚେହେରା ଇମିତ, ସେ ପୁଣି ନାଟକ ଲେଖିବ !

ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଲେଖୁଛି ଭଲା ଅଧିବେ; କିନ୍ତୁ ଲୋକେ ଯାହା ଚାହୁଁଛନ୍ତି ସେ କଥା ଫୁଟେଇପାରୁନି—

ଚଞ୍ଚଳା—କେମିତି ଆଉ ଫୁଟେଇପାରିବ ! ଲେଖକର ଯିମିତି ବେଶଭୂଷା. ଭାବଭଙ୍ଗୀ, ଆଚାରପ୍ରକାର ଥିବା ଦରକାର, ସେଇଟା ତ ତାର ନାହିଁ—

[ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗ ମିଃ କ୍ଲିଭେନ୍ସ ପହଞ୍ଚିଲେ ।
ହାତରେ ବ୍ୟାଗ୍, ପାଟିରେ ପାଇପ୍]

କ୍ଲିଭେନ୍ସ—ଗୁଡ୍ ଇଭ୍ନିଂ ଟୁ ବୋଥ୍ ଅଫ୍ ଇଉ—ମାନେ ଆପଣ ଉଭୟଙ୍କୁ ସୁସନ୍ଧ୍ୟା ।

ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ଓ ଚଞ୍ଚଳା—ଗୁଡ୍ ଇଭ୍ନିଂ ।

[ମିସ୍ ଚଞ୍ଚଳା ନମସ୍କାର ଭଙ୍ଗୀରେ ହାତ ଉଠାଇଲେ]

କ୍ଲିଭେନ୍ସ—ହାଉ ଡୁ ୟୁ ଡୁ—ମାନେ ଆପଣମାନେ କିମିତି କରୁଛ ?

ସବ-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଆଜ୍ଞା, ଆପଣ କିଏ ? ଆମେ ତ ରେକଗ୍ନାଇଜ୍ କରିପାରୁନୁ ସାର୍ !

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—ଆଇ ଆମ୍ ଏ ମ୍ୟାନ୍ ଅଫ୍ ହଲିଉଡ୍—ମାନେ ହାମେ ହଉଚେ ହଲିଉଡ୍‌ର ଲୋକ। ମାଇଁ ନେମ୍ ଇଜ୍ ମିଷ୍ଟର ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ। ମୁଁ ଇଣ୍ଡିଆ ମାନେ ହିନ୍ଦୁସ୍ଥାନମେ ଲଷ୍ଟ ଫାଇଭ୍ ଇଅର୍ସ ରହାଇଉଡ୍ ଖରୁଚେ। ହାମେ ହଲିଉଡ୍‌କେ ଲିଏ ଡ୍ରାମା ମାନେ ନାଟକ, ଷ୍ଟୋରି ମାନେ କାହାଣୀ ଆଣ୍ଡ୍ ଫୋକ୍ ସଙ୍ଗସ୍ ଖଲେକ୍ଟ୍ ଖରୁଚେ। ଆପ୍ ମାନେ ଇଉ ହାମେ ରୁପମହଲ ଲିମିଟେଡ୍‌କୁ ରୋଡ୍ ଦେଖେଇପାରବେ ?

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ନିଶ୍ଚୟ ଦେଖେଇପାରିବୁ ସାର୍ ! ମୁଁ ହଉଚି ରୂପମହଲ ଲିମିଟେଡ୍‌ର ପ୍ରଧାନ ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ସହକାରୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—ହ୍ୱାଟ୍—ପ୍ରଡ଼ାନ୍ ସାହାଡ୍ୟକାରୀ ସାହାକାରୀ—

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ୍ ଡିରେକ୍ଟର—ଡିରେକ୍ଟର—

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—ଓଃ ! ଡିରେକ୍ଟର, ଭେରି ଗୁଡ୍, ଭେରି ଗୁଡ୍। ଭେରି ହାପି ଟୁ ହାଭ୍ ମେଡ୍ ଆକ୍ୱିନ୍‌ଟାନ୍ସ ଉଇଥ୍ ଇଉ। ହାମେ ଆପ୍‌କା ସାଥ୍ ପରିଚୟ୍ ହୋକର ଭେରି ଖୁସ୍ ହୁଆ। ଆଣ୍ଡ୍ ସି ଇଜ୍ ଇଓର ଓ୍ୱାଇଫ୍ ମାନେ ସେ ଆପକା ଓ୍ୱାଇଫ୍ ହେ ?

ଚଞ୍ଚଳା—ସ୍ତ୍ରୀ ! ନା, ନା, ମୁଁ ହିରୋଇନ୍, ମୁଁ ହିରୋଇନ।

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ସେ ହିରୋଇନ୍, ଆମ ଥିଏଟର କମ୍ପାନୀର ଏକ୍ସ ଅଫିସିଓ ମାନେ ଷ୍ଟାଣ୍ଡିଙ୍ଗ୍ ହିରୋଇନ୍।

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—ଓ, ଡିରେକ୍ଟର ଏଣ୍ଡ୍ ହିରୋଇନ୍। ଭେରି ଗୁଡ୍, ଉଡ଼ନ୍ ଅଚ୍ଛା, ଆପକା ଅଭି କ୍ୟା ଚଲୁରହାହେ ?

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ସୀତା ବନବାସ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—ସୀତା ବନୋବାସ—କ୍ୟା ମାନେ ?

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡରେକ୍ଟର—ବ୍ୟାନିଶ୍‌ମେଣ୍ଟ ଅଫ୍ ସୀତା ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—କ୍ୟା ସୋସିଆଲ୍ ଆଇ ମିନ୍ ସାମାଜିକ ନାଟକ ?

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ନା, ମାଇଥଲଜିକାଲ୍ ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—ଓ, ଆପ ଲୋଗ୍ ଅଭିଟକ୍ ମାଇଥଲଜିକାଲ୍ ଡ୍ରାମା ପସନ୍ଦ କରୁଚ । ହାଉ୍ ଇଜ ନୋ ସୋସିଆଲ ଡ୍ରାମା ମାନେ ଆପକା କଛୁ ସାମାଜିକ ଡ୍ରାମା ନେହିଁ ?

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଏଠି କେହି ଭଲ ସାମାଜିକ ଡ୍ରାମା ରାଇଟର୍ ନାହାନ୍ତି ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—କୋଇ ନାହିଁ, ନୋ ସନ ପ୍ଲେରାଇଟ ? ମାଇ ଗଡ୍—ଆପକା ପାଶ୍ କୋଇ ସୋସିଆଲ ଡ୍ରାମା ନାହିଁ ?

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଅଛି କେତେ ଗୁଡ଼େ, ହେଲେ ସେସବୁ ଭଲ ନୁହେଁ ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—ଭଲ ନାଏଁ ? ଅଚ୍ଛା, କ୍ୟାନ୍ ଇଉ ପ୍ଲିଜ୍ ଟେଲ୍ ମି ଦ ପ୍ଲଟସ୍ ? ଆପ୍ ଉସ୍‌କା ପ୍ଲଟ୍ ହାମେ କହୁପାରବେ ?

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଆଜ୍ଞା, ସେଗୁଡ଼ାକର କଥାବସ୍ତୁ ଭଲ ନୁହେଁ ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—ପ୍ଲିଜ୍ ଟେଲ ମି ।

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଏଇ ଦେଖନ୍ତୁ, କିଏ ଟ୍ରାଇ କରି ସର୍ଭିସ୍ ପାଉନି, କିଏ ବନ୍ଧୁର ଟୋପିଜ୍‌ମ୍ କରି ବାହା ହେଇ ପାରୁନି, କିଏ ଖାଇବାକୁ ପାଉନି, କିଏ ବେଗ୍ କରି ଚଳଚ ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—ଭେର ଗୁଡ୍‌, ଭେର ଗୁଡ୍‌—ମାନେ ଭଉଠ ଅଚ୍ଛା, ପ୍ରେଜେଣ୍ଟ ଢେ ପ୍ରୋବ୍ଲେମସ୍‌ । ଭେର ଅପ୍‌-ଟୁ-ଡେ଼ଟ୍‌ ମାନେ ଅଛି ଅତ୍ୟୁନ୍ନତ । ଅଚ୍ଛା, କ୍ୟାନ୍‌ ଇଉ ଗିଭ୍‌ ମି ଦେୟାର୍‌ ସିନୋପ୍‌ସିସ୍‌ ମାନେ ଆପ୍‌ ହାମେ ଉସ୍‌କା ସିନୋପ୍‌ସିସ୍‌ ହ୍ୱାଟ୍‌ ଡୁ ୟୁ ସେ ଟୁ ସିନୋପ୍‌ସିସ୍‌ ?

ସବ୍‌-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍‌ଟର—ସାରାଂଶ ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—ହାଁ, ସାରାଂଶ ହାମେ ସାରାଂଶ ଦେଇ ଶକ୍‌ତେ ?

ସବ୍‌-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍‌ଟର—ହଁ, ଦେବ ଆଜ୍ଞା ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ୍‌—ହ୍ୱାଟ୍‌ ଇଜ୍‌ ଦ ନେମ୍‌ ଅଫ୍‌ ଦ ରାଇଟର ମାନେ ରାଇଟର କା କ୍ୟା ନାମ ହୈ ?

ସବ୍‌-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍‌ଟର—ନରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଦାସ, ଏଇ ଗୁଜଳିଅଗଞ୍ଜ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀର ହେଡ୍‌ ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—ଅଇ ସି ମାନେ ହାମ୍‌ ଦେଖୁଚ (ଟିପିନେଲେ)

ଚଞ୍ଚଳା—ଆଜ୍ଞା, ଏଥିପାଇଁ ଟଙ୍କା ?

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—ଟାକା, ହାଃ ହାଃ. ଦ ଲେଡ଼ିଂଇଜ୍‌ ଭେର, କ୍ଲେଭର୍‌ ଭଉଟ୍‌ ସମ୍‌ଝ୍‌ଦାର ଅଉରତ୍‌ ହୈ । ଅଲ୍‌ରାଇଟ୍‌, Take this fifty (ଟଙ୍କା ଦେଲେ), ପ୍ଲିଜ୍‌ ସ ମି ଅନ୍‌ ସିଟି ହୋଟେଲ—ଆପ୍‌ ହାମେ ସିଟି ହୋଟେଲମେ ଡେଖିବ, ହାଁ ନିଶ୍ଚୟ ଡେଖିବ, ଆଁ ?

ସବ୍‌-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍‌ଟର—ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ ।

ଚଞ୍ଚଳା—ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ୍‌—ଓ. କେ., ଗୁଡନାଇଟ, ହାମେ ଆସେ—

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ୍ ଡିରେକ୍ଟର ଓ ଚଞ୍ଚଳା—ହେଁ, ହେଁ, ଗୁଡ୍‌ନାଇଟ୍, ଗୁଡ୍‌ନାଇଟ ।

[ଦୁହେଁ ହାତ ଟେକି ନମସ୍କାର କଲେ, ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ ହସି ହସି ଚାଲିଗଲେ ।]

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ବାଃ-ବାଃ, ଭଲ ଯୋଗାଡ଼ ହେଲା ତ । -ଆମ ଦରମା ପଚାଶ ଟଙ୍କା ନୁହେଁ, ଏ ଆମକୁ କେତଟା ବହିର ସିନୋପ୍‌ସିସ୍ ପାଇଁ ଅଡ଼୍‌ଭାନ୍ସ ଦେଲା ଏକଦମ୍ ପଚାଶ ଟଙ୍କା !

ଚଞ୍ଚଳା—ଆଜି ଭଲ ସିନେମାଦେଖାଟା ହବ ।

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—କେବଳ ଆଜି, ଇଲେ କେତେ ଦିନ ଚଳିବ ନା !

ଚଞ୍ଚଳା—ତା ନିଶ୍ଚୟ; କିନ୍ତୁ ଦେଖନ୍ତୁ ସବ୍ ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ବାବୁ, ଏସବୁରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ମୁଁ ତୁମ ପଛେ ପଛେ ବୋଷବୋଢ଼ ଅଛି । ହେଁ-ହେଁ (ହସିଲେ)

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ହେଁ-ହେଁ (ହସି) ଦେଖ, ତା ରହନ୍ତୁ କି ନା ? ତୁମେ ଏକ୍ସ-ଅଫିସିଓ ମାନେ ଷ୍ଟାଣ୍ଡିଂ ଫୁରେଇନ୍ ଟି—ହାଃ ହାଃ (ହସିଲେ)

ଚଞ୍ଚଳା—ହାଃ-ହାଃ (ହସିଲେ)

[ସବ୍ ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ଓ ମିସ୍ ଚଞ୍ଚଳା ଚାଲିଗଲେ, ରୂପମହଲ ଲିମିଟେଡ଼ର ଡିରେକ୍ଟର ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ୍ ଡିରେକ୍ଟର ପହଞ୍ଚିଗଲେ—ଅଦ୍ଭୁତ ବେଶଭୂଷା, ରଙ୍ଗମଞ୍ଚର ଢଙ୍ଗ ରାଜପଥରେ ପୂରା ଅତୁଟ ରହିଛି । ଯାଙ୍କର ଷ୍ଟେଜ୍ ନାଁ ନନ୍ଦୀ ଓ ଭୃକୁଟୀ ।]

ନନ୍ଦୀ ଓ ଭ୍ରୂକୁଟୀ—ଲ ଲ ଲ—(ତୁଣ୍ଡରେ ଗୀତଧରି ପଶୁଥିଲେ)

ନନ୍ଦୀ—ଆରେ କମ୍ପାନୀକା ମାଲ ଦରିଆମେ ଡାଲ, କମ୍ପାନୀ ଘୁଏଁ କମ୍ପାନୀ ବାହାରକୁ ଠିଆ ହେଉଥିବ; କିନ୍ତୁ ଭିତରେ ଖାଲି ସୁଡ଼ଙ୍ଗ—

ଭ୍ରୂକୁଟୀ—କମିତି ବା ସାଙ୍ଗ ?

ନନ୍ଦୀ—ରୀତିମତ ଗୋଟେ ରୁପମହଲ ଗୁଲ ଖେଳିବାକୁ ପଡ଼ିବ— !

ଭ୍ରୂକୁଟୀ—ମାନେ ?

ନନ୍ଦୀ—ମାନେ, ଲେଖକଙ୍କଠୁ ତ ଗୃ ଜଳଖିଆ ବାଦେ କମିଶନ କିଛି ମିଳିବ, ଡିରେକ୍ସନ ବାବତରେ କମ୍ପାନୀଠୁ ରୀତିମତ ଟଙ୍କା ହାଙ୍କିବାକୁ ପଡ଼ିବ। ତା ବାଦେ କମ୍ପାନୀ ଚଳୁ ବା ନ ଚଳୁ, ଆମ ଦରମାରେ ତ କିଏ ହାତ ଦେବେନି ! ଯା'ପରେ ଗୋଟାକେତେ ଅଲଉନ୍ସ ଫାଲଉନ୍ସ ଯୋଡ଼ି ଦେଲେ—

ଭ୍ରୂକୁଟୀ—ହେଲେ, କିଛି ତ ପୁଣି ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ !

ନନ୍ଦୀ—ଖର୍ଚ୍ଚ କଣ ?

ଭ୍ରୂକୁଟୀ—ଯେତେବେଳେ ଡିରେକ୍ଟର ହେଉଥାଉଁ, କିଛି ବହି ପଢ଼ିବା ତ ଦରକାର ।

ନନ୍ଦୀ—ବହି ପଢ଼ି କଣ କିଏ ଡିରେକ୍ସନ୍ ଦିଏ Directors are born, never made.

ଭ୍ରୂକୁଟୀ—ତେବେ ଅନ୍ତତଃ ଖବରକାଗଜ ଖଣ୍ଡେ ପଢ଼ିବା ଦରକାର ।

ନନ୍ଦୀ—ଧେତ୍ , ସେଥିରେ ଓରିଜିନାଲିଟି ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ ବେ !

ଭୃକୁଟୀ—ବାଃ-ବାଃ, ଦେଖିଲ ସାଙ୍ଗ ତୋର ବୁଦ୍ଧି ହାଇ୍—

[ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ । ହଠାତ୍ ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସଙ୍କୁ ଦେଖି ଫେରି ଆସିଲେ]

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—ହଲୋ, ଗୁଡ୍ ଇଭ୍‌ନିଂ ଜେଣ୍ଟ୍ଲମେନ୍ । ହାଉ ଡୁ ୟୁ ଡୁ—

ନନ୍ଦୀ—ନୋ ଡୁ ସାର୍ ।

ଭୃକୁଟୀ—ଥେଙ୍କର୍ ଡୁ ସାର୍, ଥେଙ୍କର ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—ୟୁ ଲୁକ୍ ଭେରି ଫନି, ଆଇ ମିନ୍ ଏ ଡ୍ରେସ୍ ତୁମକୁ ଅଚ୍ଛା ମାଲୁମ ହୋଟା ହୈ । ଇଜ୍ ଦେୟାର୍ ଏନି ସର୍କସ୍ ଗୋଇଙ୍ଗ୍ ଅନ୍ ହିଅର୍ ?

ନନ୍ଦୀ ଓ ଭୃକୁଟୀ—ସର୍କସ୍ ? (ପରସ୍ପରକୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଚାହିଁଲେ)

ନନ୍ଦୀ—ନୋ ସର୍କସ ସାର୍ !

ଭୃକୁଟୀ—ନୋ ସର୍କସ ଗୋଇଙ୍ଗ୍ ସାର୍ !

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—ଦେନ୍, ହ୍ୱେୟାର୍ ଡୁ ୟୁ ୱାର୍କ ? ତୁମ୍ ୱାର୍କ କାହାଁ କର୍ତ୍ତ ?

ନନ୍ଦୀ—ଆମେ ରୂପମହଲ ଲିମିଟେଡ୍‌ର କଳାକାର ।

ଭୃକୁଟୀ—ରୂପମହଲ କାହିଁକି, ଆମେ ହଜୁରୁ ଦେଶର କଳାକାର ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—ଡେଶର କଳାକାର ? ୟୁ ମିନ୍ ଟୁ ସେ ୟୁ, ବ୍ଲାକ୍‌ନ୍ ଦ କଣ୍ଟ୍ରି ମାନେ ଆପ୍ ଡେଶକୋ କାଲା କରତେ ?

ନନ୍ଦୀ—ନୋ, କଲ ଡୁ ସାର ଆମେ ହ୍ୟୁମରସ୍, ଅକ୍ଟର ସାର୍—

ଭୃକୁଟୀ—ଭେରି ଗୁଡ୍ ହ୍ୟୁମର୍ସ ଅକ୍ଟର୍ସ ସାର୍ !

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—ଓ ଅକ୍ଟର୍ସ ? ବଟ୍ ୟୁ ଲୁକ୍ ଲାଇକ୍ କ୍ଲାଉନସ୍ ।

ନନ୍ଦୀ ଓ ଭ୍ରୁକୁଟୀ—ହ୍ୱାଟ୍ କ୍ଲାଉନ୍ ସାର୍ ?

ନନ୍ଦୀ—ନୋ କ୍ଲାଉନ ସାର୍ ! ଉଇ ହଉନ୍ତୁ ଓଡ଼ିଶାର ଲରେଲ-ହାର୍ଡ଼ି ସାର୍ । ୟୁ ନୋ ମହାଦେବ ସାର୍ ? Great God of ଥିଏଟର ସାର୍ ,·ତାଙ୍କ ଡିସାଇପ୍ଲ ନନ୍ଦୀ ଭ୍ରୁକୁଟୀ ସାର୍ ?

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—ହ୍ୱାଟ୍ ନଣ୍ଡୀ ଭ୍ରୁକୁଟୀ ? ୟୁ ଆର୍ ନଣ୍ଡୀ ଭ୍ରୁକୁଟୀ, ହାଃ-ହାଃ, ଗୁଡ୍ ନାଇଟ୍ ନଣ୍ଡୀ ଭ୍ରୁକୁଟୀ, ଗୁଡ୍ ନାଇଟ୍ ।

[ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ ଚାଲିଗଲେ]

ନନ୍ଦୀ ଓ ଭ୍ରୁକୁଟୀ—ଗୁଡ଼୍ ନାଇଟ୍ (ହାତ ଟେକିଲେ)

ନନ୍ଦୀ—ଅରେ, ନାଲି ଚମଡ଼ା ତ ସବୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ । ଏ ପୁଣି କୁଆଡ଼ୁ ଅଇଲଣି ?

ଭ୍ରୁକୁଟୀ—ଅରେ, ଏଗୁଡ଼ାକଙ୍କର ମନ କଣ ଏ ଦେଶରୁ ସହଜେ ଛାଡ଼ୁଚି ?

[ଦୁହେଁ ଚାଲିଗଲେ)

ତୃତୀୟ ଦୃଶ୍ୟ

[କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ବଡ଼ବାବୁଙ୍କ ଘର, ବଡ଼ ଅପରିଷ୍କାର-ଅପରିଚ୍ଛନ୍ନ । ସେମିତି କିଛି ଜିନିଷପତ୍ର ନାହିଁ, ଯାହା ଖଣ୍ଡେ ଅଧେ ଅଛି, ସେ ବଡ଼ବାବୁଙ୍କ ନିରଟ ଦାରିଦ୍ର୍ୟର ପରିଚୟ ଦିଏ । ଭିତରୁ ଦୁମ୍ ଦାମ୍, ଝୁପ୍ ଝପ୍ ଝାପଟ ଗୋଳମାଳ ଶୁଣା ଯାଉଚି, ଯହିଁରୁ ଜଣାପଡ଼ିବ ଭିତରେ ଗୁଡ଼ିଏ ପିଲା ଅଛନ୍ତି । ବଡ଼ବାବୁ ଏ କଦର୍ଯ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସୁଦ୍ଧା ଗୋଟେ କିଛି ଲେଖାଲେଖିରେ ମନ ଦେଇଚନ୍ତି । ଲେଖାଟା ଯେତେବେଳେ ବିଭିନ୍ନ ରସ ଦେଇ ଗତି କରୁଚି, ତାର ପ୍ରଭାବଟା ବଡ଼ବାବୁଙ୍କ ମୁହଁରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେଉଚି ।]

ବଡ଼ବାବୁ—ହେ ପିଲେ, ଗୋଳମାଳ କରନା, ମୁଁ ଗୋଟେ, ମୁଁ ଗୋଟେ ନାଟକ ଲେଖୁଚି ପରା । (ଖାତାକୁ ଚାହିଁ) ମନମୋହନ ବାବୁ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଚାହିଁ ଓ ସାମାନ୍ୟ ହସି—ହେଁ-ହେଁ (ସାମାନ୍ୟ ହସି) ତୁମେ ରାଗୁଚ କାହିଁକି ? ତୁମେ ରାଗୁଚ କାହିଁକି ? ଘର କଲେ କଣ ଇମିତି ହୁଏ ନି ? ଯାଅ, ଟିକେ ଚା କରିଆଣ । ମନମୋହନ ବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ, ବେହୁଆ ମୁହଁରେ ହସ ଦେଖି । ଚା କରିଦେବେ—ଚାକରାଣୀ ରଖିଚନ୍ତି । ମନମୋହନ ବାବୁ ରାଗିଯାଇ—ଗୋଟେ ତୁଚ୍ଛା ଚଣ୍ଡୀଟେ ।

[ବଡ଼ବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ରମା ପ୍ରବେଶ କଲେ, ବେଶଭୂଷା ବଡ଼ବାବୁଙ୍କ ଠାରୁ ଖୁବ୍ ଭଲ । ମାଉଜି, ପାହୁଡ଼ ପ୍ରଭୃତି ଓଡ଼ିଶୀ ଗହଣାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ।]

ତଉବନ]   [କୋରଲ୍ କମ୍ପାନୀ—

ରମା—କିଏ ଚଣ୍ଡୀ ?

ବଡ଼ବାବୁ—(କାଗଜକୁ ଚାହିଁ ଲେଖୁ ଲେଖୁ) ତୁମେ ଚଣ୍ଡୀ, ଆଉ କିଏ ଚଣ୍ଡୀ !

ରମା—ମୁଁ ଚଣ୍ଡୀ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ହଁ, ତୁମେ ଚଣ୍ଡୀ, ତୁମ ଭଉଣୀ ଚଣ୍ଡୀ, ତୁମ ମା ଚଣ୍ଡୀ, ତୁମ ବଂଶ ଚଣ୍ଡୀ, ଏଁ ତୁ ! ତୁ……ମେ !

[ହଠାତ୍ ରମାକୁ ଚାହିଁ ଚମକିପଡ଼ିଲେ]

ନାହିଁ, ନାହିଁ ରମା, ଏ ଗୋଟେ ନାଟକ ଲେଖୁଥିଲି ଯେ ସେଇ ନାଟକ ଚଣ୍ଡୀ, ମାନେ ନାଟକରେ ଚଣ୍ଡୀ ।

ରମା—କଣ ନାଟକରେ ଚଣ୍ଡୀ ମ ! ମୋ ଚଉଦ ପୁରୁଷ ଉଦ୍ଧାରି ସାରିଲଣି ! ଉଁ-ହୁଁ-ହୁଁ (କାନ୍ଦିଲ) ମୋ ଭାଗ୍ୟରେ ପୁଣି ଯ୍ୟା ଥିଲା !

ବଡ଼ବାବୁ—ଛି ରମା, ଇମିତ ହୁଅନ୍ତି ! ପିଲେ ସେ ଘରେ ଅଛନ୍ତି ପରା !

ରମା—ପିଲେ ଅଛନ୍ତି ବୋଲି ତୁମେ ମତେ ଗାଳିଦବ ! ଆଁ-ହାଁ-ହାଁ, ମତେ କାହିଁ ମୋ ବାପ ମା ଏ ଅପାଣ୍ଡବା ଘରେ ଦେଲେ !

ବଡ଼ବାବୁ—ଦେଖ ଏ ସାମାନ୍ୟ କଥାରେ ଇମିତ ହୁଅ ନା, ଗୋଟେ ନାଟକ ଲେଖୁଥିଲି ପରା !

ରମା—ନାଟକ ? କଣ ଡାହାଣୀ ଲଗିଲ ପର ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ ହଉଥିଲ । ମତେ ଦେଖି ଯାବଛ ଗାଳିଦେଇ ସାରିଲଣି, କହୁଚ କଣ ନା ନାଟକ ଲେଖୁଥିଲ ? ଉଁ-ହୁଁ-ହୁଁ (କାନ୍ଦିଲ)

ବଡ଼ବାବୁ—ହଁ, ସତରେ ମ ରମା, ନାଟକଟେ ଲେଖୁଥିଲି ।

ରମା—କଅଣ ସେ ନାଟକରୁ ମିଳିବ ? ଏ ଓଦା କାଠରେ ଚୁଲି ଜଳୁନି ଯେ ମୁଁ ଫୁଙ୍କି ଫୁଙ୍କି ଏସକ୍କୋ ହେଲଣି । ସେଥିରେ ମତେ ଟିକେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା କି ପିଲେ ହଗିଲେ ମୁତିଲେ ଦେଖିବା, ତା ନାହିଁ, ନାଟକ ଲେଖାହଉଚି !

ବଡ଼ବାବୁ—ଲେଖୁଚି, ଯଦି କୌଣସି ଥିଏଟର କମ୍ପାନୀ ନେଇଯାନ୍ତି, ତେବେ କିଛି ପଇସା ମିଳିଯିବ ।

ରମା—ଓଃ, ବୋରାବୋର ମିଳିଯିବ, ମାସକଯାକ ତ ଗଣ୍ଡି ଗଣ୍ଡି ଦରମା ମିଳୁଚି ଏ କେତେଟା ଟଙ୍କା, ପୁଣି ସେଥିରୁ ବାରପଣ ଜୋରିମାନା ବାବଦରେ ଯାଉଚି, ଆଉ ନାଟକ ଲେଖାହଉଚି ! ଲାଜ ମାଡୁନି ସେ ମୁହଁକୁ ? କିଏ ତୁମ ନାଟକ ନବ ?

ବଡ଼ବାବୁ—କାହିଁ, ଆମ ଏ ରୂପମହଲ ଥିଏଟର ?

ରମା—ତୁମେ ସେ ଥିଏଟରକୁ ଯିବ ? ସେଠି ଏଡ଼େ ଏଡ଼େ ଭୁଆସୁଣୀ ଝିଅଟାମାନ ବାହାରୁଳା ନ ହେଇ ଅଛନ୍ତି । ସେଠିକି ତୁମେ ଯିବ ନାଚ କରିବାକୁ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ନାହିଁ, ମୁଁ କାହିଁ ନାଚ କରିବ ? ମୁଁ ବହିଟା ଖାଲି ଦେବିନା !

ରମା—ହୁଁ, ପୁଣି ନୂଆ ମାଇପ କରିବାକୁ ମନ ହେଲଣି, ନା ? ଗୋଟିଏ ବାହା ହେଇଚ ଯେ ଖାଇବାକୁ ଦେଇ ପାରୁନ । (କାନ୍ଦ ପକାଇ) କେଡ଼େ ସେବନ୍ତା ଘରର ଝିଅ ମୁଁ । ଦିନେ ଘିଅ ଖାଇ ଦୁଧରେ ହାତ ଧୋଉଥିଲି, ଇଠିକି ଆସି କାମ କରି କରି ମୋ କଣ୍ଠା ରହିଲଣି । ପୁଣି ପର ମାଇପ !

[ରମା କାନ୍ଦିଲା । ଭିତରୁ ପୁଣି ଗୋଳମାଳ ଶୁଣାଗଲା ।]

ବଡ଼ବାବୁ—ଛି, କି କଥା କହୁଚ ମ ? ଯାଅ, ଦେଖ ପିଲେ କଣ ଗୋଳମାଳ କଲେଣି—

ରମା—କାହିଁ, ତୁମେ ଯାଉନ ? ନଅକିଅ ବାପର ନଅକିଅ ଛୁଆ ଖାଇବେ ଖାଇବେ ବୋଲି ମରି ଯାଉଚନ୍ତି ।

ବଡ଼ବାବୁ—(ଦୁଃଖଭରା କଣ୍ଠରେ) ହୁଁ ! (ଟିକେ ରହି) ହଇଏ, ରୋଷେଇ ହେଇନି ?

ରମା—ଆଉ ଗେଲେଇ ହଅ ମ ! ରୋଷେଇ ! ଇଲେ ନ' ଡଅଣ ଛ ଭଙ୍ଗା କରି ରଖିଚ, ଗେବ ଦେଇ ଚାଲିଯିବ ! ଦିଅ ସେ କାଗଜ ପୁଳାକ, ଚୁଲି ଲଗୁନି ଲଗୁଆଣୀ ହବ ।

[ବଳାତ୍କାରେ କାଗଜକୁ ଧଇଲେ]

ବଡ଼ବାବୁ—ଏଁ, ମୋ ନାଟକ, ମୋ ନାଟକ ! ଥାଉ ରମା, ତୁମେ ତାକୁ ନିଅ ନା । ମୁଁ ଏତେ କଷ୍ଟରେ ନାଟକ ଲେଖିଚି !

ରମା—ମୋର ଲଗୁଆଣୀ ନାହିଁ ନା ମତେ ନାଟକ ଦେଖଉଚନ୍ତି !

[କାଗଜ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ]

[ବଡ଼ବାବୁ ନୈରାଶ୍ୟଭରା ମୁହଁରେ ଚାହିଁ ରହିଲେ । ତାପରେ କଣ ଭାବି ପୁଣି ଖଣ୍ଡେ କାଗଜ କାଳି ଓ କଲମ ଧରି ବସିଲେ । ପିଲେ ବହୁ ଗୋଳମାଳ ସହ ଥାଳୀ ଧରି ଆସିଲେ । ନିଜେ ଖଣ୍ଡିଏ ଖଣ୍ଡିଏ ଧରି ବଡ଼ବାବୁଙ୍କୁ ଖଣ୍ଡେ ଥାଳୀ ଦେଲେ ।]

ପ୍ରଥମ ପିଲା—(ଥାଳୀ ବାଡ଼େଇ) ବୋଉ, ଭାତ ଆଣ—

ଦ୍ୱିତୀୟ ପିଲା—(ଥାଳୀ ବାଡ଼େଇ) ବୋଉ, ଭାତ ଆଣ—

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଏ, ହେଲଣି ଯଦି ଗଣ୍ଡେ **ଆଣ**, ପିଲଙ୍କୁ ଭାରି ଭୋକ କଲଣି । ମୋର ବି ଅଫିସ୍ ବେଳ ଆସି ହେଇଗଲା ।

[ଝଗ-ଡମଡମ ହୋଇ ରମା ପ୍ରବେଶ କଲେ]

ରମା—ଏ କଣ ? ଥାଳୀ ଧରି ବୋରିବୋର ଧାଡ଼ି ପହଣ୍ଡି ହେଇ ବସି ଯାଇଚ । ସେଗୁଡ଼ାକ ସାନ ହେଇ ଖେଳୁଚନ୍ତି, ଏ ବଡ଼ ଦ'ଟା ଖାଇବେ ଖାଇବେ ବୋଲି ମରି ଯାଉଚନ୍ତି ! ଦେବି ଧରି ଇଲେ ପାହାରେ ଯେ !

[ବାଡ଼ି ଧରି ପିଲମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଗୋଡ଼େଇ ଗଲେ ଓ ପିଲେ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ଛତ୍ରଭଙ୍ଗ ଦେଲେ ।]

(ବଡବାବୁଙ୍କୁ ଚାହିଁ) କିଓ, ସେ ପୁଣି କଣ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଗୋଟେ ଛବି **ଅଙ୍କୁଥିଲି** ।

ରମା—ଏ ତ ଗୋଟେ କଣ ମାଇକିନିଆ ଛବି ହଉଚି । **ଆହା** ! ସେ ମୁହଁରେ ମା' ଯା ଲଜହାତ ବୋଲିଲ ନି, ନାଗରପଣକୁ ତ ପାରୁଡ଼ାପୋକ !

ବଡ଼ବାବୁ—ଗୋଟେ ପକ୍ଷୀର ଛବି **ଅଙ୍କୁଥିଲି**, ଯଦି କାହାର ଦରକାର ହୁଏ—

ରମା—ପକ୍ଷୀ ! ଘରେ ତ ଗୋଟେ ଜଳନ୍ତା ପକ୍ଷୀ ଅଛି, ତା କଥା ବୁଝି ପାରୁନ । ଆଉ କାଗଜରେ ଗୋଟେ ପକ୍ଷୀ ଅଙ୍କା ହଉଚି ।

ବଡ଼ବାବୁ—ହଉ, ଅଫିସବେଳ ହେଇଗଲଣି, କଣ ଗଣ୍ଡେ **ଆଣ** ।

ରମା—କଣ ଗଣ୍ଡେ ଆଣିବି ? ନିଆଁ ନା ପାଉଁଶ ? କିଛି ହବାକୁ ନାହିଁ । ଏବର୍ଷ ଘରବାଲା ଘର ଛପର କଲାନି ଯେ କାଲି ବର୍ଷାରେ ଚୁଲିଆଡ଼ ଓଦା ହେଇଯାଇଚି, ଏଣେ ପୁଣି ଓଦା କାଠ, ଓଦା ଚୁଲି, ଫୁଙ୍କି ଫୁଙ୍କି ଇଲେ ପାଣି ଢାଳୁଚି । ଯଦି ଇମିତି

ତରତର ସେ ଗୋଢ଼ ଚାଉଳରୁ ମୁଠେ ଚୋବେଇ ଗରମ ପାଣିରୁ ମୁନ୍ଦେ ପିଇଦେଇ ଯାଅ ।

[କବାଟରେ ଟିଙ୍କିର ବାଡ଼େଇବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା]

ବଡ଼ବାବୁ—ଏଁ, କିଏ ଡାକୁଛି । ବୋଧହୁଏ ସେ ଥିଏଟର୍ କମ୍ପାନୀର ଲୋକ ଆସିଛି । ଆମର ସେଠି ବନ୍ଧ ଦିଆଯାଇଛି କିନା । ମୁଁ ଯାଉଛି ।

ରମା—ନ ଖାଇ ଯିବ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଉ କଣ କରିବି ? ଡେରି ହୋଇଯିବ । ଆଜି ସବୁ ସାହେବ ଆସିବେ ପୁଣି ଅଫିସ ଦେଖିବାକୁ ।

ରମା—ହଉ ଯାଅ, କିଏ କଣ କରିବ ? ଚୁଲି ତ ଆଦୌ ଜଳୁନି । ମୁଁ ଫୁଙ୍କି ଫୁଙ୍କି ଏସବଙ୍କ ହେଲିଣି । ଅଫିସରେ କଣ ଧାଟା କିଣି ଖାଇଦବ ।

ବଡ଼ବାବୁ—(ସ୍ୱଗତଃ) ଅଫିସରେ କିଣି ଖାଇବ ! (ରମାକୁ ଚାହିଁ) ଆଚ୍ଛା ହଉ । ତେବେ ତୁମେ ଯାଅ ପିଲାଙ୍କୁ ଆଗ ଗଣ୍ଡେ ଗଣ୍ଡେ କଣ ଖାଇବାକୁ ଦିଅ । ସେମାନେ ଭୋକରେ ବଡ଼ ଅଉଟି-ପାଉଟି ହେଲେଣି ।

[ବଡ଼ବାବୁ ବେଶଭୂଷା ହେବାକୁ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ]

ରମା—ଅରେ ମଧୁଆ, ସୀତା, କୁନା, କାଶିଆ, ଚମ୍ପୀ—

[ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ପିଲା ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ]

ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ପିଲା—ବୋଉ, ଭୋକ ହେଲାଣି, ଖାଇବାକୁ ଦେ ।

ରମା—ଖାଇବ ଖାଇବ ବୋଲି କେତେ ହଉଚ ବା ? କଟରେ ବାପା ଅଫିସକୁ ଯାଉଛି, ବାପାକୁ ଆଜି ଥିଏଟର୍ କମ୍ପାନୀରୁ ଟଙ୍କା ମିଳିବ, ଚିନାବାଦାମ ଖସ୍ତୁ ଆଣିବ କହୁନା ?

ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ପିଲା—ହଁ ବୋଉ, ଆଜ ନିଶ୍ଚେ କହିବୁଁ, ବାପା କେତେ ଦିନୁଁ ଆମ ପାଇଁ ବିସ୍କୁଟ ଆଉ ଚିନାବାଦାମ ଆଣିବାକୁ କହୁଚନ୍ତି, ଆଣି ନାହାନ୍ତି ।

[ପିଲେ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ପୁଣି ଟ୍ରମ୍‌ଟ୍ରମ୍ ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା]

ରମା—ଆଏ କୁଆଡ଼େ ଗଲମ, ତମକୁ ପରା କିଏ ଡାକୁଚି । ମୁଁ ପୁଣି ଘରକାମ ଚଳେଇ ଦାଣ୍ଡକାମ ଚଳେଇବି ନା କଣ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ନାଇଁ, ନାଇଁ, ମୁଁ ଯାଉଚି, ମୁଁ ଯାଉଚି, କଣ କରିବି, ମତେ କାଇଁ ଜର ଜର ଲଗୁଚି ।

[ଚିରାଲୁଗା ଚିରା କମିଜ ପିନ୍ଧି ଖଣ୍ଡେ ଚିରା ଛତା କାଖରେ ଜାକି ବଡ଼ବାବୁ ବାହାରିଲେ ।]

ରମା—ଜର ଜର ଲଗୁଚି ବୋଲି କହୁଚ, ପୁଣି ଏତେ ବାଟ ଚାଲିଚାଲି ଯିବ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଉ କଣ କରିବି ! ଭଙ୍ଗାଟୁଟା ହେଇ ସାଇକେଲ ଖଣ୍ଡେ ଥିଲା, ସେ ତ ଗଲା—

[ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ୱିତୀୟ ପିଲା ପହଞ୍ଚିଲେ; ରମା ଭିତରକୁ ଗଲେ]

ପ୍ରଥମ ପିଲା—ବାପା, ମୋ ପାଇଁ ବିସ୍କୁଟ ଆଣିବ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପିଲା—ବାପା, ମୋ ପାଇଁ ଚିନାବାଦାମ ଆଣିବ ।

ବଡ଼ବାବୁ—(ବିରକ୍ତ ହୋଇ) ବିସ୍କୁଟ, ଚିନାବାଦାମ କଣ ହବ ? ଯାଅ ଭାତ ଖାଇବ ।

ପ୍ରଥମ ପିଲା—ଅନେକ ଦିନୁଁ ଆଣିବ ବୋଲି କହୁଚ, ଆଣୁନ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ପିଲା—ବୋଉ କହୁଥିଲା ଆଜ ତୁମକୁ ଟଙ୍କା ମିଳିବ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ଅଚ୍ଛା ଆଣିବି, ଆଣିବ । ଯାଅ, ବୋଉ ଡାକୁଛି, ଚାଲେ ଖାଇବାକୁ ଦେବ । ଯାଅ, ମୋ ସୁନା ପୁଅ !

[ପିଲେ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ; ରମା ପହଞ୍ଚିଲେ

ରମା—ହଇଓ, ସେଦିନୁ ପରା କହୁଥିଲ, ମୋ ପାଇଁ ଗୋଟେ ପାଉଡ଼ର ଆଣିବ ବୋଲି, ଖାଲି କାମ କରେଇ ଆସେ—ଆଉ ପାଉଡ଼ରଟେ କି ବାସନା ତେଲଟେ ପାଇଁ କହିଲେ ସେତେବେଳକୁ ନାହିଁ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ତୁମେ ବେଶ୍ ହ ନା ରମା, ଅଜ ଥିଏଟର କମ୍ପାନୀରୁ ଟଙ୍କା ମିଳିଲେ ନିଶ୍ଚେ ଆଣିବ । ହଉ, ମୁଁ ବାହାରିଲି, ତୁମେ ଯାଅ ପିଲଙ୍କ କଥା ବୁଝ—

[ବଡ଼ବାବୁ ବାହାରକୁ ଗଲେ । ରମା ଭିତରକୁ ଗଲେ । କିଛି ସମୟପରେ ବଡ଼ବାବୁ ଶେଠଜୀଙ୍କ ସହ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ଶେଠଜୀ ବେଶ୍ ଗୋଲଗାଲ । ମୁହଁରେ ଲମ୍ବା ନିଶ, ମୁଣ୍ଡରେ ଗରଦଆ ଟୋପି, କପାଳରେ ସିନ୍ଦୁରକଲି, ଶେଠଜୀ ହିନ୍ଦୀଢଙ୍ଗରେ ବଙ୍କେଇ କଥା କହିଲେ]

କଣ କରିବି ଶେଠଜୀ, ବର୍ତ୍ତିମାନ ମୋ ଅବସ୍ଥା ଭାରି ଖରାପ, ପଇସାପତ୍ର କିଛି ପାଖରେ ନାହିଁ—

ଶେଠଜୀ—ଅରେ, ପଇସା ନାଥିଲେ ସୁନାରୁପାକା ଜିନିଷପତ୍ର ଯଦି କିଛି ଅଛି, ଦେଇଦିଅନା ।

ବଡ଼ବାବୁ—ସୁନାରୁପାର ଅନ୍ୟ କିଛି ଜିନିଷ ତ ନାହିଁ । ଖାଲି ସ୍ତ୍ରୀର ଯେ କେତେଖଣ୍ଡ ଗହଣା—

ଶେଠଜୀ—ବେଶ୍, ସେଇ ଇସ୍ତ୍ରୀର ଗହଣା ଦେଇଦେନା । ଇସ୍ତ୍ରୀ ହେଇ ଏ ବେଳାଟରେ ମରଦଙ୍କୁ ମଦାତ କରବ ନା ତ ଅଉ କଣ କରବ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ନା, ନା, ଶେଠଜୀ, ମୁଁ ତା ପାରିବନି । ସେ ତା ବାପଘରର ।

ଶେଠଜୀ—ବାବାଘରର ହଉ, ମାମୁଘରର ହଉ, ଇସ୍ତ୍ରୀ ଯଦି ତୁମର ଅଛି, ସେ ଜିନିଷ ବି ତୁମର—

ବଡ଼ବାବୁ—ମତେ କିଛି ସମୟ ଦିଅ ଶେଠଜୀ ! ମୋର ଥିଏଟର କମ୍ପାନୀରୁ ଟଙ୍କା ମିଳିବାର ଅଛି, ପାଇଲେ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ସବୁ ଧାର୍ ସୁଝିଦେବି ।

ଶେଠଜୀ—ଆଉ ସେ ଠକାଠକି କାମ ଚଳିବନି, ବଡ଼ବାବୁ ! ଦବ ଦବ ବୋଲି କହି ବହୁତ ଗଡ଼େଇଦେଲ । ତୁମକୁ ଟଙ୍କା ଆଜି ମଧ୍ୟେ ଯେ କୌନ୍‌ମତେ ଦବାକୁ ହବ । ନଇଲେ ମୁଁ ତୁମ ଘରେ କୁଣ୍ଡା ପୂରେଇଦେବି । ଆମର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦୋକାନ ଅଛି, ଏତେ ଦିନ ଆମେ ବାକି ରଖିପାରିବା ନି ।

ବଡ଼ବାବୁ—କିନ୍ତୁ.....

ଶେଠଜୀ—ସେ କିନ୍ତୁ ଫିନ୍ତୁ ହାମ୍ ଶୁନ୍‌ନେ ନାହିଁ ମାଗୁଚି, ତୁ ଆମ ଟଙ୍କା ଦେଇ ଦେ ।

ବଡ଼ବାବୁ—କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ାକ ତ ତୁମର ଗୋଡ଼ମିଶା ଗୁଡ଼ଅଲ ଶେଠଜୀ, ଫୋପଡ଼ା ହେଇଥାନ୍ତା—

ଶେଠଜୀ—ଆରେ, ତୁମେ ଅଚ୍ଛା କଥା କହୁଚ, ଆଜିକାଲିକା ମହଙ୍ଗା ବଜାରରେ ଖୁଦକୁ ତ ତର ସହୁନି ଆଉ ଗୁଡ଼ଅଲ ଫୋପାଡ଼ନ୍ତା କିଏ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ହେଲେ ସେ ଗୁଞ୍ଜଲରେ ଯେତେ ଗୋଡ଼ି—

ଶେଠଜୀ—ତୁମେ ତ ଅଚ୍ଛା ଲୋକ ବଡ଼ବାବୁ । ବାକି ଖାଇବ, ଗୁଞ୍ଜଲରେ ପୁଣି ଗୋଡ଼ି ଅଗାଡ଼ି ଖୋଜିବ—

ବଡ଼ବାବୁ—ବାକି ଖାଇଲେ କି ଆମେ ତ ମଣିଷ ଶେଠ୍‌ଜୀ ! ତୁମ ଗୋରୁଙ୍କୁ ତୁମେ ଯୁ ଗୁଞ୍ଜଲ ଦବନି—

ଶେଠଜୀ—ଆମେ କଣ କରିବୁ, ଆଜିକାଲି ତ ମଫସଲରୁ ସେଇ ଗୋଡ଼ମିଶା ଗୁଞ୍ଜଲ ବୋଝବୋଝ ଆସୁଚି—

ବଡ଼ବାବୁ—ଗୋଡ଼ି ତ ଆଉ ଗଛରେ ଫଳୁନି, ତାକୁ କିଏ ତ ପୁଣି ମିଶଉଚି ?

ଶେଠଜୀ—ନ ମିଶାଇବେ ବା କାହିଁକି ? ସର୍କାର ରେଟ୍ ବଡ଼ କମ୍ ଅଛି । ଯେ ବ୍ୟବସାୟ କରିବେ ତାଙ୍କର ତ ପୁଣି ଦି' ପଇସା ପାଇବା ଦରକାର । ଆଜିକାଲି ଗୁଣ୍ଡା ଖଇରାତରେ କେତେ ଦବାକୁ ପଡ଼ୁଚି । ସେ ସବୁ ଆସବ କୁଆଡ଼ୁ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଯା ବୋଲି ଖାଇବା ଜନିଷରେ ଗୋଡ଼ି !

ଶେଠଜୀ—ଆରେ, ତୁମେ ମିଛରେ କାହିଁ ଇମିତ ବକ୍‌ବକ୍ ହଉଚ କହିଲ ? ଯାର ଏତେ ଭଲ ଗୁଞ୍ଜଲ ଖାଇବାର କଥା, ତାର ନଗଦ ଟଙ୍କା ଦବା ଦରକାର । ବାକିରେ ଖାଇବ, ଆଉ ଗୁଞ୍ଜଲରେ ଦି'ଟା ଗୋଡ଼ି ବାହାରିଲା ବୋଲି ତୋଟିରେ ଏକଦମ୍ ଅଟକି ଯାଉଚି । ଦେଲ ମୋର ଟଙ୍କା, ମୁଁ ଯାଏ—

ବଡ଼ବାବୁ—ଟଙ୍କା ତ ନାହିଁ ବୋଲି କହିଲି ।

ଶେଠଜୀ—ସେ ନାହିଁ—ନାହିଁ ଆମେ ଆଉ ଶୁଣିବାନି । ମୁଁ ସାଫ୍ ସାଫ୍ କହୁଚି, କାଲି ସୁଦ୍ଧା ମୋ ଟଙ୍କା ନ ଦେଲେ ମୁଁ ତୁମ

ଘରେ ଗୁଣ୍ଡା ଭର୍ତ୍ତି କରି ଯା ଜିନିଷପତ୍ର ଥିବ ସବୁ ନେଇଯିବ । ବୁଝିଲ, ଆଉ ସେତେବେଳେ ଆମ ଦୋଷ ଧରିବ ନି ।

ବଡ଼ବାବୁ—କଣ କରିବା ଶେଠଜୀ, ଟିକେ ଦୟା କର—

ଶେଠଜୀ—ଦୟାମାୟା କଥା ଆମକୁ କହିବ ନି । ଆମେ ବେବସାୟୀ ଲୋକ । ଆମର ବ୍ୟବସାୟ ହେଲା ଅସଲ କଥା । ସେଇ ବେବସାୟକୁ ଚିହ୍ନୁ ବୋଲି ଦେଶରୁ ଲୋଟା କମ୍ବଳ ଘେନି ଆସିଥିଲୁ, ଇଲେ ହଜାର ହଜାର କାରବାର କରୁନୁ—

ବଡ଼ବାବୁ—ହଜାର ହଜାର କାରବାର କରି ଆପଣମାନେ ବଡ଼ଲୋକ ହେଇଛନ୍ତି । ହେଲେ ଗରିବମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଟିକେ ଦୟା ଧର୍ମ—

ଶେଠଜୀ—ଦୟାଧର୍ମ କଣ ଆମେ କରୁନୁ ? ଦଶ ହଜାର ଲଭ କଲେ ଦଶ ଟଙ୍କା ଗୋଶାଳା ପାଣ୍ଡିକୁ ଦଉନୁ, ତା ବୋଲି ମୂଳ ତ ଖାଇଯିବା ନି । ଅଚ୍ଛା ବଡ଼ବାବୁ, ମୁଁ ଯାଉଛି । କାଲିକି ଆମ ଟଙ୍କା ଠିକ ରଖିଥିବ, ନଇଲେ ଫଲ କିଛି ଭଲ ହବ ନି ।

[ଶେଠ୍‌ଜୀ ଚାଲିଗଲେ । ବଡ଼ବାବୁ ଦୁଃଖରେ ଘର ଭିତରକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, ରମା ପହଞ୍ଚିଲେ ।]

ରମା—କଣ ଟଙ୍କା ମିଳିଲା ?

ବଡ଼ବାବୁ—ନା । ସେ ମାରୱାଳି ଆସିଥିଲା ତାର ଦୋକାନ ବାକି ଟଙ୍କା ପାଇଁ ।

[ଏହି ସମୟରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ଘରବାଲା ଜଣେ ଶଠା ଚୈତନଧାରୀ ବ୍ୟକ୍ତି—ରମା ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଚାଲିଗଲେ ।]

ଘରବାଲା—ବଡ଼ବାବୁ, ମୁଁ ଘରଭଡ଼ା ଟଙ୍କା ପାଇଁ ଆସିଥିଲି—

ବଡ଼ବାବୁ—ଟଙ୍କା ତ ଇଲେ ନାହିଁ ଭାଇ ! ଆଉ ଦିନାକେତେ ଅପେକ୍ଷା କର ।

ଘରବାଲା—ଛ, ଛ ମାସର ଭଡ଼ା ବାକି, ଆଉ କେତେ ଅପେକ୍ଷା କରିବି ? ଶୀଘ୍ର ଟଙ୍କା ଦେଇ ପକାଅ । ନଇଲେ ନାଲିସ ଦାଏର ହବ । ଆଉ ଶୁଣ, ପିଛିଲା ବର୍ଷରୁ ହିସାବ କରି ଘରଭଡ଼ା ଟ୨୦୯ ଲେଖାଏଁ ଦବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ଏ କଣ କହୁଚ ଭାଇ ! କଚ୍ଚା ଘର, ଚାଳରେ ସହସ୍ର କଣା, ଭାନ୍ତୁ ଚଟାଣି ଖାଲି ଖଣ୍ଡିଆଖାବରା ।

ଘରବାଲା—ଯେତେହେଲେ ଘର ତ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ହିଁ ଘର, ହେଲେ ଏଥିରେ ଟିଟିପିଟି ଆଉ ଘୁରପୋକ ଛଡ଼ା ଆଉ କେହି ରହିବେ ନି—

ଘରବାଲା—ରହିବେ ନି ! ଇଲେ ତୁମେ ଛାଡ଼ିଦିଅ ନା ପାଞ୍ଚ ଟଙ୍କା ସଲାମୀ ଦେଇ ମାସକୁ ପଚିଶ ଟଙ୍କା ଭଡ଼ାରେ ନେଇଯିବେ । ମୁଁ ତ ତୁମକୁ ମୋଟେ କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା କହୁଚି ।

ବଡ଼ବାବୁ—ହଠାତ୍ ଦଶ ଟଙ୍କାରୁ କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା !

ଘରବାଲା—ଇଚ୍ଛା ହେଲେ ରହ, ନଇଲେ ଛାଡ଼ିଦିଅ—

ବଡ଼ବାବୁ—ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଆଜିକାଲି ଦିନରେ ମୁଁ ଘର କୁଠୁ ପାଇବି ଭାଇ ?

ଘରବାଲା—ପାଅ ନ ପାଅ, ଅଧିକା ଟଙ୍କା ଦବ ଯଦି ଘରେ ରହ, ନଚେତ୍ ଅନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କର—

[ଘରବାଲା ଚାଲିଗଲା । ବଡ଼ବାବୁ ବିମର୍ଷ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି, ରମା ପହଞ୍ଚିଲେ ।]

ରମା—କଣ ଟଙ୍କା ମିଳିଲା ?

ବଡ଼ବାବୁ—ନାହିଁ, ମେ ଘରବାଲା ଆସିଥିଲା ଭଡ଼ା ମାଗିବାକୁ—

ରମା—ସକାଳୁ ସଞ୍ଜବେଳଯେ ସେଇଥିରୁ ପୁଞ୍ଜା ପୁଞ୍ଜା ହେଇ ଆସୁଚନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଏତେ ଟଙ୍କା ରହୁଲଣି । କୁଆଡ଼ୁ ଶୁଝିବ ଯେ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଅଚ୍ଛା, ରମା ! ଘରେ ପଇସାପଣ ନାହିଁ, କଷ୍ଟ ଦଅନ୍ତ !

ରମା—ଯୁ ପଇସାପଣ ଗୁଡ଼ାକ ଆଣି ଘରେ ଜମେଇ ରଖିଚ ନା ସେଇଥିରୁ କାଢ଼ି ଦେବ ! କାଲଠୁ ଟଙ୍କା ସଇଲଣି —

ବଡ଼ବାବୁ—ଟଙ୍କା ସଇଲଣି ? ଅଜି ତ ମୋଟେ ସାତ ତାରିଖ ହେଲ ।

ରମା—ଆଚ୍ଛା, ତୁମେ ପରା କହୁଥିଲ ତୁମ ଦରମା ବଢ଼ିବ ବୋଲି ?

ବଡ଼ବାବୁ—ମେନେଜର ବାବୁ ତ ସବୁବେଳେ କହୁଚନ୍ତି, କିନ୍ତୁ କାହିଁ ବଢ଼ୁନି ତ !

ରମା—ସାହାବ ତୁମର ଏତେ ଥର ଅଫିସ ଦେଖିବାକୁ ଆସୁଚନ୍ତି, ତାଙ୍କୁ କହୁନ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ତାଙ୍କୁ କହିବାକୁ ସୁବିଧା କୁଠି ମିଳୁଚି ରମା ? ଧନର କୁବେର ସେମାନେ । ସେ କେବଳ ତାଙ୍କ କୁକୁର—କୁକୁଡ଼ା ନେଇ ବେସ୍ତ—

ରମା—ବଡ଼ଲୋକ ସେ, ଯଦି ଦୟା କରନ୍ତେ—

ବଡ଼ବାବୁ—ବଡ଼ଲୋକଙ୍କଠି ଦୟା ! ମରୁଭୂମିରେ ଝରଣା ! ସେମାନଙ୍କର ଯେତେ ଟଙ୍କା ବଢ଼େ ସେତେ ସେ ଗର୍ବଙ୍କ

ଡୋଳି ଟପି, ଦୁଃଖୀରଙ୍କଙ୍କି ହଇରାଣ କରି ତାଙ୍କର ପୁଞ୍ଜୀ ବଢ଼ାଇବାରେ ଲାଗନ୍ତି । ସାହେବ ଆମ ଦରମା ବଢ଼ାଇବେ କଣ, ସେ ଯା ଭିତରେ ଆମ ଦରମା ବନ୍ଦ କରି ଦେଇଛନ୍ତି ।

ରମା—ଦରମା ବନ୍ଦ କରି ଦେଇଛନ୍ତି ! କାହିଁକି ? କଣ ହେଲା କି ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଆମ କାମ ତାଙ୍କ ମନକୁ ପାଉନି ।

ରମା—ମନକୁ ପାଉନି ! ତୁମେ ଖରା ଦେଖି ଅଫିସକୁ ଯାଉଛ, ତରା ଦେଖି ଘରକୁ ଫେରୁଛ, ଏତେ ବହି ଲେଖୁଛ, ଏତେ ଶବ ଅଙ୍କୁଛ, ଆଉ ତୁମକୁ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ କାମ ଚଳାଇ ଆସୁନି ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଆମେ ତ ଆମ ପ୍ରାଣପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଖଟୁନୁ, ରମା ! କିନ୍ତୁ ସାହେବ ଜମା ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହଉ ନାହାନ୍ତି ।

ରମା—ଆଉ କିଛି ନ ହେଲେ ତ ଆମେ ତାଙ୍କ ଆଶ୍ରିତ । ଆମ ଦୁଃଖରେ ତାଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ କରିବା କଣ ଉଚିତ ନୁହେଁ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଆମ ଦୁଃଖ କଥା ଭାବିବାକୁ ତାଙ୍କର ବେଳ କାହିଁ ରମା ? ନୂଆ ମଟର କିମିତି କିଣା ହେବ, କି ଦିନ ସିନେମା ଦେଖି ଯିବେ, କି ଦିନ ପିକ୍ନିକ୍ କରିବେ— ଏଇ ଚିନ୍ତାରେ ସେମାନେ ବ୍ୟସ୍ତ । ଧନୀ ସେ, ତାଙ୍କ ମନ ସବୁବେଳେ ବିଳାସର ଉଚ୍ଚ ପାହାଡ଼ରେ ଘୂରି ବୁଲୁଥାଏ, ଗରିବଙ୍କ ଦୁଃଖର ଧୂଳି ରାସ୍ତାରେ ତାଙ୍କ ଆଖି ପଡ଼ିବ କିମିତି ?

[ହଠାତ୍ କାବୁଲି ପହଞ୍ଚିଲା । ରମା ଘର-ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ]

କିଏ ? (ଚମକି ପଡ଼ି) ଓଃ, ମିଆଁ ସାହେବ !

କାବୁଲି—କାହିଁ, ଏମିତ ଡରକ୍ଛି ଗଲ୍ ବଡ଼ବାବୁ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ନାହିଁ, ମିଆଁ ସାହେବ ! ମୁଁ ଭାବିଲି ଥିଏଟର କମ୍ପାନୀ ଲୋକ ବୋଲି ।

କାବୁଲି—ଏଁ, କ୍ୟା କହିଲ୍ ? ହମ୍କୁ ତୁ ଥିଏଟର ଲୋକ ସମଝିଲ୍ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ନାହିଁ, ମିଆଁ ସାହେବ ! ଥିଏଟର କମ୍ପାନୀରୁ ଲୋକ ଆସିବାର ଥିଲା ଯେ—

କାବୁଲି—ଦେଖ୍ ବଡ଼ବାବୁ, ତୁ ହାମ୍ ପୈସା କାହିଁ ଦେଉନା ? ହାମ୍ ଦିଲ୍ଲୀ ଯାଇଚି. ଇଉପି ଯାଇଚି, କଲକତା ଯାଇଚି, ବନାରସ ଯାଇଚି, ଲେକିନ୍ ତୋ ପର ବୁଧୁ କାହିଁ ନାହିଁ ଦେଖୁଚି । ମୋର ରୁପିୟା ତାର ସୁଧ କଲାନ୍ତର ବାକି ସାକି ଯୋ କୁଛ୍ ଥା କି ସବ୍ ଦେଇଦେ, ଅଭି ଦେଇଦେ, ଅବ ଦେଇଦେ । ନାହିଁ ତ ହାମ୍ ତୁମ୍କୁ କଲେକ୍ଟରୀ କଚେରି, ଅଦାଲତ ପାଚଣୀ, ଜେଲ-ଜୁ, ଇଷ୍ଟେସନ୍, ଦୁକାନ୍, ସିନେମା-ଥିଏଟର, ସବ୍ କୁଛ୍ ଦେଖାଇଦବ । ବୁଝିଲ ? ହାମ୍ ସବ୍ କୁଛ ଦେଖାଇଦବ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ଅଭାବ ପଡ଼ଯାଇଚି ମିଆଁ ସାହେବ, କଣ କରିବା ?

କାବୁଲି—କ୍ୟା, କଣ କରିବା ? କ୍ୟା, କଣ କରିବା ? ହାମ୍ ଯୋ ପାଞ୍ଚ ରୁପିୟା ଦେଇଥିଲି ସେ ପାଞ୍ଚ ମଇନାମେଁ ମେରା ଯିବା ଆସିବା ଖର୍ଚ୍ଚ, ଲେଖାଇ ଦେଖାଇ ରେଷମ କସମ୍ ଏ ସବ୍ ଲେକର ଏକ ଶ ହୋଗିଆ । ଆଉର ବି ହବ, ଆଉର ବି ହଉଚି । ଶହେରୁ ହଜାର, ହଜାରରୁ ଦଶ ହଜାର, ଦଶ ହଜାରରୁ ଲାଖ୍, ଲାଖରୁ ଦଶ ଲାଖ୍—ଏସା ହୋଇଯିବ । ତୁ ଶରିଫ ଲୋକ ବଡ଼ବାବୁ—ଏତନା ପଇସା କାହାଁସେ ଦବୁ !

ହମ୍ ବଡ଼ ଦୟାଲୁ ଲୋକ୍ ରହୁଚି, ଇସ୍‌ଲିଏ କହୁଚି ଏସବ୍ ଫଇସଲ କରଦେ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ହଁ, ସବୁ ଫଏସଲା କରଦେବ ମିଆଁ ସାହେବ—ମତେ ଟିକିଏ ସମୟ ଦିଅ ।

କାବୁଲି—ସମୟ, ଫେର୍ ବ ସମୟ ? ଅଚ୍ଛା ବଡ଼ବାବୁ, ତେବେ ମୋର ଖର୍ଚ୍ଚା ବାବଦକୁ କୁଛ୍ ଦେନା ।

ବଡ଼ବାବୁ—କିଛି ନାହିଁ ମିଆଁ ସାହେବ !

କାବୁଲି—ଆରେ ଦେଖ୍‌ନା ଯେ ଅଣା, ଦୋଅଣା, ପଇସା, ଅଧଲା, ଯୋ କୁଛ୍ ଅଛି ଦେଇଦେନା । ହମେ ଏତେ ତକ୍‌ଲଫ୍ ନେଇ ତୋ ଘର ଆସିଲି ।

ବଡ଼ବାବୁ—କିଛି ନାହିଁ, ମିଆଁ ସାହେବ, କିଛି ନାହିଁ ।

କାବୁଲି—କିଛି ନାହିଁ, କ୍ୟା କିଛି ନାହିଁ ? ଦେଖା ତେରା ପକେଟ ହାମକୁ (ପକେଟ ଦରଣ୍ଡି), ଆରେ କଣ ଜଣାପାଉଚି, ତୁ ଘର ଗୃହଲକ୍ ଅଛୁ ବଡ଼ବାବୁ ! କିଛି ଲୁଗୁଣ୍ଡୁପା ରଖିଦେଇଚୁ, ଅଉ ହାମକୁ ନାହିଁ ନାହିଁ କରୁଚୁ ? ଏ କ୍ୟା, ଏ କ୍ୟା ?

[ଖଣ୍ଡେ ମୋଡ଼ା କାଗଜ ପାଇ କାବୁଲି ତାକୁ ଖୋଲିଲା]

ମେଁ ସବ୍ ପକଡ଼ ନେବ, ସବ୍ ପକଡ଼ ନେବ—ହମ୍ ଏଠାର ଆଦମ୍ ନେହିଁ ଯେ ତୁ ମତେ ଠକିଦବୁ—ହାମ୍ କାବୁଲ କାନ୍ଧାହାର ସେ ଆୟା—ଦିଲ୍ଲୀ, କଲକତା ଦେଖା, କେତେନା ଜଜ୍—କଲେକ୍ଟର୍, ହାକିମ୍-ଅଫିସରକା ସାଥ୍ ମିଲି (ଖଣ୍ଡିଏ ବଡ଼ଟେ କାଗଜରୁ ବାହାରିଲା), ଆରେ କ୍ୟା ଖଣ୍ଡିଏ ପିଲା ଏକଠା ରଖିଚୁ ତୁ, ଆରେ ତୋବା, ତୋବା, କ୍ୟା ହୈଗନ, କ୍ୟା ହୈଗନ ! [ବଡ଼ ଫିଙ୍ଗିଦେଲା]

ବଡ଼ବାବୁ—ମିଆଁ ସାହେବ ! ଆଜି କିଛି ଟଙ୍କା ଦିଅନା, ବଡ଼ ଅଭାବରେ ପଡ଼ିଛି ।

କାବୁଲି—(ହସି) ହାଃ, ହାଃ, ଆଉର ଦେଖ, ହାମ୍‌କୁ ହସାଇ ଦେଲ୍ଲ ତୁ ବଡ଼ବାବୁ ହସାଇଦେଲ୍ଲ, ଏତେ ରୁପିୟା ଦେଲି, ଶୁଝିଲ୍ଲ ନାଇଁ, ଫେର୍ ରୁପିୟା ଦବ. ତୁମ୍ କାହାଁସେ ଶୁଝିବ । ହମେ ଫିର୍ ଦୌଡ୍ ଦୌଡ୍ କେ ହୈରାନ୍ ହବ । ନାଲିଶ କରିବ, ତୁହାର ଘରମେ ଯୋ କୁଛ କାଠ ଚୌକାଠ, ହାରକନ୍ ମାରକନ୍ ଅଛି, ସବୁ ନିଲାମ କରିବ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ମୋର ଥିଏଟର କମ୍ପାନୀରୁ ଟଙ୍କା ମିଳିବାର ଅଛି, ମିଳିଲେ ମୁଁ ସବୁ ଶୁଝିଦେବି । ମିଆଁ ସାହେବ ! ମତେ **ଆଜ** ଆଜ କିଛି ଦିଅ । ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ବିସ୍କୁଟ ଆଣିବି, ଆଉ ମୁଁ କିଛି ଖାଇବି ।

କାବୁଲି—କ୍ୟା ଖାଇବୁ, ନା ହାମ୍ ପଚୁଛତି କ୍ୟା ଖାଇବୁ ? ମେଁ ଦେଖୁଚି, ତୁମ୍ ଲୋକ ଖାଅ ଖାଅ ସବ୍ ଉଡ଼ାଇଦେଉଚି । ମୁଁ ପାଞ୍ଚ ରୁପିୟା ଦେଲି, ତାକୁ ଖାଇଦେଲ୍ଲ । ପୁଣି ରୁପିୟା ଦେବ ତାକୁ ଖାଇଦବୁ । ମୁଁ ଦେଖୁଚି, ତୁ କଣ ଚୌକି, ଟେବୁଲ, ବିଲଇ, ଦଅପିଲଇ ସବୁ କିଛୁ ଖାଇଦବୁ, ମୁଁ ଭାବୁଲ ସେ ଦୁଇ ରୁପିୟା ଲେଇକ ଆସିଥିଲ । ଅବ ତାକୁ ଦୁଇ ହଜାର କଲ, ଲେକିନ୍ ଖାଉଚି କ୍ୟା ? ଏ ଦୁଇ ପଇସାକା ମୁଢ଼ି, ଗୁର ପଇସାକା ଗୁଡ଼, ବେଶ୍ ହୋଗିଆ, **ଆଉ** ତୁ କହୁଚି ଖାଇବୁ, ଖାଇବୁ—

ବଡ଼ବାବୁ—ତୁମେ ମିଆଁ ସାହେବ ଏକଲ ଲୋକ । ଘରଦ୍ୱାରର ଚିନ୍ତା ନାହିଁ, ପିଲଝିଲଙ୍କ ଜଞ୍ଜାଳ ନାହିଁ—

କାବୁଲି—ପିଲାଇଁଲ ହାମ ଦେଶରେ ଅଛି, ଲେକିନ୍ ତାଙ୍କୁ ମହୋବତ୍ ହମେ ଚିଠିରେ ପଠାଇ ଦେଉଚି, ମଗର୍ ରୁପିୟା ନାହିଁ ଦେଉଚି ।

ବଡ଼ବାବୁ—ନାହିଁ, ମିଆଁ ସାହେବ ! କିଛି ଦିଅ, ବଡ଼ ଅଭାବ । ଦରମା ବଢ଼ିଲେ, ନାହିଁ ତ ଥିଏଟରରୁ ଟଙ୍କା ମିଳିଲେ କି ଛବି ବିକିହେଲେ ମୁଁ ସବୁ ଶୁଝିଦେବ ।

କାବୁଲି—ଅଚ୍ଛା, ତୋର ଅଉର କେତନା ଦରକାର ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଅନ୍ତତ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ଦିଅ ।

କାବୁଲି—ଏଁ, ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ! ଏତନା ଟଙ୍କା ଲବୁ, ମୋ ଟଙ୍କାକୁ ଟଙ୍କା ଘୁମେଇଲି ନା କ୍ୟା ?

ବଡ଼ବାବୁ—ନାହିଁ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ଦିଅ, ବହୁତ ଦରକାର ।

କାବୁଲି—ଅଚ୍ଛା, ଦବା, ଦବା । ହାମର ଦିଲ୍ ବଡ଼ ଦୟାଲୁ ରହୁଚି । କିସ୍‌କା ଦୁଃଖ ଦେଖିଲେ ଏସା ଏସା ହଉଚି, ଛଟ୍‌ପଟ୍ କରୁଚି । (ହାତରେ ଦୋଳାଇଦେଲା) ଲେକିନ୍ ତେତେ ପଚିଶ ରୁପିୟାକା ହ୍ୟାଣ୍ଡନୋଟ୍ ଲେଖିଦବାକୁ ପଡ଼ବ । ହାମ୍ ଏସା ଖରାପ୍ ଲୋକ୍ ନାହିଁ, ଦେଲା ବଖତ୍‌କୁ ହାମ୍ ଏତେ ରୁପିୟା ନାହିଁ ଲବ । ଲେକିନ୍ ଅବ ତେତେ ଲେଖିଦବାକୁ ପଡ଼ବ । ଅଭିକାଲ କଚେରୀ ଅଦାଲତକା କାନୁନ୍ ବଡ଼ ହୈରାନ୍ କରୁଚି । ଅଚ୍ଛା, ନେ ସମ୍ଭାଲି କରିକେ ଇହିଁ ଏକଠୋ ସହି ଡାଲ ଦେ । (ପକେଟ୍‌ରୁ କାଢ଼ି କାଗଜ ଦେଖେଇଲା. ବଡ଼ବାବୁ ଦସ୍ତଖତ କଲେ) ଇହାଁ ଟିପ୍ ଦୋ (ପକେଟରୁ କାଳି କାଢ଼ି ବଡ଼ବାବୁଙ୍କଠୁ ଟିପ କରେଇ ନେଲା) । ବେଶ୍, ବେଶ୍ ଠିକ୍ ହୋଗିଆ । ଅଚ୍ଛା, ତୁ ପାଞ୍ଚ୍ ରୁପି

ନବୁ ନା, ଲେକିନ୍ ପହୁଁଚେଲ ତୋ ସୁଧ ବାବତ୍‌କୁ ଏକରୁପିୟା ଚଲିପିବ, ଅଉର ଏ ଚାର୍ ରୁପିୟା ନେ ।

ବଡ଼ବାବୁ—(ଟଙ୍କା ନେଇ) ବହୁତ ଧନ୍ୟବାଦ, ମିଆଁ ସାହେବ ।

କାବୁଲି—ଅଚ୍ଛା ବଡ଼ବାବୁ, ହାମର ଖର୍ଚ୍ଚା ବାବଦ୍‌କୁ ତ କୁଛ୍ ଦେଲ୍‌ନା ? ହାମ୍ ଏତେ ତକ୍‌ଲିଫ୍ କଲି, ଏତେ ରୁପିୟା ଦେଲି, କୁଛ୍ ଦେନା ।

ବଡ଼ବାବୁ—ଏଁ, ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦ୍‌କୁ ? (ଗୋଟିଏ ଟଙ୍କା ଦେଇ) ନିଅ, ମିଆଁ ସାହେବ, ଏଇ ଗୋଟିକ ଟଙ୍କା ।

କାବୁଲି—ବେଶ୍, ବେଶ୍, ବଡ଼ବାବୁ ତୁ ବଡ଼ା ଅଚ୍ଛା ଲୋକ, ହାଃ···ହାଃ (ହସି), ବଡ଼ା ଅଚ୍ଛା ଲୋକ !

ବଡ଼ବାବୁ—ମୁଁ ଯାଉଛି ମିଆଁ ସାହେବ ! ଅଫିସ୍ ବେଳ ହେଇଗଲାଣି ।

କାବୁଲି—ହାଁ-ହାଁ, ଯାଓ, ଯାଓ—ଜଲଦ ଯାଓ—

[ବଡ଼ବାବୁ ଆଗରେ ଚାଲିଲେ, କାବୁଲି ପଛରେ ଚାଲିଲା; ଏହି ସମୟରେ ରମା ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲେ ।]

କାବୁଲି—(ରମାକୁ ଦେଖି) ମେମ୍ ସାହେବ—ହେଁ-ହେଁ, ତୁ ଅଚ୍ଛା ମାଈ ଥାଉଛି, କଥା କଉଛି—ଗାନା ଶୁଭୁଛି; ହସୁଛି—ଚାନ୍ଦ ଦିଶୁଛି, ହେଁ-ହେଁ—

ରମା—ହେଁ-ହେଁ, ଯାଉଛ ନା ଇଲେ ଦେଖିବୁ ?

[ଝାଡୁଣୀ ଉଠେଇଲେ]

କାବୁଲି—ନା, ନା, ଯାଉଛି, ଯାଉଛି, ତୋବା, ତୋବା, ଏଟା ମହା ଇସ୍ପାତ ଇସ୍ତ୍ରୀ ରହୁଛି ।

ଚତୁର୍ଥ ଦୃଶ୍ୟ

[ରୂପମହଲ ଲିମିଟେଡ଼୍‌ର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ—ରିହର୍ସାଲର ଆୟୋଜନ ଚାଲିଥାଏ । ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ଆଲୋକିତ ହେବା ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଦେଖାଗଲା, ଅଭିନେତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେତେ ଜଣ ନାଚ ଅଭ୍ୟାସ କରୁଛନ୍ତି । ନାଚ ସରୁ ନ ସରୁଣୁ ନନ୍ଦୀ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ପ୍ରବେଶ କଲା ।]

ନନ୍ଦୀ—ଆରେ ବନ୍ଦ କର, କେତେ ତ ନାଚ ଚାଲିଛି । ବନ୍ଧୁ ଠିକ୍ ହବାକୁ ନାହିଁ ନା ଯାଙ୍କର ନାଚ ଉଚ୍ଛୁଳି ପଡୁଛି ।

[ଅନ୍ୟ ଦିଗରୁ ଭ୍ରୁକୁଟୀ ପ୍ରବେଶ କଲା]

ଭ୍ରୁକୁଟୀ—କାଠେର, ବନ୍ଧୁ ଠିକ୍ ହେଇଥିଲ ପରା !

ନନ୍ଦୀ—ଯାଃ, ଯାଙ୍କୁ ବନ୍ଧୁ କହନ୍ତି ? ଏଥିରେ ଆମ ଥେଟର ଚାଲିବ ?

ଭ୍ରୁକୁଟୀ—କାହିଁ, କଣ ଖରାପ ହେଲା ?

ନନ୍ଦୀ—ଖରାପ ବୋଲି କହୁଛ ! ଏ ତ କମ୍ବଳଯାକ ବାଳ—ପ୍ଲଟ ଠିକ୍ ନାହିଁ, ଡାଏଲଗ ସଜଡ଼ା ନାହିଁ, ଗୀତ ପାଇଁ ସିଚୁଏସନ୍ ନାହିଁ, ନାଚ ପାଇଁ ସୁବିଧା ନାହିଁ—ମଣିଷ କି ହଇରାଣରେ ପଡ଼ିଲା ! ଅଚ୍ଛା, ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ବାବୁ କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ?

ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଆଜ୍ଞା, ମତେ କଣ କହୁଥିଲେ ?

ନନ୍ଦୀ—କର୍ତ୍ତା, ତମ ଲେଖକ ବାବୁ କାହାନ୍ତି ?

ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଆଜ୍ଞା, ଆସିବାକୁ ତ ବହୁ ଆସିଥିଲେ—

ନନ୍ଦୀ—ବହୁ ଆସିଥିଲେ ! ଅଚ୍ଛା ଲେଖକ ଆଣି ଜୁଟେଇଚ !

ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଆଜ୍ଞା, ତାଙ୍କ ଦହ ଖରାପ ଥିଲା—

ନନ୍ଦୀ—ଦହ ଖରାପ ବୋଲି ଔଷଧର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଏଠି ଆଣି ହାଜର କରଚ, ନା ? ଏଟା ଥିଏଟର କମ୍ପାନୀ ନା ଦାତବ୍ୟ ଚିକିତ୍ସାଳୟ ! ଅକ୍ଟର ଅକ୍ଟ୍ରେସ୍ଙ୍କର ଚେଷ୍ଟା ନାହିଁ, ଲେଖକଙ୍କର ଦେଖା ନାହିଁ, ଆଉ ମୁଁ ପହିଲାରୁ ଯେ ନୂଆ ବହୁ କମିତ ଦେବ !

ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ହେଇଟି ତ ଆଜ୍ଞା, ସେ ବାବୁ ଆସିଗଲେଣି ।

ବଡ଼ବାବୁ—(ଥର ଥର) ମତେ କାହିଁକି ଡକେଇଲେ ଆଜ୍ଞା ?

ନନ୍ଦୀ—ଅଚ୍ଛା ଲୋକ ତ ଆପଣ ! ଆମକୁ ନ ପଚାରି ପୁରା ବହୁଟା କମି ତ ଲେଖିଦେଲେ ଯେ !

ବଡ଼ବାବୁ—ଆପଣଙ୍କୁ କାହିଁ ପଚାରିଥାନ୍ତି ଆଜ୍ଞା ?

ଭ୍ରୂକୁଟୀ—କର୍ତ୍ତା, ଥିଏଟର କମ୍ପାନୀର ବିନା ପରାମର୍ଶରେ କୌଣସି ନାଟକ ଆଜିକାଲି କିଏ ଲେଖୁଚି ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଜ୍ଞା, ସେକ୍ସପିଅର ତ ଭାଲେ ବହୁ ଲେଖିଯାଇଥିଲେ, ତାକୁ ଏବେ ଲୋକେ ଅଭିନୟ କରୁଚନ୍ତି,—ସେକ୍ସପିଅର ତ ଆଉ ଏ ଲୋକଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ କରି ନ ଥିଲେ । ବିଲାତ—

ନନ୍ଦୀ—ବିଲାତ ପିଲାତ୍ କଥା ଛାଡ଼, ଆମ ଏଇ ଓଡ଼ିଶାରେ ଯାହା ହଉଚି ସେଇଆ କର । ଅଚ୍ଛା, ଛାଡ଼ନ୍ତୁ ସେ କଥା ଆପଣ

ଚଉସ୍ତର]   [କୋଉଲ୍ କମ୍ପାନୀ—

ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ଆକ୍ଟର ଆକ୍ଟ୍ରେସ୍‌ଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରି ବହିଟାକୁ ରି-ରାଇଟ୍ କରିଦେଉଛୁ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ରି-ରାଇଟ୍ କରିବ ଆଜ୍ଞା ! ଏଥିରୁ କଣ କିଛି ଚଳିବନି ?

ନନ୍ଦୀ—ନା, କିଛି ଚଳିବନି । ଏ ପ୍ରଫେସନାଲ୍ ଥିଏଟର୍ ! କଣ ଅପେରାର୍ ହେଉଛି ! ଆଚ୍ଛା ଦେଖନ୍ତୁ (ନିଜକୁ ଓ ଭୃକୁଟୀକୁ ଦେଖେଇ), ଆମ ଦୁହିଙ୍କ ପାଇଁ ଭଲ ଭଲ ଡାଏଲଗ୍ ଠିକ୍ କରିବେ, ଆମେ ଚମତ୍କାର ହ୍ୟୁମରସ୍ ପାର୍ଟ କରୁଁ—

ବଡ଼ବାବୁ—ହ୍ୟୁମରସ୍ ପାର୍ଟ ? ମୋ ବହିରେ ତ ହ୍ୟୁମର ନାହିଁ ।

ଭୃକୁଟୀ—ଦବାକୁ ହବନା ! ସେଇଥିପାଇଁ ପରା ଆପଣଙ୍କୁ ଡାକିଲୁଁ । କୌଣସି ଉପାୟରେ ଆମ ଦର୍ଶକଙ୍କୁ ହେଲକୁ ଆଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ ନହେଲେ ବହି କଣ ଆଉ ଚଳିବ ? ଆମେ ହେଲୁଁ ଡିରେକ୍ଟର କିନା ?

ନନ୍ଦୀ—ଆଉ ଦେଖନ୍ତୁ ବଡ଼ବାବୁ, ଆମ ଦୁହିଙ୍କର ଇମିତି ସିନ୍ ଠିକ୍ କରିବେ, ଯେମିତି ଆମେ ସବୁବେଳେ ଖଣ୍ଡେ ଖଣ୍ଡେ ସିଗାରେଟ୍ ପାଟିରେ ଧରି ବାହାରିବୁଁ ।

ଭୃକୁଟୀ—ମୁଁ ଆଜ୍ଞା, ଖୋଟା ଟେଙ୍ଗା କଣା କୁଜା ହେଇ ଅନେକ ଥର ବାହାରିଲଣି, ଏଥର ବୋବା (ଭେ, ଭେ—ଅଭିନୟ କରି) ହେଇ ବାହାରିବ, ସେଇଥିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଲେଖିବେ ।

ନନ୍ଦୀ—ମୋର ତ ତୁଣ୍ଡ ଟିକେ ଲଟେ, ମୋ ପାଇଁ ଖନା ପାର୍ଟଟେ ଠିକ୍ କରିଦେବେ—

[ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ]

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଚିହ୍ନିଲ ବଡ଼ବାବୁ, ମତେ ଟିକେ ଓଜସ୍ୱିନୀ ଭାଷା ଭଲ ଲାଗେ । ମୋ ପାଇଁ ସେମିତି ହିଷ୍ଟ୍ରିକାଲ ଷ୍ଟାଇଲ୍‌ରେ ଗୋଟେ କଣ୍ଟ—ମାନେ, ଧର ରଣି କର ଅସ୍ତ୍ର—

ଭ୍ରୁକୁଟୀ—କିନ୍ତୁ ଦେଖନ୍ତୁ, କମ୍ପାନୀରେ ଆମମାନଙ୍କ ପୋଜସନ୍ ଦେଖି ବହିରେ ପ୍ରୋମିନେନ୍‌ସ୍ ଦେବେ—

ବଡ଼ବାବୁ—ମାନେ—

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ମାନେ ଡିରେକ୍ଟରଙ୍କୁ ସବୁଠୁ ବେଶୀ ଡାଏଲଗ୍ ଦେବେ । (ଭ୍ରୁକୁଟୀକୁ ଦେଖାଇ) ତାପରେ ଆସିଷ୍ଟା ଡିରେକ୍ଟର । ତାପରେ (ନିଜକୁ ଦେଖାଇ) ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—

ନନ୍ଦୀ—ଦେଖନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ଆମେ ଗୋଟେ ଗୀତ ଠିକ୍ କରିଛୁଁ, ସେଇଥିରେ ବହିଟା ଆରମ୍ଭ କରାଯିବ । ଆପଣ ସେଇଟା ଆଗ ଶୁଣନ୍ତୁ । ତାପରେ ତାକୁ ଲଗେଇ ଡାଏଲଗ୍ ଲେଖିଯିବେ । ଆରେ କୁଆଡ଼େ ଗଲ—ଆରମ୍ଭ କର । ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ବାବୁ, ତୁମେ ଟିକେ ଲାଇଟ୍ ଏଫେକ୍ଟ ଆଉ ଷ୍ଟେଜ୍ ଆରେଞ୍ଜମେଣ୍ଟ କଥାଟା ଭାବିନିଅ । ଭ୍ରୁକୁଟୀ ! ତୁ ଏପଟେ ରହ, ମୁଁ ସେପଟେ ଅଛି, ମଝିରେ ମଝିରେ ମୋ ଆଖି ସାଙ୍ଗେ ଆଖି ମିଳେଇବୁ ।

ଭ୍ରୁକୁଟୀ—ହଁ, ଆମେ ଜମେଇ ଦବାନି ଛାଡ଼ିବା !

ନନ୍ଦୀ—ହୁଁ, ଗର୍ଲ୍ସ, ରେଡ଼ି—ୱାନ୍, ଟୁ, ଥ୍ରୀ—

[ମିସ୍ ଚଞ୍ଚଳା କଳା ଗଗ୍‌ଲସ୍ ଓ ହାଇହିଲ୍ ଜୋତା ପିନ୍ଧି ଆଧୁନିକା ସରସ୍ୱତୀଙ୍କ ବେଶରେ ଚୌକିରେ ବସିଲେ । ତାଙ୍କ ଚାରିପଟେ ଅଭିନେତା ଅଭିନେତ୍ରୀ

ଘେରି ରହିଲେ । କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ହୁପ୍ ହୁପ୍
ହୁର୍-ରେ, ହୁପ୍ ହୁପ୍ ହୁର୍ ରେ……
ବନ୍ଦେ ମାତରମ୍…ହରିବୋଲ୍…ହରିବୋଲ୍……
ହରିବୋଲ ଶୁଣାଗଲା । ପରିଶେଷରେ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ
ହୁଳହୁଳି ପରେ ପରେ ସେଇ ତରଫରୁ ଗୀତ
ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଗୀତ ବନ୍ଦନା ଶେଷ ହୋଇ ଯିବା
ସମୟରେ ତା ସହିତ ନାଚ ବି ଚାଲିଲା ।]

ସ୍ତ୍ରୀଗଣ—ମାସାରଦେ ! ରସାର ସାର ଶୁଭ ବର ଦେ…
ଧୀମନ୍ତେ ଅବିରତ ରଖି ଗେରସ୍ତ ଚଉ
ଖିଦ୍ ପୁରନ୍ ଦିଅ ମାଗୋ ଶାଶୁଘର-ଗାରଦେ । ୦ ।

ସମସ୍ତେ—ଯେତେ ଭୂଇଁ ଅନାବାଦିଆ ଗୋଚର
ଜ୍ଞାନଦାୟିନୀ ଲୋ, ତୋତେ ତ ଗୋଚର
ଚୁକୁଣ୍ଡା ଟଙ୍କୁର ନ ପାରେ ଲଫାରେ ଯହିଁ
ତହିଁ ସଲବଲ ଭଲ ସାର ଦେ ଲୋ ସାର ଦେ…
ମା ଲୋ ସାରଦେ, ହସ ଲହସୁ ସବୁରି ରଦେ,
ମା ଲୋ ସାରଦେ । ୧ ।

ଓ, ମିସେସ୍ ବସ୍ତୁପ୍ରିୟା,
Why so ନିର୍ଦ୍ଦୟା

କୋଟିସ୍ୱୟମ୍ବରା,—ଲକ୍ଷବିବରା,
ଅଭିଜ୍ଞତେଣୁ ବର୍ଣ୍ଣ କରେ ବସୁନ୍ଧରା

Mother ହୋଇ ନ ଘେନ
ସେବେ ଏ ନିବେଦନ

ଅସାର ହେବ ଜୀବନ
ବିଷାଦ-ବିଷ-ଷାରଦେ···
ନିବାର କହୁଚୁ ଅମେ—ବର ଦେ···
ଅଲବତ୍ତ ବର ଦେ । ୨ ।

ପୋଛୁ ଆଖି କୋଣ ରେଶମୀ ରୁମାଲେ
ତୋର ଗଗଲସ୍ ଢେକି ଥିବ ଗୁହାଁ ମା ସୁନ୍ଦରେ
ତୋର ହାଇ ହିଲ୍ ତଳ ରେଣୁ କଣିକାଏ
ଢାଳିଦେ ଆମ ଶିରେ ଦରଦେ···ସାରଦେ···। ୩ ।

ସମସ୍ତେ—(ତାଳି ଦେଇ) ବାଃ, ବାଃ, ଚମତ୍କାର, ଚମତ୍କାର···

ନନ୍ଦୀ—ବଡ଼ବାବୁ, ବଡ଼ବାବୁ, କିନ୍ତୁ ସେ ଲେଖକ କୁଆଡ଼େ ଗଲେ ?

ଭ୍ରୁକୁଟୀ—ପଳେଇଲେ ନା କଣ ?

ନନ୍ଦୀ—ଅରେ ଗୁହିଁଚ କଣ, ଯାଅ ଭିତରେ ଦେଖ ।

[ଅନ୍ୟମାନେ ଭିତରକୁ ଗଲେ, କେବଳ ଭ୍ରୁକୁଟୀ ରହିଲା]

ଅଚ୍ଛା ଲୋକ ସବୁ ଆଣି ଜୁଟେଇଛନ୍ତି ! ଏଗୁଡ଼ାଙ୍କର ତ ମୁଣ୍ଡ ଠିକ୍ ନାହିଁ, ଏ କଣ ବହି ଲେଖିବେ ହେ !

ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—(ଫେରିଆସି) ଆଜ୍ଞା ସେ ତ ଭିତରେ ନାହାନ୍ତି ।

ନନ୍ଦୀ—ଭିତରେ ନାହାନ୍ତି ! ଲୋକଟା ଗୁହୁଁ ଗୁହୁଁ କୁଆଡ଼େ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲା !

ଭ୍ରୁକୁଟୀ—ନାହିଁ, ମତେ ଲାଗୁଛି ସେ ପଳେଇଲା ।

ନନ୍ଦୀ—ପଳେଇବ ତ, ଏ କଣ କମ୍ କାମ— ପ୍ରଫେସନାଲ୍ ଥିଏଟର ଟି !

ଶେଠଜୀ—ବଡ଼ବାବୁ, ହାମ ଟାକା ?

ବଡ଼ବାବୁ—ମୋ ଅବସ୍ଥା ତ ଦେଖୁଛ ଶେଠଜୀ !

ଶେଠଜୀ—ଆରେ, ସେ ଅବସ୍ଥା ଫବସ୍ଥା ହାମେ କମା ଶୁଣିବାନ, ହାମ ଟାକା ଦେଇଦେ । **ଅ**ମର ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଦୁକାନ ତୁମ ପୋଗେ ଖିଲାପ ହୋଇଯିବ ନା କଣ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଟିକେ ଅନୁଗ୍ରହ କର ଶେଠଜୀ ! ଘରେ କିଛି ନାହିଁ, ପିଲେ କାଲଠୁ ଉପାସ—

ଶେଠଜୀ—ହାମକୁ ସେସବୁ ଶୁଣିବାକୁ ବେଳ ନାହିଁ । **ଅ**ମେ ସଉଦା ଦୁକାନ କରିଛି, ଦାତବ୍ୟ ଭଣ୍ଡାର ଖୋଲିନି ।

ବଡ଼ବାବୁ—କଣ କରିବି, ଘରେ ତ କିଛି ନାହିଁ ।

ଶେଠଜୀ—କଣ କିଛି ନାହିଁ ? (ରମାକୁ ଚାହିଁ) ଘରେ ତ ଗହଣାଗାଣ୍ଠି ଭଲ ଅଛି ।

ବଡ଼ବାବୁ—(ରମା ଗହଣାକୁ ଚାହିଁ) ନା, ନା, ମତେ ତୁମେ ସେକଥା କହନା ଶେଠଜୀ, ସେକଥା କହନା । ମୁଁ ଏତେ ତଳକୁ ଖସିଯାଇ ପାରିବନି, ଏତେ ତଳକୁ ଖସିଯାଇ ପାରିବନି—

ଶେଠଜୀ—କଣ ଏତେ ବାଜେ କଥା ଗପୁଚୁ ମ ? ହାମ ଟାକା ଦେଇଦେ, ନାହିଁ ତ ସେ ବାବତକୁ ଘରେ ଗହଣାଗାଣ୍ଠି ଯାହା ଅଛି ନିକାଲ । ବୁଝିସମଝି କଥା କହ, ବାହାରେ ଗୁଣ୍ଡା ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି—

ବଡ଼ବାବୁ—ଓଃହୋ, ଏତେ ନିଷ୍ଠୁର ତୁମେ । କିନ୍ତୁ ମନେ ରଖ ଶେଠଜୀ, ଏ ଅନ୍ୟାୟ ଚିରଦିନ ରହିବ ନି । ଏ ଦେଶରେ ମଣିଷ ହୋଇ ବଞ୍ଚି ରହିବାର ଅଧିକାର ଆମର ବି ଅଛି—

ଶେଠଜୀ—ମଣିଷ ହୋଇ ରହିବାର ଅଧିକାର ଥାଇପାରେ, ଲେକିନ୍ ବାକି ଖାଇବାର ଅଧିକାର ନାହିଁ ।

ବଡ଼ବାବୁ—ବାକି ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ମୁଁ ତ ମନା କରୁନି । ମୋ ଅବସ୍ଥା ଦେଖୁଚ ! ମଣିଷ ଜୀବନଠୁ ତୁମ ଟଙ୍କାର ମୂଲ୍ୟ କଣ ଏତେ ଅଧିକ ?

ଶେଠଜୀ—ଅରେ, ଏ ତ ଆମକୁ ବେଶ୍ ବୁଦ୍ଧି ଶିଖାଉଚି । ମାନୁସିଂହ···

[ଗୁଣ୍ଡା ସର୍ଦ୍ଦାର ମାନୁସିଂହ ପ୍ରବେଶ କରି ଇଙ୍ଗିତରେ ଠେଙ୍ଗାର ଧମକ ଦେଲା]

ମାନୁସିଂହ—ହଜୁର—

ଶେଠଜୀ—କଣ ବଡ଼ବାବୁ, ସାଫ୍ ସାଫ୍ କହୁଚି, ଗହଣାତକ ହୁରୁଖୁଣ୍ଟରେ ଦେଇଦେ, ନାହିଁ ତ ଜବରଦସ୍ତି ବାହାର କଢ଼ିବାକୁ ମାନୁସିଂହକୁ ହୁକୁମ ଦେବି—

ବଡ଼ବାବୁ—(ପାଗଳ ପରି) ଶେଠଜୀ ! ଯେଉଁ ପଇସା ଆଦାୟ କରିବାକୁ ତୁମେ ଏତେ ଆତୁର ହୋଇପଡ଼ୁଚ, ସେ ପଇସା ତୁମେ ଜନ୍ମ ହେଲବେଳେ ସାଙ୍ଗରେ ଆଣି ନ ଥିଲ । ଏଇ ଦେଶର ଧନ—

ଶେଠଜୀ—ସେ ବାଜେ କଥା ଛାଡ଼୍ । ଯଦି ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ଭୟ ଅଛି ତେବେ ଗହଣାତକ ସୁବିଧାରେ ଦେଇଦେ । ଆଉ ଯଦି ପଇସାର ଅଭାବ ପଡ଼ୁଚି, ତେବେ ସ୍ତ୍ରୀକୁ କୁଠି ଚାକରୀ ରଖିଦେ—

ବଡ଼ବାବୁ—(ପାଗଳ ପରି) ଶେଠଜୀ ! ରମା !

[ରମା ଇଙ୍ଗିତ ବୁଝି ପାରି ଦେହରୁ ଗହଣା କାଢ଼ିଦେଲେ । ଶେଠଜୀ ନେଇ ଚାଲିଗଲେ । ନୀରବ ହୋଇ ବଡ଼ବାବୁ ଚାହିଁଥାନ୍ତି । ରମା ଆଡ଼୍ ହୋଇ ଆଖିରୁ ଲୁହ ପୋଛୁ ପୋଛୁ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ ।]

ଓହୋ, ଓହୋ—

[ବଡ଼ବାବୁ ଛଟପଟ ହେଲେ; ଏହି ସମୟରେ ଚତୁର ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା]

ଚତୁର—କଣ ବଡ଼ବାବୁ, ତୁମେ ଗୁର ଦିନ ହେଲା ଅଫିସ୍‌କୁ କାଇଁ ଯାଉନ ? ମେନେଜର ବାବୁ ପିଙ୍ଗଳା ବେଶ୍ୟା ଘର ରାସ୍ତାରୁ ଘରକୁ, ଘରୁ ରାସ୍ତାକୁ ଇମିତି ହେଇ ହେଇ ଶେଷରେ ମତେ ପଠେଇଲେ ।

ବଡ଼ବାବୁ—(ଉଠି) ନା, ନା, ଚତୁର, ଆଉ ସେ ଅଫିସ୍‌କୁ ଯାଇପାରିବନି, ମୁଁ ଏଥର ବଡ଼ ଅଫିସ୍‌କୁ ବାହାରିଲି ।

ଚତୁର—କେଡ଼େ ବଡ଼ ଅଫିସ୍ ? କୁଠି ସେ ? ମତେ ସେଇଠିକି ଟିକେ ନେଇ ଯାଅନା ବାବୁ ! ମୁଁ ଆଉ ଏ ଛୋଟ ଅଫିସ୍‌ରେ କାମ କରିପାରିବନି । କୋଇଲା ଉଠେଇ ଉଠେଇ ମୋ ହାତ ବିନ୍ଧି ହେଇଗଲାଣି ।

ବଡ଼ବାବୁ—ଓଃ, ଗୋଡ଼ କଣ ହେଇଗଲା ! ଚତୁର, ଟିକେ ଚିପିଦେ, ଟିକେ ଚିପିଦେ—

[ଚତୁର ଯାଇ ଗୋଡ଼ ଧରି ଚିପିଲା]

ଚତୁର—ଏ କଣ ! ଏମିତି ବଙ୍କା କାଇଁ ହେଇଯାଉଚି ବଡ଼ବାବୁ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଆରେ, ଭାଗ୍ୟ ! ସେଦିନ ରାସ୍ତାରେ ପଡ଼ି ଗୋଡ଼ ଖଣ୍ଡିଆ ହେଇଗଲା । ଘୋଡ଼ାଗୋବର କୋଉଠୁ ଲାଗି ଶେଷରେ ଧନୁଷ୍ଟଙ୍କାର—

ଚତୁର—ଏଁ, ତା ମାନେ ମେଣ୍ଢାମୁଣ୍ଡିଆ ବାତ ! ତେବେ ବାବୁ, ସେ ବଡ଼ ଅଫିସ୍ ଠିକଣା କଣ ହବ ?

ବଡ଼ବାବୁ—(ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ) ମୁଁ କୁ ବଡ଼ ଅଫିସ୍ କଥା କହୁଚ ତୁ ବୁଝିପାରୁନ ଚତୁର ? ଆଜଠୁ ଦୁନିଆର ସବୁ ଦୁଃଖଯନ୍ତ୍ରଣାରୁ ନିସ୍ତାର । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଚିର ଶାନ୍ତିର ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଚି । ଖାଲି ଏଇ ନିରଶ୍ରୟ ସ୍ତ୍ରୀ ପିଲଙ୍କ କଥା ମନେ ପଡ଼ି—

ଚତୁର—ଆଉ କୋଇଲି ଅଫିସ୍ କଥା ମନେ ପଡୁନି, ବାବୁ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଉ କି ଅଫିସ୍ ? ବୁଝିଲୁ, ଚତୁର, ମୁଁ ଯଦି ହଠାତ୍ ମରିଯାଏଁ, ତୁ ତୋ ବାବୁଆଣୀକୁ ନେଇ ତା ଭାଇଘରେ ଛାଡ଼ିଦବୁ । ବଡ଼ଲୋକ ଘର ଝିଅ—ପିଲାଦିନେ ମୁଁ ଭଲ ପଢୁଥିବାରୁ ଦେଖି ବାପା ତାଙ୍କର ସବୁଗରେ ମୋ ସାଙ୍ଗେ ବାହା ଦେଇଥିଲେ । ଭାବିଥିଲେ ଝିଅ ତାଙ୍କର ବେଶ୍ ସୁଖ ପାଇବ, କିନ୍ତୁ ଖୁବ୍ ସୁଖ ପାଇଲା ସେ, ଖୁବ୍ ସୁଖ ପାଇଲା !

[ଶୋଇପଡ଼ି ଛଟପଟ ହେଲେ]

ଚତୁର—ଉଃ, ଏମିତି କଣ ହଉଚ ବାବୁ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଉର ଜୋରରେ ଅଣ୍ଟା ଧର, ଚତୁର, ଆଉର ଜୋରରେ । (ଟିକେ ରହି) ହଇରେ, ସେ ସାଇକେଲ ଟଙ୍କା ଦେଇନି ଦୋକାନୀ ?

ଚତୁର—ନାହିଁ, ବାବୁ ! ଦବ ଦବ ବୋଲି କହୁ କହୁ ମତେ ଅନେକ ଦଉଡ଼େଇଲାଣି ।

ବଡ଼ବାବୁ—ହଉ, କିଛି ଡରବର ନାହିଁ । ସେ ଟଙ୍କା ରହିଲା, ସେଥିରେ ଏମାନଙ୍କର ବାଟଖର୍ଚ୍ଚ ଚଳିବ ।

ଚତୁର—ଟିକେ ଥୟ ଧର ବାବୁ ! କଣ ଗୁଡ଼େ ଏମିତି ଗପୁଚ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଜୀବନରେ ସେ ସାଇକେଲ ଅନେକ ଉପକାର କରିଛି । ହଁ, ଅନେକ ଉପକାର କରିଛି । ଟିଉସନ, ଗୃହସ୍ଥୀ, କେତେ ଧାଁଧପଡ଼, ରାତି ନାହିଁ, ଦିନ ନାହିଁ, ବହୁ ଧଡ଼ମଡ଼ ମୋର ସେ ସହିଛି । ଶେଷରେ ଏ ମହାନ୍ ଉପକାରଟା ବି ତା'ଦ୍ୱାରା ହବ । ଉଃ, ଅଣ୍ଟା କଣ ହେଇଯାଉଛି, ଚତୁର, ଅଣ୍ଟା କଣ ହେଇଯାଉଛି !

[ବିବ୍ରତ ହୋଇ ମେନେଜର ପହଞ୍ଚିଲେ]

ମେନେଜର—କିଓ ଚତୁରନନ୍ଦ, ବଡ଼ବାବୁ ଟେପରଣି ମିଶି ଏଇଠି ଅଫିସ୍ କରୁଛ ନା କଣ ? ତୁମେ ତ ମତେ ବଡ଼ ହଇରାଣରେ ପକେଇଲ । ଆଜି ସାହେବ ଇନ୍ସପେକ୍ସନ୍‌କୁ ଆସିବେ ପରା !

ଚତୁର—ସାହେବ ତ ନିତି ଇନ୍ସପେକ୍ସନ୍‌କୁ ଆସୁଛନ୍ତି, ଆଜି କୁ ନୂଆ ହେଲା ଯେ !

ମେନେଜର—ଚତୁର ! କିରେ, ତୋର ଗୃହସ୍ଥୀକୁ ଲୋଭ ନାହିଁ ନା କଣ ?

ଚତୁର—ଗୃହସ୍ଥୀ କୁ ଅଛି ଯେ ଲୋଭ ହବ ? ଛ ମାସ ଯାଏ ତ ଦରମା ବନ୍ଦ !

ବଡ଼ବାବୁ—ଉଃ, ଉଃ, ଉଃ···

[ଛଟପଟ ହେଲେ ।]

ମେନେଜର—କିରେ, ଦରମା ବନ୍ଦ ବୋଲି କଣ କାମ ବନ୍ଦ ?

ଚତୁର—(ବିରକ୍ତ ହୋଇ) ତୁମେ କି କଥା କହ ବାବୁ, ତାଙ୍କୁ ମେଣ୍ଟ୍ରୋମୁଣ୍ଡିଆ ବାତ ଯେ, ସେ ଉଠି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି, ଆଉ ଅଫିସ୍ ଯିବେ କିମିତି ?

ମେନେଜର—କିମିତି ଯିବେ ? ଯିମିତି ଯିବେ । ବସି ଉଠି ଯିବେ, କି ରିକ୍ସା କରି ଯିବେ । କରେ, ଅଫିସ୍ ଆଗ ନା ଦଫ ଆଗ ବା ? ଶୀଘ୍ର ଚାଲିଆସ, ମୁଁ କହୁଛି ଶୀଘ୍ର ଚାଲିଆସ ।

[ମେନେଜର ଚାଲିଯାଉଥିଲେ, ରମା ପହଞ୍ଚିଲେ ।]

ରମା—ଭାଇ, ମୁଁ ଏ ଜାଗାରେ ଆଉ ଚଳି ପାରିବନି । ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ଖାଇବା ପିଇବାକୁ ନାହିଁ । ତୁମେ ମତେ ଆଜି ନେଇ ଗାଁରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସ ।

ମେନେଜର—କଲେ, ତୁ ସେମିତି ବେସ୍ତ ହଉଚୁ କାହିଁକି ? ତୋର ବିଚଳ ସହ୍ୟ ନ ପାରି ଏତେ ବଡ଼ କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ ଚାକିରିଟା ମୁଁ ନରବାବୁଙ୍କୁ ଦେଲି ।

ରମା—(ତାଚ୍ଛଲ୍ୟ ସ୍ୱରରେ) ଯା ଚାକିରି—

ମେନେଜର—ସେ ଚାକିରିର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ତୁ କଣ ଜାଣିବୁ ? ସେ ଖାଲି ଘଡ଼ିକେ ଗଲେ ଘଡ଼ିକେ ରହୁଛି । ସେଥିରେ ପୁଣି ନିତନିତି ଇନ୍‌ସପେକ୍‌ସନ୍ । ଖାଲି ମୋ ପରି ମେନେଜର ବୋଲି—

ରମା—ନାହିଁ, ତୁମେ ମତେ ଆମ ଗାଁରେ ଛାଡ଼ିଦେଇ ଆସ ।

ମେନେଜର—ହଉ, ତୁ ବେସ୍ତ ହ ନା, ଆଜି ଆମ ଅଫିସ ଇନ୍‌ସ୍‌ପେକ୍‌ସନ୍ ହେଇଯାଉ, ମୁଁ ଆସି ପରେ ସେ କଥା ବୁଝିବି ।

[ମେନେଜର ଚାଲିଗଲେ । ଭିତରୁ 'ବୋଉ, ଖାଇବାକୁ ଦେ' 'ବୋଉ, ଖାଇବାକୁ ଦେ' ପିଲାଙ୍କର ଏ ବିକଳ ଶବ୍ଦ ଶୁଣାଗଲା ।]

ରମା—ଓହୋ, ମୁଁ ଯେ କଣ କରିବି !

[ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଭିତରକୁ ଗଲେ]

ବଡ଼ବାବୁ—ଓହୋ, ଅଣ୍ଟା ଧର ଚତୁର, ଅଣ୍ଟା ଧର । ଆଉରି ଜୋରରେ—

ଚତୁର—ମରଣ ତ ଜୋରରେ, ଆଉ କଣ କରିବ ?

[ବଡ଼ବାବୁ କଡ଼ ଲେଉଟାଇ ଅନ୍ୟ ପଟକୁ ମୁହଁ କରି ଶୋଇଥାନ୍ତି, ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ଓ ଚଞ୍ଚଳା ପ୍ରବେଶ କଲେ ।]

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ବଡ଼ବାବୁ ଘରେ ଅଛନ୍ତି ?

ଚତୁର—(ଉଠିଆସି) ଅଛନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ବେମାରିରେ ।

[ଦେଖାଇଦେଲା]

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଏଠି ବସିବା ପାଇଁ କିଛି ଚୌକି ଫୌକିର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ନାହିଁ ? ଏ ମିସ୍ ଚଞ୍ଚଳା ଆସିଥିଲେ—

ଚଞ୍ଚଳା—ଜାଗାଟା ଏତେ ଅପରିଷ୍କାର—ଇସ୍ !

ରମା—(ପ୍ରବେଶ କରି) ଜାଗାଟା ଅପରିଷ୍କାର ହଉ ପରିଷ୍କାର ହଉ, ଏଠି ବସିବାର ସୁବିଧା ନାହିଁ । ଆମକୁ ତ ଶୋଇବାକୁ ଜାଗା ମିଳୁନି, ଆଉ ତୁମ ପାଇଁ ଚୌକି ପକେଇବୁ କୁଠି ?

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଦେଖନ୍ତୁ, ଆପଣ ଯଦି ଆମକୁ ଏପରି ଅପମାନ କରିବେ, ଆମେ ଏଠା ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବୁଁ—

ଚଞ୍ଚଳା—ଆମେମାନେ ଅବଶ୍ୟ ଆପଣଙ୍କ ସୁବିଧା ପାଇଁ ଆସିଥିଲୁଁ ।

ରମା—ସୁବିଧା ପାଇଁ ତ ସମସ୍ତେ ଆସୁଚ; କିନ୍ତୁ ଅସୁବିଧାର ସୀମା ନାହିଁ ।

ଚତୁର—ରହନ୍ତୁ ବାବୁଆଣୀ, ସେମାନେ ବାବୁଙ୍କ ବନ୍ଧୁ ହେଇଚନ୍ତି—ଆମ ଏ ରୂପମହଲ ଥିଏଟରର ଲୋକ ।

ରମା—ସେଇ ଥିଏଟର, ଥିଏଟର । କଣ ସେ ଥିଏଟରରୁ ମିଳୁଛି କେଜାଣି ?

[ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଚାଲିଗଲେ]

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ବଡ଼ବାବୁ, ବଡ଼ବାବୁ !

ବଡ଼ବାବୁ—ଏଁ, (ଆଖି ଖୋଲି) ନମସ୍କାର, ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ବାବୁ ! କୁଆଡ଼େ ଆସିଲେ ?

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଆସିଥିଲି ଖଣ୍ଡେ ବହିପାଇଁ ଆଜ୍ଞା—

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଉ କି ବହି ଦେବି ? ଆପଣଙ୍କ କମ୍ପାନୀର ଯୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନା, ସେଥିରେ ତ ମୋର ମାନସିକ ଧ୍ୱଜଭଙ୍ଗ ଘଟିଲଣି—

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ନା, ମୁଁ ଆମ କମ୍ପାନୀପାଇଁ ବହି ମାଗୁନି ।

ବଡ଼ବାବୁ—ତେବେ ?

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ଜଣେ ସାହେବ ଆସିଛନ୍ତି ଯେ, ସେ ଚାରିଆଡ଼େ ବୁଲି କାହାଣୀ, ନାଟକ, ଗପ ସଂଗ୍ରହ କରୁଛନ୍ତି । ସେଇ ଆପଣଙ୍କ ବହିଗୁଡ଼ାକର ସିନୋପ୍‌ସିସ୍ ମାଗିଛନ୍ତି—

ବଡ଼ବାବୁ—ସାହେବ ଜଣେ ମାଗିଛନ୍ତି ! କିନ୍ତୁ ତୁମ ପାଖରେ ଯୁ ବହିଗୁଡ଼ାକ ଥିଲା, ତାର ସିନୋପ୍‌ସିସ୍ ଦେଲନି ?

ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର—ସେସବୁ ତ ଦେଇଛି, କିନ୍ତୁ ସେ ଆଉ ମାଗିଛନ୍ତି ।

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଉ ମାଗିଛନ୍ତି ? ଅଚ୍ଛା, ସେଇଟି କଣ ପଢ଼ିଛି ଦେଖନ୍ତୁ ।

[ବଡ଼ବାବୁ ନିସ୍ତେଜ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲେ । ସବ୍-ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ଓ ଚଞ୍ଚଳା ପାଖରେ ପଡ଼ିଥିବା ଅଳମାରିଭିତରୁ ଗୁଡ଼ାଏ କାଗଜ ଧରିଲେ ।]

ଚଞ୍ଚଳା ଓ ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡରେକ୍ଟର—ଆମେ ଆସୁନୁ ଆଜ୍ଞା, ନମସ୍କାର—

ବଡ଼ବାବୁ—ନମସ୍କାର ।

[ଚଞ୍ଚଳା ଓ ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡରେକ୍ଟର ଚାଲିଗଲେ]

ଚତୁର—(ସ୍ୱଗତ) ପଇସାଟିଏ ଦବାକୁ ନାହାନ୍ତି, ଥରକୁ ଥର ଆସି ଫୁଲା ଫୁଲା ଲେଖା ଧର ଚଲ୍ ଭାଇ ମଦନଗୋପାଳ—

ବଡ଼ବାବୁ—ଓହୋ, ଚତୁର, ଗୋଡ଼ ଧର, ଗୋଡ଼ ଧର—ଓହୋ, ଟିକେ ପାଣି, ଟିକେ ପାଣି—

[ଚତୁର ପାଣି ଦେଲା । ହଠାତ୍ କାବୁଲି ପହଞ୍ଚିଲା]

କାବୁଲି—ଆରେ ବଡ଼ାବାବୁ ତୁମ୍ ଘର୍‌ମେଁ ? ହାମ ତ ଇଧର ଉଧର, ଘର୍ ବାହାର ବହୁତ କୁଛ ଧୁଣ୍ଡିଲା—ଦେଖୋ ! ହାମ୍ ହାମରା ରୁପିୟା ଏସା ନେଇଁ ଛୋଡ଼ବ । ହାମରା ନାମ କାଦର ମିଆଁ, ହାଁ, କାଦର ମିଆଁ । ହାମ୍ କେତେ ଜଜ୍ କଲଟର୍, ଓକିଲ, ବାହାଦର୍, ରଜା ମହାରଜ ଦେଖା ।

ଚତୁର—ବଡ଼ବାବୁ ବଡ଼ ବେମାର, ମିଆଁ ସାହେବ !

କାବୁଲି—କ୍ୟା ବେମାର ? ବଡ଼ା ବେମାର ? କ୍ୟା ହାମରା ରୁପିୟାକୁ ବେମାର ହେଇଯିବ ନା କ୍ୟା ? ହେ ବଡ଼ାବାବୁ—ହାମରା ପୈସା ଜଲଦ ଦେ । ହାମ୍ ବହୁତ ଠକେଇଲା । ଆଉର୍ ନେଇଁ ଠକାଇବ । (ସ୍ୱଗତ) ଆଦ୍‌ମି ମରିଯିବ ତ ହାମ୍ କାହାଁସେ ରୁପିୟା ପାଇବ ?

ଚତୁର—ମିଆଁ ସାହେବ ! ଟିକେ ଦୟା କର, ବଡ଼ ଗରିବ ଲୋକ ।

କାବୁଲି—ଆଉର୍ ହାମ୍ କ୍ୟା ଅମିର ? ଏ ତ ଅଚ୍ଛା କହୁଚ । ହାମ୍ ଦୋ ରୁପିୟାକୁ ଦୋ ହଜାର ବନାୟା । କେତନା ଦୁଃଖସେ ଅପ୍ ଜାଣିଚୁ ?

ଚତୁର—ସେ ଭଲ ହୋଇଗଲେ ଆପଣଙ୍କ ଟଙ୍କା ଦେବେନି—ଆଉ କିଛି ଦିନ ସବୁର୍ କର ।

କାବୁଲ—କ୍ୟା ସବୁର୍ କରବ ! ସବୁର୍ କର୍ କର୍‌କେ ତ ବେମାର ହୋଇଗଲା । ଆଉ ଆଦ୍‌ମି ମଲେ କ୍ୟା ହାମକୁ ରୁପିୟା ମିଳବ ? ହାମ୍‌କୁ ତ ଆଜ ରୁପିୟା ଲେନା ହୈ—ଅଉର୍ ହାମ୍ ଆଜ ବ ରୁପିୟା ଲେଗା । କ୍ୟା ବଡ଼ାବାବୁ, ଦୋ ହାମର ପଇସା ଜଲ୍‌ଦି ଦୋ—

ବଡ଼ବାବୁ—ପଇସା କୁଠୁ ପାଇବ, ମିଆଁ ସାହେବ ?

କାବୁଲ—ହମ୍ ଦେଖୁଚି ତୁମ୍ ଏସା ନାହିଁ ଦବ । ତବ୍ ତୁମର ଘରମେଁ ଯୋ କୁଛ୍ ଜନିଷ ଅଛି, ସବୁ ହାମ୍ କୋରଖ କରି ନେଇଯିବ ।

[କାବୁଲ୍ ଭିତରେ ପଶି ଘଣ୍ଟୁଣୀ, ଖଡ଼କା, ଥାଳୀ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ଆଣି ରଖିଲା, ଏଇ ସମୟରେ ନନ୍ଦୀ ଭୃକୁଟୀ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ।]

ନନ୍ଦୀ—କିଓ ବଡ଼ବାବୁ, ତୁମେ ଶୋଇଚ କଣ ? ତୁମେ ଗଲେ ପରା ବହୁତ ଦେଖା ହବ—

ଭୃକୁଟୀ—ଟିକେ ଶୀଘ୍ର ଆସ ନା, ଆମକୁ ପହିଲକୁ ନୂଆ ବହୁ ଦବାକୁ ହବଟି ! ଉଃ, କି ମୁସ୍କିଲ୍—

ଚତୁର—ଖାଲି କାମବେଳକୁ ସମସ୍ତେ; ଆଉ ପଇସାଟିଏ ବାହାର କର, ସେତେବେଳକୁ କେହି ନାହିଁ । ଲୋକଟା ରୋଗରେ ପଡ଼ିଚି ଯେ ଔଷଧ ପାଇଁ ଅଧଲେ ନାହିଁ, ଆସିଲେ ଆମ ଗୁରୁଗୋସେଇଁ, କହିଲେ କଣ ନା ଜଲ୍‌ଦି ଆସ—

ନନ୍ଦୀ—ହେ, ତୁ ସିମିତି କଣ ହୁଡ଼ୁଚୁ ?

ଭୃକୁଟୀ—ଆମକୁ ପୁଣି ଶଙ୍କିନୁ କ ?

ଚତୁର—ଯା ବେ, ସେ ଲକ୍ଷୁର ଉଡ଼ଙ୍ଗ ଆଉ ଚତୁର ଆଗେ ଦେଖାନା ।

ନନ୍ଦୀ—ହେ, ମୁଁ ସାବଧାନ କରେଇଦଉଚି, ମୁହଁ ସମ୍ଭାଳି କଥା କହ—

ଭୃକୁଟୀ—ନଇଲେ ତୁମର ଆମର ଏଠି ଲଗିଯିବ ହାତାହାତି ।

ଚତୁର—ଅଜ, ମତେ ସେ ଟେକ ଦେଖା ନା, କୋଇଲା ଉଠେଇ ଉଠେଇ ମୋ ଦେହରେ ମସଲ୍ ହେଇଯାଇଚି ଟି ! ଦେବ ଦହୁକି ନାଥେ ନାଥେ ସେ···

[ଚତୁର ମାରିବାକୁ ଗୋଡ଼ାଇଲା, ନନ୍ଦୀ ଓ ଭୃକୁଟୀ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଗୁଳିଗଲେ ।]

ବଡ଼ବାବୁ—ଓହୋ, ମରିଗଲି ମରିଗଲି, ପାଣି, ଚତୁର, ଚତୁର, ପାଣି—

[ଚିତ୍କାର କଲେ]

ଘରବାଲା—(ପ୍ରବେଶ କରି) ବଡ଼ବାବୁ ! ବଡ଼ବାବୁ !

ଚତୁର—ତାଙ୍କ ଦେହ ଖରାପ ଭାଇ !

ଘରବାଲା—ଦେହ ଖରାପ ଭଲ କଥା ମୁଁ ବୁଝିବାକୁ ଆସିନି—ମୋ ଭଡ଼ା ଟଙ୍କା ?

ଚତୁର—ଟଙ୍କା ଇଲେ ସେ କୁଠୁ ପାଇବେ ? ପାଖରେ ତାଙ୍କର ତ ଓଷଦଖର୍ଚ୍ଚାକୁ ପଇସାଟିଏ ନାହିଁ ।

ଘରବାଲା—ପଇସା ଯଦ ନାହିଁ, ପରଘରେ ଅଛନ୍ତି କାହିଁକି ? ମୁଁ ଏତେ କଥା ଶୁଣିବ ନି । ମୋ ଟଙ୍କା ଦେଇଦଅନ୍ତୁ, ନଇଲେ ଘର ଛାଡ଼ନ୍ତୁ—ବଡ଼ବାବୁ ! ବଡ଼ବାବୁ !

ବଡ଼ବାବୁ—(ବନ୍ଧୁ କଣ୍ଠରେ) କଣ କହୁଚ ଭାଇ !

ଘରବାଲା—ସେ ଭାଇ ସମ୍ବନ୍ଧ ଯୋଡ଼ି ଭଲାଭଲି କରିବା ଆଶା ଛାଡ଼ । ମୋ ଭଡ଼ା ଟଙ୍କା ବାହାର କଲ ?

ବଡ଼ବାବୁ—ଆଉ କିଛି ଦିନ ସବୁର୍ କର ଭାଇ !

ଘରବାଲା—ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଘରେ ରହିଲଣି, ଭଡ଼ା ଦେଖା ନାହିଁ—

ବଡ଼ବାବୁ—ଏକଥା କାହିଁ କହୁଚ ଭାଇ ! ମୁଁ ତ ତୁମ ଆଗ ଭଡ଼ା ସବୁ ଦେଇଦେଇଚି, ବାକି ଏ କେତଟା ମାସର—

ଘରବାଲା—ସେ ସିନା ଦଶ ଟଙ୍କା ହିସାବରେ ଦେଇଚ, ବାକି ଟଙ୍କା ? ମୁଁ ତ କହିଦେଇଚି କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ—

ଚତୁର—ଏଇ ଘରକୁ କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ ଭଡ଼ା ? ସେ ପୁଣି ପିଛିଲା ବର୍ଷରୁ ?

ଘରବାଲା—ଆରେ, ରଖ୍ ସେ ଛଦାବମି । ପରଘରେ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କୁ ମାମଲତ୍‌କାର ହେଇ ଆସେ । କୋଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା ବେଶୀ ହେଇଗଲା ! ସିମେଣ୍ଟ ଦର କେତେ ? ନଡ଼ା, ବାଉଁଶ ଦାମ୍ କେତେ ?

ଚତୁର—ଏ ଘରେ ସିମେଣ୍ଟ କାହିଁ ? ନଡ଼ା ବାଉଁଶ କାହିଁ ?

ଘରବାଲା—ଇଲେ ନ ଥିଲେ କେବେ ତ ଥିଲା ! ଛାଡ଼ ସେ ବାଜେ କଥା । ହଁ, ବଡ଼ବାବୁ, ମୋ ଟଙ୍କା ଦେଲ—

ବଡ଼ବାବୁ—ଟଙ୍କା ତ ଇଲେ ନାହିଁ ଭାଇ !

ଘରବାଲା—ଟଙ୍କା ଯଦି ନାହିଁ, ବାହାର ମୋ ଘରୁ, ଜଲଦି ବାହାର !

ବଡ଼ବାବୁ—ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ଯିବ ଭାଇ ?

ଘରବାଲା—ଯୁଆଡ଼େ ଇଚ୍ଛା ସିଆଡ଼େ ଯା । ତୁମେ ବାହାରିଗଲେ ମୋ ଘର ମରାମତି ହବ—

ଚତୁର—କର୍ତ୍ତା, କମିତି ଅବୁଝା ଲୋକ ତୁମେ ! ଦେଖୁଚ ହାୱା ଖରାପ ହେଉଚି—

ଘରବାଲା—ହାୱା ଖରାପ ହେଲେ ମେଲା ରାସ୍ତାରେ ବେଶ୍ ଖୋଲା ପବନ ମିଳିବ । ବାହାର କହୁଚି, ଜଲଦି ବାହାର, ଉଠ, ଉଠ—

[ବଡ଼ବାବୁଙ୍କ ହାତ ଧରି ଝିଙ୍କାଝିଙ୍କି କଲେ]

ବଡ଼ବାବୁ—ମୁଁ କଣ କରିବି ? ମୋ ଗୋଡ଼ହାତ ତ ମୋଟେ ଚଳୁନି ଭାଇ !

ଘରବାଲା—ନା, ମୁଁ ସେ କଥା ଆଦୌ ଶୁଣିବନି । ତୁମେ ଶୀଘ୍ର ଏଠୁ ବାହାର ! ଅଚ୍ଛା, ତୁମେ ଯିବନି, ନା ? ଅରେ, କିଏ ଅଛ ରେ, ଭାଙ୍ଗିବଟି ଏ ଘର—

ଚତୁର—ଏଁ, ଘର ଭାଙ୍ଗିବ ?

ଘରବାଲା—ହଁ, ଘର ଭଙ୍ଗା ହେଲେ ନୂଆ ତିଆରି ହବ ।

[ଘରବାଲା ଡାଟି କରି ଘରଭିତରେ ପଶିଲା । ବଡ଼ବାବୁ ଚୁପ୍ ହୋଇ ଶୋଇଥାନ୍ତି । କାବୁଲି ମୁଣ୍ଡରେ ଗୋଟେ ବାଲ୍‌ଟି, ହାତରେ ଗୋଟେ ଗୁଅଁଣ୍ଡୀ ଧରିଥାଏ । ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ପୂର୍ବପରି ହାତରେ ବ୍ୟାଗ୍, ପାଟିରେ ପାଇପ୍ ।]

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—Is this Bada Babu's House ? ମାନେ, ଏ କ୍ୟା ବଡ଼ାବାବୁକା ମୁକାମ୍ ?

ଚତୁର—ହଁ, ଆଜ୍ଞା !

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—Who is this man sleeping ? ୟେ କୌନ୍ ସ୍ଲିପ୍ କରୁଛି ?

ଚତୁର—ସେ ଆମ ବଡ଼ବାବୁ ଆଜ୍ଞା ! ଉନ୍ହାଙ୍କ ବେମାର ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—ଏଁ, ବେମାର ? ମାନେ Illness ! What sort of illness ? ମାନେ, କ୍ୟା ବେମାର୍ ହୁଆ ?

ଚତୁର—ମେଣ୍ଢାମୁଣ୍ଡିଆ ଆଜ୍ଞା, ମେଣ୍ଢାମୁଣ୍ଡିଆ ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—ମେଣ୍ଢାମୁଣ୍ଡିଆ ? ମାନେ, Ram's head ? ଏ କ୍ୟା ବେମାର୍ ହୈ ?

ଚତୁର—ଧନୁଷ୍ଟଙ୍କାର ଆଜ୍ଞା, ଧନୁଷ୍ଟଙ୍କାର ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—What Dhanustankar ? ମାନେ ବୋ-ଟଙ୍କାର ?

କାବୁଲି—ଟିଟାନସ୍ ସର୍କାର !

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—Titanus ! Very dangerous, why don't you call a doctor ? ତୁମ୍ ଡକ୍‌ଟର ନେହିଁ ଲଟା କାହେ ?

ଚତୁର—ଭାରି ଗରିବ ଲୋକ ଆଜ୍ଞା ! ଘରେ ଖାଇବାକୁ ନାହିଁ ।

କାବୁଲି—ହାଁ ହଜୁର, ଓ ବହୁତ ଗରିବ । ହମସେ ବହୁତ ରୁପିୟା ଲେଇଛି ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—ଉଓହି ରୁପିୟା ଲେଇଛି । How much ? ମାନେ କେତନା ରୁପିୟା ଲିଆହେ ?

କାବୁଲି—ଦେଢ଼ ଶ ହଜୁର !

ଷ୍ଟିଭେନ୍‌ସ—ଅଠା, You take this—ମାନେ ଏ ରୁପିୟା ଲିଓ ।

କାବୁଲି—ବହୁତ ଅଚ୍ଛା ହଜୁର !

[ଟଙ୍କା ନେଇ ପୁଣି ଜନାସ ମୁଣ୍ଡଉଥିଲା, ଚତୁର ଧମକ ଦେଲା ।]

ଚତୁର—କିରେ ଦସ୍ତୁର ଟଙ୍କା ଦେଇ ଦେଢ଼ଶ ଧଇଲଣି, ପୁଣି ଜିନିଷ ଉଠଉଛୁ ?

[କାବୁଲି ଜିନିଷ ଥୋଇଦେଇ ସଶଙ୍କଭାବରେ ଚାଲିଗଲା]

ଘରବାଲା—(ପ୍ରବେଶ କରି) ଆଜ୍ଞା, ମୋର ବି ଘରଭଡ଼ା ବାବତ୍‌କୁ ଅନେକ ଟଙ୍କା ୟାଙ୍କ ଉପରେ ବାକି ଅଛି ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—ଅନେକ ଟାକା ବାକି ଅଛି ? How much ? କେତେ

ଘରବାଲା—ଶହେ ଟଙ୍କା ଆଜ୍ଞା !

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—ଶହେ ଟାକା ? ଆଚ୍ଛା, Take this money,—ତୁମେ ଏ ଟାକା ନିଅ ।

[ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ ଟଙ୍କା ଦେଲେ, ଘରବାଲା ମନଖୁସିରେ ତାହା ଧରି ଚତୁରକୁ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ଚାଲିଗଲା]

ଚତୁର—(ବିବ୍ରତ ହୋଇ) ଆଜ୍ଞା, ଆପଣ କିଏ, ଆମେ ତ ଚିହ୍ନିପାରୁନୁ

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—ହାମେ ହଲିଉଡ୍ ସେ ଆସିଛେ । ତୁମ୍ସ ବଡ଼ବାବୁକା ରାଇଟିଂ ହାମ୍ ଭଉତ୍ ପସନ୍ଦ କରତା । ପିପୁଲକା ଫ୍ରଷ୍ଟ୍ରେସନ (frustration), ମାନେ ଅଦମିତା ଦୁଃଖ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଲେକେ ଲେଖା, ଭଉତ୍ Up-to-date, ମାନେ ଖୁବ୍ ଆଧୁନିକ୍ । ଆଚ୍ଛା, I gave some money for Bada Babu through what that Sub-Assistant Director of Rupmahal. ହାମେ ସେ ରୂପମହଲ ସବ୍-ଅସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡିରେକ୍ଟର ହାତ୍‌ମେ ବଡ଼ାବାବୁ ପାଇଁ ଟଙ୍କା ଦେଇଥିଲା ।

ଚତୁର—ଆପଣ ବଡ଼ବାବୁଙ୍କପାଇଁ ଟଙ୍କା ଦେଇଥିଲେ ? ସେ ତ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି ଆଜ୍ଞା ! (ସ୍ୱଗତ) ଆରେ, ସବୁବେଳେ ବନ୍ଧୁ ବନ୍ଧୁ ହଉଚନ୍ତି, ଆଉ ଯା ପାଉଚନ୍ତି ନିଜେ ପକେଇ ଦଉଚନ୍ତି !

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—ନିଜେ ପକାଇ ଡଝେଚନ୍ତି, ଅଠା ! I want to give some more money. ହାମ୍ ଉସ୍‌କୁ ଅଉର୍ କୁଛ୍ ରୁପିୟା ଦେନେ ମାଙ୍ଗ୍‌ତେ ।

ଚତୁର—ମତେ ଦଅନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ତାଙ୍କ ଅଫିସ୍ ନଫରଟି ।

ମେନେଜର—(ପ୍ରବେଶ କରି) ମତେ ଦଅନ୍ତୁ ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ତାଙ୍କ ଅଫିସ୍ ମେନେଜର, ଆଉ ଲେଖାଯୋଖାରେ ଶଳା ।

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—ଏଁ, What you are, his Shala ? ମାନେ brother-in-law ! ଅଚ୍ଛା, ମିଃ ଶାଳା, ତୁମେ ଏ ରୁପିୟା ରଖେ ଅଉର୍ ବଡ଼ାବାବୁକୋ ଦେଦେନା ବହୁ ଦେଁ ଲେଅର୍ଡ—

ମେନେଜର—ଏତେ ଟଙ୍କା ଆଜ୍ଞା ? ଏଥର ବୋଇଲି କମ୍ପାନୀ କମ୍ପେଲ ଆଜ୍ଞା—ଆରେ ଚତୁର—ଚତୁରନନ—

[ଟଙ୍କାତକ ଏ ପକେଟରୁ ସେ ପକେଟ କରି ଶେଷରେ ଟୋପି ତଳେ ରଖିଲେ]

ଚତୁର—ହଜୁର୍—

ମେନେଜର—ଆରେ, ଗୁହ୍ମଁନ୍ଦୁ କଣ ବା ! ଯା, ଯୁଠି ଯେତେ କାଗଜପତ୍ର ଅଛି ସବୁ ଦିନଅ ! ଏପଟେ ତ waste paper ଓଜନ କରିଦବା, ସେପଟେ ଟଙ୍କା ଗଣିନେବା—ବୁଝିଲୁ ?

ଚତୁର—ଆଜ୍ଞା, ଏଇ ବହୁରେ ଏତେ ଟଙ୍କା ! ମତେ ଆଗରୁ କହୁଲେନି । ମୁଁ ତ କେତେ କୁଆଡ଼େ ଫୋପାଡ଼ିଦେଲି ।

[ଚତୁର ଭିତରକୁ ଗଲା]

ଅଠାନବେ]   [କୋଇଲା କମ୍ପାନୀ—

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—Very wonderful writing--ମାନେ, ବଡ଼ ଚମତ୍କାର ଲେଖା । I like his books very much—ହାମେ ଉସ୍କା ବହିକୁ ବହୁତ୍ ପସନ୍ଦ କରୁଛେ । I think, they will be much appreciated in Hollywood—ମାନେ, Hollywoodମେ ଉସ୍କା ବହୁତ୍ ପସନ୍ଦ୍ ହୋଗା ।

[ଚତୁର ଓ ରମା ପହଞ୍ଚିଲେ]

ଚତୁର—ନିଅ, ଯେତେ ବହି ନବ ।

[ଗୁଡ଼େ କାଗଜ ଜମା କଲା]

ଷ୍ଟିଭେନ୍ସ—Oh ! so many books ! Take some more money—ଅଉର୍ ରୁପିୟା ଲେଓ ।

[ଆଉ ଟଙ୍କା ଦେଲେ]

ରମା—ଏଇ ବହିରେ ଏତେ ଟଙ୍କା ! ମୁ ତ କେତେ ଇଥିରୁ ଲାଗୁଆଣି କରି ଜାଳିଦେଇଚି । କଉ, ଉଠ, ତୁମ ବହି ବିକି ହେଇଚି ।

ମେନେଜର—କଉ ବଡ଼ବାବୁ, ଉଠ— ଶୋଇଚ କଣ ? ତୁମ ବହି ବିକି ହେଇଚି ।

ବଡ଼ବାବୁ—(ଉଠି) ବହି ବିକି ହେଇଚି ?

ମେନେଜର—ହଁ, ବହି ବିକି ହେଇଚି । ଉଠ, ଦ'ଟା ବସ୍ତଠୁ କରିଦିଅ । ଚତୁର, ଚତୁରନନ—

ଚତୁର—ଆଜ୍ଞା !

ମେନେଜର—ଆରେ, ଶୁଣୁନୁ କଣ ? ଡାକ୍ତରକୁ ଡାକ, ବଡ଼ବାବୁଙ୍କ ଦେହ ଖରାପ !

ତୁର—ପାଞ୍ଚଟ ଅଜ୍ଞା—

[ଗୁଳିଗଲା]

ମନେଜର—ଆହା ! ଆମ ବଡ଼ବାବୁଙ୍କର କି ଲେଖା !

ଭେନ୍ସ—What idea ! What intelligence ! !

ମନେଜର—ଇଣ୍ଟେଲିଜେନ୍ସ ବୋଲି ଇଣ୍ଟେଲିଜେନ୍ସ—ଏକାଧାରରେ କବି, ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ, ଚିତ୍ରକର, ନାଟ୍ୟକାର ଅଣ୍ଡ ହ୍ୱାଟ୍ ନଟ୍ ଅଜ୍ଞା ! ହେଲେ, କାହା ତାଲିମ୍ ? ପାଖରେ ସଢ଼େଚ କ କୋଇଲ କମ୍ପାନୀ ବଡ଼ବାବୁ ଟି !

ନ୍ୟ ସମସ୍ତେ—ହେଁ, ହେଁ (ହସିଲେ)

[ହଠାତ୍ ଚତୁର ବିବ୍ରତ ହେଇ ପହଞ୍ଚିଲା]

ତୁର—ସାହେବ ଆସୁଚନ୍ତି ଅଜ୍ଞା !

ଭେନ୍ସ—ସାହେବ ଆସୁଛନ୍ତି ! କୋନ୍ ସାହେବ ?

ତୁର—ଗୋରା ସାହେବ ନୁହନ୍ତି ଅଜ୍ଞା ! ଆମ ଦେଶୀ ସାହେବ ।

ଭେନ୍ସ—ଓ, କାଲା ସାହେବ !

[ଅଳ୍ପ ହସି ପାଇପ୍ ଟାଣିଲେ]

ମନେଜର—ଏଁ, ସାହେବ ଆସୁଚନ୍ତି ! ଆମ ସାହେବ ତନଅଣିଆ ପ୍ରୋପ୍ରାଇଟର ସାହେବ ଆସୁଚନ୍ତି, ମାନେ, ପୁଣି ଇନ୍ସ୍‌ପେକ୍‌ସନ୍ ପୁଣି ବସ୍‌ଉଠ ? ଚତୁର—ଚତୁରାନନ୍ଦ—ଏ ମଧୁ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ସେ କାଳରାହୁ କାହିଁକି ଆସିଲେ—

[ଏଣିକି ତେଣିକି ଚାହିଁ ବିବ୍ରତ ହେଲେ]

ତୁର—ହେଇ, ଆସିଗଲେ ଅଜ୍ଞା !

ଶଚେହ୍ନ]   [ଓକାଇଲା କମ୍ପାନୀ—

ମେନେଜର—ଅସିଗଲେ, ସାହେବ ଅସିଗଲେ—ଚତୁର, ଚତୁରାନନ୍ଦ—ଚତୁର ଆନନ୍ଦ !

[ପ୍ୟାଣ୍ଟ ଉପରକୁ ମୋଡ଼ୁ ମୋଡ଼ୁ ଚତୁର ଉପରେ ଡରରେ ଲମ୍ଫ ଦେଲେ]

ଚତୁର—ଆଜ୍ଞା, ଏ କଣ କଲେ ? ଏକଦମ୍ ମାଡ଼ି ବସିଲେ ! ଅଣ୍ଟା ଜଖମ ଅଛି ପରା—

ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତେ—ହାଃ, ହାଃ (ହସିଲେ)

ଯବନିକା

ମୁଦ୍ରାକର—ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମଚରଣ ଦାଶ
ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ପ୍ରେସ୍, କଟକ—୨